

目 录

词法 (Morfologjia)

| | |
|-------------------------------|----|
| 第一章 与词法有关的一些基本知识 | 1 |
| 一、元音和辅音..... | 1 |
| 二、音节..... | 1 |
| 三、移行..... | 2 |
| 四、重音..... | 3 |
| 五、正音法与正写法..... | 4 |
| 六、省字符号的用法..... | 5 |
| 第二章 名词 | 6 |
| 一、名词的意义及语法特点..... | 6 |
| 二、名词的分类..... | 6 |
| (一) 普通名词 | 6 |
| (二) 专有名词 | 7 |
| (三) 具体名词 | 8 |
| (四) 抽象名词 | 8 |
| (五) 集合名词 | 9 |
| 三、名词的性..... | 9 |
| (一) 名词性的分类 | 9 |
| 1. 阳性名词 | 9 |
| 2. 阴性名词 | 10 |
| 3. 中性名词 | 10 |
| (二) 名词性的确定..... | 10 |
| (三) 一些表示人或动物的名词, 其相对应的阳性 | |

| | |
|----------------------|----|
| ——阴性的构成····· | 11 |
| 四、名词的数····· | 13 |
| (一) 阳性名词复数的构成····· | 13 |
| (二) 阴性名词复数的构成····· | 15 |
| (三) 中性名词复数的构成····· | 17 |
| 五、名词的格····· | 18 |
| (一) 格的主要用法····· | 19 |
| 1. 第一格的用法····· | 19 |
| 2. 第二格的用法····· | 19 |
| 3. 第三格的用法····· | 20 |
| 4. 第四格的用法····· | 20 |
| 5. 第五格的用法(略)····· | 21 |
| 6. 第六格的用法····· | 21 |
| (二) 名词变格的分类····· | 24 |
| 1. 第一变格法····· | 24 |
| 2. 第二变格法····· | 25 |
| 3. 第三变格法····· | 28 |
| 4. 第四变格法····· | 30 |
| 第三章 冠词 ····· | 31 |
| 1. 不定指冠词····· | 32 |
| 2. 定指冠词····· | 32 |
| 3. 前冠词····· | 33 |
| 第四章 形容词 ····· | 35 |
| 一、形容词的意义及分类····· | 35 |
| (一) 性质形容词····· | 35 |
| (二) 确定形容词····· | 36 |
| 二、性质形容词的用法····· | 37 |
| 三、性质形容词阴性的构成····· | 38 |
| 四、性质形容词的数····· | 39 |

| | |
|-------------------------|-----------|
| (一) 阳性形容词单数变复数..... | 39 |
| (二) 阴性形容词单数变复数..... | 40 |
| 五、性质形容词的级 | 41 |
| (一) 原级..... | 41 |
| (二) 比较级..... | 42 |
| (三) 最高级..... | 43 |
| 1. 相对最高级 | 43 |
| 2. 绝对最高级 | 44 |
| 六、形容词的变格 | 44 |
| 七、形容词名词化 | 48 |
| (一) 形容词名词化的用法..... | 48 |
| (二) 形容词名词化的变格..... | 50 |
| 八、形容词的顺序 | 51 |
| 第五章 数词 | 53 |
| 一、数词的概念及分类 | 53 |
| (一) 基数词..... | 53 |
| 1. 基数词的构成 | 53 |
| 2. 基数词的一般用法 | 53 |
| 3. 基数词的语法意义 | 54 |
| 4. 分数 | 55 |
| (二) 顺序数词..... | 56 |
| 1. 顺序数词的构成 | 56 |
| 2. 顺序数词的语法意义及用法 | 57 |
| 二、数词的变格 | 59 |
| (一) 基数词变格表..... | 59 |
| (二) 顺序数词与名词连用时的变格表..... | 60 |
| 第六章 代词 | 64 |
| 一、人称代词 | 64 |
| (一) 人称代词的变格..... | 64 |

| | |
|--------------------------|-----|
| (二) 人称代词短式的复合····· | 65 |
| (三) 人称代词短式的位置····· | 67 |
| (四) 人称代词短式的使用····· | 67 |
| 二、反身代词····· | 70 |
| 三、指示代词····· | 72 |
| (一) 指示代词的意义及用法····· | 72 |
| (二) 指示代词的变格····· | 73 |
| 四、物主代词····· | 74 |
| (一) 物主代词的意义及用法····· | 74 |
| (二) 物主形容词与物主代词的变格····· | 74 |
| (三) 反身物主代词的变格····· | 78 |
| (四) 物主形容词的位置····· | 79 |
| 五、疑问代词····· | 81 |
| 六、关连代词····· | 84 |
| 七、不定代词····· | 87 |
| (一) 表示不确定的人或物的不定代词····· | 87 |
| (二) 表示不定数量的人或物的不定代词····· | 92 |
| (三) 带否定意义的不定代词····· | 94 |
| 第七章 动词 ····· | 96 |
| 一、动词的意义及其语法特点····· | 96 |
| 二、动词的语法意义····· | 98 |
| (一) 动词有人称和数的区别····· | 98 |
| (二) 动词有式的区别····· | 99 |
| (三) 动词有时间的区别····· | 100 |
| 三、动词的分类····· | 100 |
| (一) 及物动词····· | 100 |
| (二) 不及物动词····· | 101 |
| 四、动词的语态····· | 102 |
| (一) 主动语态····· | 102 |

| | |
|---------------------|-----|
| (二) 被动语态 | 102 |
| (三) 反身语态 | 104 |
| 五、动词的变位及其分类 | 107 |
| (一) 第一变位法 | 107 |
| (二) 第二变位法 | 108 |
| (三) 第三变位法 | 108 |
| 六、动词的式 | 108 |
| (一) 陈述式 | 108 |
| 1. 陈述式的变位 | 108 |
| 2. 陈述式各时间的用法 | 115 |
| (二) 连接式 | 123 |
| 1. 动词连接式的构成 | 123 |
| 2. 动词连接式的一般用法 | 126 |
| (三) 条件式 | 129 |
| 1. 条件式的构成 | 130 |
| 2. 条件式的用法 | 131 |
| (四) 愿望式 | 134 |
| 1. 愿望式的构成 | 134 |
| 2. 愿望式的用法 | 136 |
| (五) 惊奇式 | 138 |
| 1. 惊奇式的构成 | 138 |
| 2. 惊奇式的用法 | 139 |
| (六) 命令式 | 143 |
| 1. 命令式的构成 | 143 |
| 2. 命令式的用法 | 149 |
| (七) 非展开式 | 150 |
| 1. 形动式 | 150 |
| 1) 形动式的构成 | 150 |
| 2) 形动式的用法 | 151 |

| | |
|----------------------|-----|
| 2. 不定式 | 152 |
| 1) 不定式的构成 | 153 |
| 2) 不定式的用法 | 153 |
| 3. 付动式 | 154 |
| 1) 付动式的构成 | 155 |
| 2) 付动式的用法 | 155 |
| (八) 否定非展开式 | 157 |
| 1. 否定非展开式的构成 | 157 |
| 2. 否定非展开式的用法 | 157 |
| 第八章 副词 | 159 |
| 一、副词的意义及用法 | 159 |
| 二、副词的分类 | 160 |
| (一) 方式副词 | 160 |
| (二) 数量副词 | 162 |
| (三) 时间副词 | 163 |
| (四) 地点副词 | 163 |
| 三、副词的级 | 164 |
| 第九章 前置词 | 166 |
| 一、前置词的意义 | 166 |
| 二、前置词的分类及用法 | 166 |
| (一) 要求第一格的前置词 | 166 |
| (二) 要求第四格的前置词 | 168 |
| (三) 要求第六格的前置词 | 171 |
| 第十章 连接词 | 177 |
| 一、连接词的意义 | 177 |
| 二、连接词的分类 | 177 |
| (一) 并列连接词 | 177 |
| 1. 补充连接词 | 177 |
| 2. 区分连接词 | 178 |

| | |
|-------------------------|-----|
| 3. 对别连接词 | 178 |
| 4. 总括连接词 | 179 |
| (二) 从属连接词 | 180 |
| 1. 阐述连接词 | 180 |
| 2. 目的连接词 | 181 |
| 3. 原因连接词 | 181 |
| 4. 时间连接词 | 181 |
| 5. 地点连接词 | 182 |
| 6. 比较连接词 | 183 |
| 7. 条件连接词 | 183 |
| 8. 让步连接词 | 184 |
| 9. 结果连接词 | 184 |
| 第十一章 小词 | 186 |
| 一、小词的意义 | 186 |
| 二、小词的分类 | 186 |
| (一) 表示意义色彩的小词 | 186 |
| 1. 确定小词 | 186 |
| 2. 区分小词 | 187 |
| 3. 缓和小词 | 187 |
| 4. 指示小词 | 187 |
| (二) 表示肯定、否定、疑问的小词 | 188 |
| (三) 用来构成语法形式的小词 | 188 |
| 第十二章 感叹词 | 190 |
| 一、感叹词的意义 | 190 |
| 二、感叹词的分类 | 190 |
| (一) 表示说话者感情的感叹词 | 190 |
| (二) 吸引对方注意的感叹词 | 191 |

句法 (Sintaksa)

| | |
|--------------------------|-----|
| 第十三章 句子及其成分 | 193 |
| 一、句子..... | 193 |
| 二、句子的分类..... | 193 |
| (一) 陈述句 | 194 |
| (二) 疑问句 | 194 |
| (三) 祈使句 | 196 |
| (四) 愿望句 | 197 |
| (五) 感叹句 | 198 |
| 三、句子的逻辑重音..... | 199 |
| 四、词组..... | 200 |
| 五、句子成分..... | 201 |
| (一) 句子的主要成分 | 201 |
| 1. 主语 | 202 |
| 2. 谓语 | 205 |
| 1) 动词性谓语 | 206 |
| A. 动词性简单谓语 | 206 |
| B. 动词性复合谓语 | 209 |
| 2) 名词性谓语 | 210 |
| 3. 主语和谓语的一致关系 | 213 |
| (二) 句子的次要成分 | 217 |
| 1. 宾语 | 217 |
| 1) 直接宾语 | 217 |
| 2) 间接宾语 | 217 |
| 2. 定语 | 221 |
| 1) 一致定语 | 221 |
| 2) 非一致定语 | 222 |

| | |
|---------------------------|-----|
| 3) 同位语 | 224 |
| 3. 宾谓补语 | 225 |
| 4. 状语 | 226 |
| 1) 地点状语 | 226 |
| 2) 时间状语 | 228 |
| 3) 原因状语 | 229 |
| 4) 目的状语 | 231 |
| 5) 方式状语 | 232 |
| 6) 数量状语 | 233 |
| 7) 条件状语 | 235 |
| 8) 让步状语 | 236 |
| (三) 句子的同等成分 | 236 |
| 1. 同等主语 | 236 |
| 2. 同等谓语 | 237 |
| 3. 同等宾语 | 237 |
| 4. 同等定语 | 238 |
| 第十四章 句子的独立成分 | 239 |
| 一、独立定语 | 239 |
| 二、独立同位语 | 240 |
| 三、独立状语 | 241 |
| 第十五章 插入语、呼语 | 242 |
| 一、插入语 | 242 |
| 二、呼语 | 243 |
| 第十六章 简单句的分类 | 246 |
| 一、双主要成分简单句 | 247 |
| 二、单主要成分简单句 | 248 |
| (一) 确定人称句 | 248 |
| (二) 不定人称句 | 249 |
| (三) 总括人称句 (泛指人称句) | 250 |

| | |
|-----------------------------|-----|
| (四) 无人称句 | 251 |
| (五) 主格句 | 252 |
| 第十七章 复合句 | 254 |
| 一、并列复合句 | 254 |
| (一) 表示联合关系的并列复合句 | 254 |
| (二) 表示对别关系的并列复合句 | 255 |
| (三) 表示区分关系的并列复合句 | 257 |
| (四) 表示总括关系的并列复合句 | 257 |
| 二、主从复合句 | 258 |
| (一) 主语从句 | 258 |
| (二) 宾语从句 | 261 |
| (三) 定语从句 | 264 |
| (四) 地点从句 | 267 |
| (五) 时间从句 | 269 |
| (六) 原因从句 | 271 |
| (七) 目的从句 | 273 |
| (八) 行为方式从句 | 275 |
| (九) 比较从句 | 278 |
| (十) 结果从句 | 279 |
| (十一) 条件从句 | 281 |
| (十二) 让步从句 | 284 |
| 第十八章 直接引语和间接引语 | 287 |
| 一、直接引语 | 287 |
| 二、间接引语 | 287 |
| 三、直接引语变为间接引语 | 288 |

词 法

第一章 与词法有关的一些基本知识

(Pak njohuri përkatëse me morfologjinë)

一、元音和辅音 (ZANORET DHE BASHKETINGELLORET)

阿语共三十六个字母。其中有七个元音字母。二十九个辅音字母。七个元音字母：a, e, ë, i, o, u, y。

二十九个辅音字母是：

b, c, ç, d, dh, f, g, gj, h, j,
k, l, ll, m, n, nj, p, q, r, rr,
s, sh, t, th, v, x, xh, z, zh.

在辅音中有十对是相对应的清浊辅音。它们是：

b—p, g—k, d—t, v—f, z—s,
x—c, dh—th, gj—q, zh—sh, xh—ç.

二、音节 (RROKJA)

一个音节由一个元音或由一个元音和一个或几个辅音组成。一个单词中有几个元音就有几个音节。一个音节的词称为单音节词，例：det, shok；两个音节的词称为双音节词，例：punë, hartë, kohë；三个音节以上的词称为多音节词，

例：uzinë, kolektiv, informacion, gazetë.

以元音结尾的音节为开音节，以辅音结尾的音节为闭音节。

三、移行 (TE NDARET E FJALEVET NE RROKJE NE FUND TE RRESHTIT)

我们在书写时，写到一行末尾时会发生一个词写不下的情况。这时就要移行。移行要遵循一定的规则。其规则如下：

- 1) 单音节词不能移行。
- 2) 两个音节以上的词，如一个辅音处于元音之间，则其辅音与后边的元音一起移行。例：

orë—o - rë; dorë—do - rë; proletar—pro - le - tar;
komunist—ko - mu - nist etj.

- 3) 当一个词里有两个或两个以上的辅音时，应按发音是否方便来决定。如发音方便，则这些辅音可与后边的元音一起移行。例：

libri—li - bri; kënga—kë - nga; pushka—pu - shka;
ështëë—ë - shtë; lundra—lu - ndra etj.

如发音不方便，则应一分两半。例：

letërsi—le - tër - si; partizan—par - ti - zan; hapte—hap - te;
mbyllte—mbyll - te; përplas—për - plas;
përmbys—për - mbys etj.

- 4) 一个单词中有两个元音（即双元音）在一起时，不能分开移行。例：

kooperativë—koo - pe - ra - ti - vë;
vëllai—vë - llai; u mësua—u - më - sua etj.

- 5) 复合词需要移行时，最好以该单词的组成部分为单位移行。例：

udhëheqës—udhë - heqës; hekurudhë—hekur - udhë;
zemërgur—zēmër - gur; buzëqesh—buzë - qesh etj.

6) 否定小词和疑问代词在行末时，不能与后边紧跟的单词分开移行。例：

s^ldi 不能移成：s^l - di; ç^lështë 不能移成：ç^l - është。

四、重音 (THEKSI)

在有两个或两个以上音节的词中，其中有一个音节读得较重、较长，这个音节叫重读音节。重读音节用重读符号“^l”来表示。重读符号必须打在重读音节的元音字母的上方。例：revístë, líbër etj.

阿语中的冠词、人称代词短式、代词 ç^l, që. 单音节的前置词和大部分单音节的连接词以及否定小词 mos, s^l, nuk 没有重音。

阿语词汇的重音一般落在最后第二个或第一个音节上。例：

gazétë, socialízëm, fúshë, atdhé, shtëpi etj.

但也有的单词的重音落在更前的音节上。例：

pópulli, flútur, republíkë etj.

阿语词汇的重音是固定的。不论在名词变格、动词变位中，通常不移动。例：

gazétës, socialízmit, partíve, mësój, mesúam, punój, punóva etj.

但也有少数名词和形容词，在单数变复数时，重音发生了移动。例：

shkëmb—shkëmbínj; lúmë—luménj; gjárpër—
gjarpërinj; i madh—të mëdhénj; i keq—të këqíj etj.

五、正音法与正写法 (VËREJTJE ORTOEPIKE DHE ORTOGRAFIKE)

正确的书写与正确的发音是密切相关的，往往书写中的错误来源于错误的发音。阿语的发音与书写总的来说是一致的，但也有些音在书写时和发音时是不一致的。例：

1) 元音“ë”在不带重音的词尾时，如它后面紧跟着另一个元音，则“ë”在口语中不发音。书写时照例写出，不用省字符号。例：

a) Ajo ka qënë shumë e sëmur kohët e fundit.

近来她病得很重。

b) Kjo vajzë është punëtore.

这个姑娘很勤劳。

2) 元音“e”在 vend, mendje dhe zemër... 等词中，当处于两个鼻辅音之间或一个鼻辅音之前时，“e”发“ë”。

3) 浊辅音 b, d, dh, g, gj, z 位于词尾或一个清辅音之前，则发成与它们相对应的清辅音 p, t, th, k, q, s。

例：
pëllumb—pëllump (b—p)

tund—tunt (d—t)

zog—zok (g—k)

digjte—diqte (gje—q)

i madh—i math (dh—th)

brez—bres (z—s)

hedh—heth (dh—th) etj.

然而在书写时仍应写成浊辅音。

六、省字符号的用法 (PËRDORIMET E APOSTROFËS)

1) 人称代词短式 më 或动词连接式和不定式中的小词 të,

如后面紧跟的是人称代词短式 i, u, iu 或 ju, jua, ua, 或者是动词被动反身态的小词 “u” 时, 用省字符号。例:

a) Kjo ngjarje m'i hapi sytë.

这一事件打开了我的眼界。

b) T'i shërbejmë popllit me gjithë zemër.

全心全意为人民服务。

c) Dua t'ju siguroj se do ta kryej këtë detyrë brënda afatit.

我愿意向您保证, 我将按期完成这一任务。

2) 疑问代词 ç' 否定小词 s' 用省字符号。例:

a) Kush s'punon, s'ha.

不劳动者不得食。

b) Ç'është puna? Puna është luftë.

什么是工作, 工作就是斗争。

c) Ç'përshtypje të ka lënë filmi “Në prag të jetës”?

电影《在生活的门坎前》给你留下什么感想?

d) S'kemi ç'të bëjmë?!

有什么法子可想呢?!

第二章 名 词 (EMRI)

一、名词的意义及语法特点 (KUPTIMI I EMRIT DHE VEÇORITE E TIJA GRAMATIKORE)

凡表示具体事物或抽象概念的名称的词叫名词。名词是可变化词类。它有性、数、定指和不定指的区别以及格的变化。

名词根据其意义可表示：

1. 人或动物。例：

punëtor (工人), fshatar (农民), ushtar (战士),
revolucionar (革命者), djalë (男孩);
derr (猪), lopë (牛), kalë (马), etj.

2. 事物或自然现象。例：

shkollë (学校), uzinë (工厂), ndërmarrje (企业),
libër (书), erë (风), shi (雨),
rrufe (闪电), tërmet (地震), etj.

3. 抽象的概念。例：

revolucion (革命), lëvizje (运动), luftë (战斗),
mësim (学习), unitet (团结), gëzim (高兴),
lumturi (幸福), hov (干劲), entuziazëm (热情), etj.

二、名词的分类 (LLOJET E EMRIT)

名词可分普通名词、专有名词、具体名词、抽象名词和集合名词。

(一) 普通名词 (EMRA TE PERGJITHESHEM)

普通名词是从总体上概括表示一类人、动物或事物。不专门强调某一个人或某一类动物或事物中的某一个。例：

nxënës (学生) 是指所有在学校学习的人；

shtëpi (房屋) 是指任何一座能住人的房子。

(二) 专有名词 (EMRA TE PERVEÇEM)

专有名词用来专门表示一个人、一个事物或一个地方的名字。把这个特定的人、事物或地方与一般的人、事物或地方区别开来。专有名词可以表示：

1. 人名。例：

Liu Hu Lan, Lei Fen, Qemal Stafa, Vojo Kushi, etj.

2. 地名、山名、河流名、星球名等。例：

Pekin (北京), Tiranë (地拉那), Dajt (达依特山), Adriatik (亚得利亚海), Lumi i Verdhë (黄河), Marsi (火星), etj.

3. 文艺作品、报刊杂志、机关学校、工厂企业等名称。例：

“Ylli i ri” 《新星》 “Ylli” 《恒星》

klubi “17 Nëntori”, Gazeta “Zëri i popullit”,

Revista “Flamuri i kuq”, Shkolla “Qemal Stafa”,

Ndërmarrja “21 Dhjetori”, Sheshi “Skënderbe”, etj.

专有名词的正写法 (DREJTSHKRIMI I EMRAVE TE PERVEÇEM)

1. 人名、地名、动物的专有名词第一个字母要大写。

2. 文艺作品、报刊杂志、机关学校、工厂企业等名称加引号，第一个字母要大写。

3. 太阳、月亮、地球等在日常生活中作普通名词用时，第一个字母不用大写。而用于天文概念的时候，表

示天体的时候，则和其他行星一样，第一个字母要大写。例：

Marsi, Mërkuri, Toka etj janë planetë, që rrotullohen rreth Diellit, kurse Hëna është një satelit i Tokës.

火星、水星、地球等是围绕太阳转的行星，而月亮是地球的卫星。

4. 复合地理名称，即有一个或两个以上的名词加形容词构成的地理名称，中间的冠词小写，该专有名词每一个部分的第一个字母都要大写。例：

Deti i Zi (黑海), Drini i Bardhë (白德林河),
Oqeani Atlantik (大西洋), Zelandë e Re (新西兰),
Kepi i Shpresës së Mirë (好望角)。

5. 人的名字、机关、社团、党派名称每一部分的第一个字母要大写。例：

Lu Sini 鲁迅 Naim Frashëri 纳·弗拉谢里
Partia Komuniste e Kinës (中国共产党)
Partia e Punës e Shqipërisë (阿尔巴尼亚劳动党)
Ministria e Punëve të Jashtme (外交部)。

6. 表示学衔的几个名词，单独用时第一个字母要大写。例：

Profesor, (教授), Doktor (博士), Docent (副教授),
Bashkëpunëtor i vjetër shkencor (研究员)

(三) 具体名词 (EMRA KONKRETE)

表示人、动、植物等具体事物的名词为具体名词。

例：

njeri (人), vajzë (姑娘), karrigë (椅子),
makinë (汽车), mollë (苹果), grurë (小麦),
naftë (石油), etj.

(四) 抽象名词 (EMRA ABSTRAKTE)

表示人的感情、特性、事物的行为和状态的名词为抽象名词。例：

hidhërim (悲伤), besnikëri (忠诚), tmerr (可怕),
bukuri (美丽), dashuri (爱), vapë (炎热), etj.

(五) 集合名词 (EMRA PERMBLEDHES OSE EMRA KOLEKTIVE)

阿语中有一些普通名词，虽然从语法形式上来讲是单数，但表达的意义却是复数，这类名词叫集合名词。例：

ushtri (军队), rini (青年), popullsi (居民),
fshatarësi (农民阶级), popull (人民),
parti (党), tufë (一束, 一把, 一群 (牲口))。

三、名词的性 (GJINIA E EMRAVET)

(一) 名词性的分类

1. 阳性名词 (GJINIA MASHKULLORE)

1) 多数以辅音结尾的名词属阳性名词。例：

punëtor (工人), student (大学生),
pedagog (教员), mal (山), vend (国家),
libër (书), udhëhegës (领导人),
mik (朋友), popull (人民), etj.

2) 少数以元音结尾的名词也属阳性名词。例：

atdhe (祖国), bari (牧人), baba (爸爸),
vëlla (弟兄), ka (公牛), burrë (男人),
djalë (男孩), grurë (小麦), kalë (马),
shi (雨), kufi (边界), sy (眼睛);
njeri (人), dhe (土), lumë (河), etj.

注：一些以元音结尾的表示人或动物名称的名词，如：
koço, Gaqo, Lekë, Dedë, Balo, Kuqo, etj; 从语法角度讲

是阴性名词，按阴性名词变格，但其自然属性是阳性，因此在和形容词一起连用时要用阳性形容词。例：

Leka është shumë i sjellshëm.

莱卡是很有礼貌的人。

2. 阴性名词 (GJINIA FEMERORE)

1) 一般来说，以元音结尾的名词属阴性名词。例：

fabrikë (工厂), punëtore (女工),
stuhi (风暴), kala (城堡),
shtëpi (房屋), luftë (战争), paqe (和平),
etj.

2) 少数以辅音结尾的名词也属阴性名词。例：

motër (姐妹), vegël (工具),
letër (信, 纸), kodër (山岗),
vepër (著作), skuadër (队, 小队), etj.

注：一些以辅音结尾的用作妇女名字的名词，如：Fitnet, Nimet, Nedret etj. 从语法角度讲是阳性名词，按阳性名词变格，但其自然属性是阴性，因此在和形容词一起连用时，要用阴性形容词。例：

Fitneti është shumë punëtore.

费特奈特很勤劳。

3. 中性名词 (GJINIA ASNJANESE)

中性名词在阿语中十分有限，常见的有下列几个：

ujë (水), gjalpë (黄油), djathë (奶酪),
miell (面粉), mish (肉), dhjamë (脂肪),
dyllë (蜡), brumë (酵母、面团), vaj (油),
mjaltë (蜜), krye (头), etj.

注：这些中性名词经常作为阳性名词来用，因此和形容词一起连用时要用阳性形容词。

(二) 名词性的确定 (PERCAKTIMI I GJINISE SE EM-

RAVE)

上面已经提到，大多数阳性名词是以辅音结尾的（有例外），而大多数阴性名词是以元音结尾的（有例外）。但这不是确定名词性的十分准确的方法。确定名词的性，通常依据：

1. 单数第一格定指时所带的定指冠词：

凡单数第一格定指时所带的定指冠词为-i 或-u 的均为阳性名词。例：

kryetar - i, ndërtues - i,
shok - u, njeri - u etj.

凡单数第一格定指时所带的定指冠词为 - a 的均为阴性名词。例：

punë—pun - a, parti—parti - a,
punëtore—punëtor - j - a,
vepër—vepr - a etj.

凡单数第一格定指时所带的定指冠词为-t 或-të 的均为中性名词。例：

ujë-t, djathë-t,
vaj-të, mish-t etj.

2. 与形容词连用时，从形容词的性来确定名词的性。
例：

a) Zhvillimi i forcave prodhuese është detyrë e madhe që u shtrua para popullit tonë.

发展生产力是我国人民面临的巨大任务。

b) Koha dhe zhvillimet e vrullshme të ekonomisë shtrojnë para arësimit kërkesa dhe detyra të reja.

时代和经济的迅速发展对教育提出了新的要求和任务。

(三) 一些表示人或动物的名词，其相对应的阳性—阴性的

构成:

1. 词根不同。

burrë (男人) —grua (女人),
vëlla (兄弟) —motër (姐妹),
djalë (男孩) —vajzë (女孩),
ka (公牛) —lopë (母牛),
gjel (公鸡) —pulë (母鸡),
dash (公绵羊) —dele (母绵羊) etj.

2. 有些阴性名词是由阳性名词词干后加不同的后缀构成的。

加后缀-ë plak (老头) — plakë (老太婆),
 kunat (姐妹之夫) — kunatë (兄弟之妻), etj.

加后缀-e nxënës (男学生) — nxënëse (女学生),
 punëtor (男工) — punëtore (女工)
 fshatar (男农民) — fshatare (女农民), etj.

加后缀-eshë bari (男牧人) — bareshë (女牧人),
 doktor (男医生) — doktoreshë (女医生),
 profesor (男教授) — profesoreshë (女教授), etj.

加后缀-onjë zot (男主人) — zonjë (女主人),
 ujk (公狼) — ujkonjë (母狼), etj.

加后缀-icë buall (公水牛) — buallicë (母水牛),
 gomar (公驴) — gomaricë (母驴)

3. 有几个表示动物的阳性名词, 是由阴性名词的词干加后缀-ak 或-ok 构成的。如:

rosë (母鸭) — rosak (公鸭)

patë (母鹅) – patok (公鹅)

macë (母猫) – maçok (公猫) etj.

4. 有几个表示动物的名词阳性和阴性是同一个形式。

如:

dhelpër (狐狸), skifter (老鹰),

shqiponjë (山鹰), lepur (兔子), etj.

如果须要区别它们的自然属性时, 则通过加形容词 mashkull (公) 和 femër (母) 来解决。如:

lepur mashkull (公兔),

lepur femër (母兔)

四、名词的数 (NUMRI I EMRAVET)

(一) 阳性名词复数的构成:

1. 阳性名词构成复数时大部分加词尾-a, -e, -ë, -ër, -inj。

1) 词干以 -ër 结尾的阳性名词构成复数时, 结尾中的 -ë 脱落, 加词尾-a。如:

libër—libra, emër—emra,

ministër—ministra, çadër—çadra etj.

有些阳性名词构成复数时也加词尾-a。如:

burrë—burra, çun—çuna,

derr—derra, plep—plepa,

lis—lisa, vinç—vinça,

viç—viça, kec—keca etj.

2) 以后缀-im 结尾的阳性名词构成复数时加词尾-e。如:

mësim—mësime, gëzim—gëzime,

përparim—përparime, pushim—pushime etj.

词干以-nd, -et, -ion 结尾的阳性名词构成复数

时也加词尾-e。如：

vend—vende, qytet—qytete,
shtet—shtete, komitet—komitete,
revolucion—revolucione,
aksion—aksione etj.

例外：prind—prindër

有少数几个阳性名词，如：komb, mal, dëm, zakon etj. 构成复数时也加词尾-e。

注：在现代阿语中，这类阳性名词用作复数时，发生了性的变化，即作为阴性名词来处理，所以，与形容词连用时，一般要用阴性形容词。例：

a) Shqipëria ka shumë vende të bukura klimaterike e turistike.

阿尔巴尼亚有很多疗养旅游胜地。

b) Kina ka shumë qytete të mëdha dhe të bukura.
中国有许多大而美丽的城市。

3) 词干以-an, -ar, -tar, -tor, -ak, -ok 为结尾的阳性名词构成复数时加词尾-ë。如：

shkodran—shkodranë, këpucar—këpucarë,
traktor—traktorë, qytetar—qytetarë,
durrsak—durrsakë, patok—patokë etj.

4) 有少数几个阳性名词构成复数时加词尾-ër。
如：

prind—prindër, nip—nipër, mbret—mbretër
etj.

2. 有一些阳性名词构成复数时词干中发生音的变化。

1) 词干以-k, -g 为结尾的阳性名词。如：

mik—miq, fik—fiq, ujk—ujq, plak—pleq,
burg—burgje, shteg—shtigje,

breg—brigje, zog—zogj etj.

- 2) 词干以-ll, -r 为结尾的阳性名词构成复数时-ll 和-r 变成-j。如:

grumbull—grumbuj, flamur—flamuj,
shekull—shekuj, lepur—lepuj,
artikull—artikuj, bir—bij,
truall—troje, pyll—pyje etj.

3. 一些词干以重元音为结尾的阳性名词构成复数时加辅音, 如:

kufi—kufinj, pe—penj,
mulli—mullinj, gju—gjunj etj.

4. 有几个阳性名词构成复数时, 词干中元音发生音变。如:

dash—desh, cja—cjep etj.

5. 有一些词干以-ës, -as 为结尾的阳性名词。单、复数语法形式相同, 如:

udhëheqës—udhëheqës, nxënës—nxënës,
mësues—mësues, përçues—përçues,
tiranash—tiranash, pekinash—pekinash etj.

例外: çelës—çelësa,

6. 有一些阳性名词构成复数时是不规则的。如:

njeri—njerëz, vëlla—vëllezër,
kalë—kuaj, ka—qe,
djalë—djem, thes—thasë,
gardh—gjerdhe etj.

(二) 阴性名词复数的构成:

1. 加词尾-a。如:

- 1) 词干以辅音-r, -l, -ll 为结尾的阴性名词构成复数时加词尾-a。这些辅音前的元音如不带重音,

则在变复数时脱落。如：

| | |
|------------------|-----------------|
| motër—motra, | kodër—kodra, |
| vegël—vegla, | letër—letra, |
| vepër—vepra, | vetull—vetulla, |
| kumbull—kumbulla | etj. |

2) 一部分以不带重音的-ë 为结尾的阴性名词构成复数时，-ë 脱落加-a。如：

| | |
|--------------|------------------|
| nënë—nëna, | plakë—plaka, |
| mbesë—mbesa, | fabrikë—fabrika, |
| dhomë—dhoma | etj. |

3) 词干以-zë, -z 为结尾的阴性名词构成复数时也加词尾-a。如：

| | |
|------------------|---------------|
| librezë—libreza, | dorëz—derëza. |
|------------------|---------------|

2. 单复数语法形式相同。如：

1) 词干以元音-a, -e, -i 为结尾的阴性名词单复数语法形式相同。如：

| | |
|--------------------|------------------|
| re—re, | lule—lule, |
| fshatare—fshatare, | shtëpi—shtëpi, |
| parti—parti, | radio—radio etj. |

2) 一部分词干以不带重音的-ë 为结尾的阴性名词，单复数语法形式相同。如：

| | |
|------------|------------------|
| ditë—ditë, | javë—javë, |
| lugë—lugë, | hundë—hundë etj. |

3. 少数阴性名词，在构成复数时，是很不规则的。如：

| | |
|------------|-----------------|
| grua—gra, | natë—net, |
| dorë—duar, | gjë—gjëra, |
| derë—dyer, | krua—kroje etj. |

(三) 中性名词复数的构成：

中性名词 vaj, gjalpë, djathë, mjaltë 等这类名词, 当表示原料 (作为一个不可分割的整体) 时, 一般只用单数, 但当表示品种和质量时, 可用复数。(加词尾 -ra)

中性名词 krye 的复数为 krerë。

注: 1. 有一些名词只用单数:

- 1) 集合名词。如: vegjëli, djalëri, rini, pleqëri, etj.
- 2) 一些抽象名词。如: arësim, barazi, pabarazi, dashuri, liri, demokraci, njerëzi, etj.
- 3) 一些表示原材料的 (作为一个不可分割的整体, 表示原材料, 不表示品种时) 名词。如: hekur, bakër, alumin, nikel, argjend, kripë, vaj, etj.

2. 有一些名词只用复数:

- 1) 表示由两部分组成的东西常与 palë 一起连用。
如:
pantallona - t (裤子),
syze - t (眼镜),
gërshërë - t (剪子), etj.
- 2) 只表示一个集合的概念。如:
të mbjella - t (播种季节、作物),
të korra - t (收割季节),
të lashta - t (谷物),
të holla - t (零钱), etj.
- 3) 一些病名。如:
ethe - t (寒热病),
shyta - t (淋巴炎), etj.

五、名词的格 (RASAT E EMRAVET)

名词有格的变化。名词的各个格是通过名词词尾的变化来表示时，不同的格表示不同的语法意义，在句中起不同作用，请看下列各例：

a) Shoku Li është punonjës i dalluar.

李同志是先进工作者。

b) Ne s'qanim për vdekjen e shokut përpara s'ia merrnim hakun.

我们在为同志报仇之前是决不流泪的。

c) Të gjithë e respektojnë shumë shokun Li.

大家都很尊敬李同志。

d) Fjala që i'u dha shokut duhet mbajtur.

许下的诺言应该信守。

e) Në thjeshtësinë e tij rezatohet madhështia e personalitetit të tij, ne mësojmë shumë prej shokut Li.

在他的朴素之中可以看到他人格的伟大，我们可向李同志学到很多东西。

从以上例句中我们可以看到 shok 这个名词在不同的句中起不同的职能，可以作主语、直接宾语、间接宾语和状语，它在句中不同的职能是通过不同的格来表示的，这种语法形式的变化叫变格。阿语名词有六个格：

rasa emërore (第一格)，rasa gjindore (第二格)

rasa dhanore (第三格)，rasa kallëzore (第四格)

rasa thirrore (第五格)，rasa rrjedhore (第六格)

(第五格只作呼语用意义不大，下面从略)。

(一) 格的主要用法 (PERDORIMET KRYESORE TE RASAVET)

1. 名词第一格的用法：

名词第一格不带前置词时，可用作：

1) 主语 (si kryefjalë) P. Sh.

Ajri, ujë dhe dielli janë të domosdoshme si për njeriun ashtu dhe për bimësinë.

空气、水和阳光对人，对植物都是必不可少的。

2) 名词性谓语 (si kallëzues emëror) P. Sh.

a) Gjimnastika e mengjezit është bërë regjim për studentët.

早操已成为大学生们的习惯。

b) Oksigjeni është ushqim themellor për qelizë, ind, organ e sistem të trupit.

氧对细胞、组织、人体机体是基本养料。

3) 主谓语补语 (si plotës kallëzuesor i kryefjalës) P. Sh.
Shoku Cu u dërgua përkthyes në Ambasadën e RP të Kinës të akredituar në RP të Shqipërisë.

周同志被派到中国驻阿尔巴尼亚使馆当翻译。

4) 名词第一格与前置词 nga, te (tek) 连用，在句中起不同的状语作用。P. Sh.

Nga origjina populli shqiptar vjen nga etnosi ilir.

阿尔巴尼亚人起源于伊里利亚种族。

2. 名词第二格的用法，名词第二格主要表示事物的所属关系，起区分状语 (plotës dallimi) 的作用。

a) Shpallja e pavarësisë së Shqipërisë më 28 nëntor 1912 nuk është thjeshtë një akt politik por është një cak kthese historike për fatin e popullit shqiptar.

1912 年 11 月 28 日阿宣布独立不仅仅是个简单的政治事件而是阿人民命运转折的分界线。

b) Kombinimi i drejtë i punës dhe i pushimit ndikon shumë mbi shëndetin.

合理的劳逸结合对身体健康关系很大。

3. 名词第三格的用法：名词第三格与一些动词连用，在句

中起间接宾语 (kundrinë e zhdrejtë) 的作用。P. sh.

- a) Naimi i thur këngë me dashuri të flakët atdheut,
natyrës së tij të bukur dhe njeriut të thjeshtë.

纳伊姆热烈歌颂祖国，她美丽的大自然和纯朴的人民。

- b) Ai u'dha fjalën shokëve se detyrën do ta kryejë me
nder.

他向同志们保证将光荣完成任务。

4. 名词第四格的用法：

名词第四格不带前置词时，可用作：

- 1) 直接宾语 (si kundrinë e drejtë) P. sh.

Studentët i vënë vetës detyrën për të përvetësuar dijet e
shkencës që të kontribojnë më vonë ndërtimin e at-
dheut.

大学生们立志要掌握科学知识，将来为祖国建设作
贡献。

- 2) 宾谓补语 (si plotës kallëzuesor i kundrinës) P. sh.

Populli ynë është i vendosur ta kthejë vendin tonë në një
shtet të lulëzuar e të begatshëm.

我国人民决心把自己的国家建成繁荣富强的国家。

- 3) 时间状语 (si plotës kohe) P. sh.

Javën tjetër do të shkojmë në ekskursion jashtë qytetit.
下星期我们将去郊游。

- 4) 数量状语 (si plotës sasie) P. sh.

Ne punuam një muaj në fshat.

我们在农村劳动了一个月。

名词第四格常与一些要求第四格名词的前置词
连用。如：në, me, pa, mbi, për, nëpër, për në,
nën, ndër etj 在句中起不同的状语作用。

a) O Mëmëdhe, ti më jep nder, zemrën ma gatove plot me dëshirë e me zjarr.

啊！祖国，你给我荣誉，铸就了我一颗充满希望和火焰的心。

b) Në të kaluarën të varfërit bridhnin nëpër rrugë pa streh, ngrysnin në të ftohtë, ndërsa të pasurit deheshin e ngopeshin pa kokëçarje.

过去穷人流落街头，在饥寒交逼中度日，而富人则饱食终日，无所用心。

c) Të rinjtë duhet të jenë me ideale të larta e fisnike, me dije të gjerë, të jenë të edukuar e të siellshëm, të disiplinuar.

青年人应具有崇高的理想，有广博的知识，有教养、懂礼貌、守纪律。

ç) Populli kinez e shikon me kënaqësi ndryshimet që u bënë vitet e fundit.

中国人民满怀喜悦的心情看待近几年的变化。

d) Nesër do të nisem për në Shanghai me shërbim.

明天我动身去上海出差。

5. 名词第六格的用法：

名词第六格不带前置词时，可用作：

1) 区分状语 (si plotës dallimi) P. sh.

a) Ai u tregoi nxënësve me emocion epizode heroizmi të luftëtarëve nga lufta vetëmbrojtjeje.

他怀着激动的心情给学生讲自卫反击战中战士的英雄事迹。

b) Dje ne vizituam vorrezën dëshmorësh kombi, ku prehen heronjtë që ranë gjatë luftës nacional-çlirimtare.

昨天我们瞻谒了民族解放战争中牺牲的烈士陵墓。

2) 时间状语 (si plotës kohe) P. sh.

a) Dimrit bën ftohtë në Harbin, kurse verës bën freskët.

哈尔滨冬天冷，夏天凉。

b) Të dielave ne shkojmë shpesh në ekspozitë dhe galeri të arteve.

星期天我们常去参观展览会和美术馆。

3) 地点状语 (si plotës vendi) P. sh.

a) Tek shkoja rrugës, dikush më thirri.

我正在路上走时，有人喊我。

这句话也可以说成：

Tek shkoja në rrugë, dikush më thirri.

4) 原因状语 (si plotës shkaku) P. sh.

a) U lodha së punuari. (së bredhuri, së lexuari) etj.

我劳动累了。(走累了，读累了)

这句话也可说成：

U lodha nga puna.

b) U gajasa së qeshuri.

我笑死了。

5) 区分状语 (si plotës dallimi) 表示事物的物质构成和用途。

a) Kjo është tavolinë druri.

这是一张木头桌子。

b) Ky komplet kostumi është bërë me stof leshi.

这套西服是用毛料子做的。

名词第六格常与一些要求第六格名词的前置词连用。如：

para, prej, ndaj, pranë, afër, jashtë, brënda, gjatë, rreth,

sipas, kundër etj. 在句中起不同的状语作用。

P. sh.

a) Uzina mekanike “Ylli i kuq” plotësoi planin e vitit tre muaj para afatit.

红星机械厂提前三个月完成了年度计划。

b) Me të mbaruar shkollën ai shkoi larg familjes dhe punonte mësues në teknikumin pranë një uzine metalurgjike.

他学校一毕业就离开了家，在一个钢铁工厂附属技校当教师。

c) Maria Kyri me një vullnet të fortë edhe pas vdekjes së shoqit arriti të përcaktojë më 1907 peshën atomike të ureniumit.

玛·居里意志坚强，在丈夫死后还确定了铀的原子量。

ç) Eshtë shumë e këndshme të dillni të dielave për një ekskursion në natyrë pranë detit.

星期天到海滨旷野去郊游是别有情趣的。

此外还有几个名词后也用名词第六格。如：buzë, rrëzë etj.

例：buzë lumit（在河边），rrëzë malit（在山脚下）在句中起地点状语的作用。

a) Njëherë e një kohë banonte në Kinë një plak, i cili kishte një shtëpi prej kashte rrëzë malit, e megjithëse ishte buzë varrit, vendosi të lëvizte dy malet që i kishin zënë rrugën.

从前在中国有个老人，他住在山脚下的一间茅草房里，虽然是快进坟墓的人了，还决定要搬走挡住他家出路的两座大山。

b) Romani “Buzë ujit” është një nga veprat më madhore të letërsisë klasike kineze.

小说《水浒》是中国古典小说中宏伟的一部。

(二) 名词变格的分类 (KLASIFIKIMI I EMRAVET NDER LAKIMET)

名词根据其单数第一格定指冠词的不同，可分为四个变格法。

1. 第一变格法：凡单数第一格定指形式为冠词 - i 的阳性名词属第一变格法。

punëtor

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|-------------------|---|-------------|--------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) punëtor | (ca) punëtorë | punëtori | punëtorët |
| 2 | i (një) punëtori | i (ca) punëtorëve | i punëtorit | i punëtorëve |
| 3 | (një) punëtori | (ca) punëtorëve | punëtorit | punëtorëve |
| 4 | (një) punëtor | (ca) punëtorë | punëtorin | punëtorët |
| 6 | (një) punëtori | (ca) punëtorëve ose (ca) punëtorësh | punëtorit | punëtorëve |

libër

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|---------------|-------------------------------------|----------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) libër | (ca) libra | libri | librat |
| 2 | i (një) libri | i (ca) librave | i librit | i libravet |
| 3 | (një) libri | (ca) librave | librit | libravet |
| 4 | (një) libër | (ca) libra | librin | librat |
| 6 | (një) libri | (ca) librave ose (ca) librash | librit | libravet |

注：1) 词干以不带重音的元音-ë 为结尾的阳性名词，在取得定指冠词-i 之前，-ë 要脱落。

如：djalë - djali, burrë - burri etj.

2) 词干以-ër 为结尾的阳性名词在取得定指冠词-i 之前，词干中的-ë 要脱落。如：emër - emri, libër - libri etj.

3) 词干以元音音组-ua 为结尾的阳性名词，变格时-ua 交替为-o，然后再加定指冠词-i.

ftua - ftoi, krua - kroi, përrua - përroi etj.

4) 有一些带重音的元音结尾的阳性名词，变格时先在词干上加一个辅音-r，然后再加定指冠词-i。

zë - zër - i, fre - frer - i, dre - drer - i, muli - muli - llir - i etj.

2. 第二变格法，凡单数第一格定指形式为冠词-u 的阳性名词属第二变格法。

shok

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|---------------|-------------------------------------|----------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) shok | (ca) shokë | shoku | shokët |
| 2 | i (një) shoku | i (ca) shokëve | i shokut | i shokëvet |
| 3 | (një) shoku | (ca) shokëve | shokut | shokëvet |
| 4 | (një) shok | (ca) shokë | shokun | shokët |
| 6 | (një) shoku | (ca) shokëve ose (ca) shokësh | shokut | shokëvet |

zog

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|--------------|-----------------------------------|---------|-----------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) zog | (ca) zogj | zogu | zogjtë |
| 2 | i (një) zogu | i (ca) zogjve | i zogut | i zogjvet |
| 3 | (një) zogu | (ca) zogjve | zogut | zogjvet |
| 4 | (një) zog | (ca) zogj | zogun | zogjtë |
| 6 | (një) zogu | (ca) zogjve ose (ca) zogjsh | zogut | zogjvet |

krah

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|---------------|-------------------------------------|----------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) krah | (ca) krahë | krahu | krahët |
| 2 | i (një) krahu | i (ca) krahëve | i krahut | i krahëvet |
| 3 | (një) krahu | (ca) krahëve | krahut | krahëvet |
| 4 | (një) krah | (ca) krahë | krahun | krahët |
| 6 | (një) krahu | (ca) krahëve ose (ca) krahësh | krahut | krahëvet |

njeri

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|----------------|--|-----------|-------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) njeri | (ca) njerëz | njeriu | njerëzit |
| 2 | i (një) njeriu | i (ca) njerëzve | i njeriut | i njerëzvet |
| 3 | (një) njeriu | (ca) njerëzve | njeriut | njerëzvet |
| 4 | (një) njeri | (ca) njerëz | njeriun | njerëzit |
| 6 | (një) njeriu | (ca) njerëzve ose (ca) njerëzish | njeriut | njerëzvet |

注：此类名词主要是以喉辅音-k, -g, -h 为结尾的阳性名词。词干以重元音-e, -i 结尾的阳性名词，也属第二变格法。

如：dhe, ari, mi etj.

3. 第三变格法。凡单数第一格定指形式为冠词-a 的阴性名词均属第三变格法。

klasë

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|---------------|-------------------------------------|----------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) klasë | (ca) klasa | klasa | klasat |
| 2 | i (një) klase | i (ca) klasave | i klasës | i klasavet |
| 3 | (një) klase | (ca) klasave | klasës | klasavet |
| 4 | (një) klasë | (ca) klasa | klasën | klasat |
| 6 | (një) klase | (ca) klasave ose (ca) klasash | klasës | klasavet |

vepër

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|---------------|-------------------------------------|----------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) vepër | (ca) vepra | vepra | veprat |
| 2 | i (një) vepre | i (ca) veprave | i veprës | i vepravet |
| 3 | (një) vepre | (ca) veprave | veprës | vepravet |
| 4 | (një) vepër | (ca) vepra | veprën | veprat |
| 6 | (një) vepre | (ca) veprave ose (ca) veprash | veprës | vepravet |

fitore

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|------------------|----------------------------------|-----------|-------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) fitore | (ca) fitore | fitorja | fitoret |
| 2 | i (një) fitoreje | i (ca) fitoreve | i fitores | i fitorevet |
| 3 | (një) fitoreje | (ca) fitoreve | fitores | fitorevet |
| 4 | (një) fitore | (ca) fitore | fitoren | fitoret |
| 6 | (një) fitoreje | (ca) fitoreve ose fitoresh | fitores | fitorevet |

parti

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|----------------|-------------------------------------|-----------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) parti | (ca) parti | partia | partitë |
| 2 | i (një) partie | i (ca) partive | i partisë | i partivet |
| 3 | (një) partie | (ca) partive | partisë | partivet |
| 4 | (një) parti | (ca) parti | partinë | partitë |
| 6 | (një) partie | (ca) partive ose (ca) partish | partisë | partivet |

注：

- 1) 以重元音结尾的阴性名词，在取得定指冠词-a 前，要加一个半元音-j。如：

kala – kala – j – a, ve – ve – j – a, rrufe – rrufe – j – a,

re – re – j – a, gjë – gjë – j – a etj.

2) 词干以-e 结尾的阴性名词，在取得定指冠词-a 之前词尾-e 脱落，加上一个半元音-j。如：

punëtore – punëtor – j – a, lule – lul – j – a etj.

4. 第四变格法：所有中性名词都属第四变格法。

ujë

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|---------|---------------------------|--------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | një ujë | ujëra | ujët | ujërat |
| 2 | i uji | i ujërave | i ujit | i ujëravet |
| 3 | uji | ujërave | ujit | ujëravet |
| 4 | ujë | ujëra | ujët | ujërat |
| 6 | uji | ujërave ose ujërash | ujit | ujëravet |

vaj

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|--------|---------------------------|---------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | vaj | vajra | vajtë | vajrat |
| 2 | i vaji | i vajrave | i vajit | i vajravet |
| 3 | vaji | vajrave | vajit | vajravet |
| 4 | vaj | vajra | vajtë | vajrat |
| 6 | vaji | vajrave ose vajrash | vajit | vajravet |

| 式 数 格 | 不定指形式 | | 定指形式 | |
|-------------|--------------|---------------------------|---------|------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | (një) krye | krerë | kryet | krerët |
| 2 | i (një) kreu | i krerëve | i kreut | i krerëvet |
| 3 | (një) kreu | krerëve | kreut | krerëvet |
| 4 | (një) krye | krerë | kryet | krerët |
| 6 | (një) kreu | krerëve ose krerësh | kreut | krerëvet |

第三章 冠 词 (NYJET)

阿语中的冠词分不定指冠词、定指冠词（后定指冠词）和前冠词。

一、不定指冠词 (NYJA E TRAJTES SE PASHQUAR)

不定指冠词置于名词前和名词一起连用，表示一类事物中的某一个或某些个。相当于汉语中的“一个”或“几个”。它并不强调数概念。

不定指冠词 *një* 加于名词单数前，*disa* (*ca*) 加于名词复数前。

不定指冠词的意义：

1. 表示一个或一些不确定的事物。说话者本人知道，但听话者并不知道。例：

Dje më erdhi në shtëpi një shok, i cili më solli disa libra të reja.

昨天有一个同志到我家里来，他给我带来几本新书。

2. 表示同类事物中的任何一个不确定的人或物。例：

Një njeri që kryen detyrë mirë, duhet nderuar.

一个工作任务完成得很好的同志应该受到尊重。

二、定指冠词 (NYJET E PRAPME OSE NYJET SHQUESE)

定指冠词附加于名词之后。阳性单数第一格的定指冠词为 *-i*，阴性为 *-e*，中性为 *-të*；复数第一格的定指冠词均为 *-të* 或 *-t*。

定指冠词的意义：

1. 表示一个或一些人和物。说话者与听话者都知道。例：

a) Shoku Agim u dekorua me titullin e heroit të punës socialiste.

阿基姆同志被授予于社会主义劳动英雄的称号。

b) Shokë, hapni librat.

同志们，打开书本。

c) Vepra, për të cilën biseduam para një jave, ka dalë nga shtypi.

一星期前我们谈论过的那部作品已经出版。

2. 表示一个整体概念，而不表示一个确定的人和物。（在这种情况下可用名词复数定指来代替）

Mësuesi duhet t'i edukojë nxënësit në frymën e vijës së partisë.

教师应该本着党的路线的精神教育学生。

三、前冠词 (NYJET E PERPARME)

前冠词加于名词之前，构成名词所属格。

前冠词也是冠词形容词的组成部分。

阳性单数第一格的前冠词 i，阴性为 a，中性为 të，复数第一格的前冠词均为 të。

前冠词的作用：

1. 构成冠词形容词的一部分。例：

i mirë, i keq, i bardhë, i zi, i kuq, i verdhë etj.

2. 和动词形式一起构成形容词。例：

i ndikuar, i frymëzuar, i edukuar, i mësuar, i kalitur, i lodhur etj.

3. 和形动词一起构成中性名词。例：

të mësuarit, të menduarit, të folurit etj.

第四章 形 容 词 (MBIEMRI)

一、形容词的意义及分类 (KUPTIMI I MBIEMRAVE DHE LLOJET)

形容词是变化词类，用来修饰名词，并与被修饰的名词在性数格上一致。阿语中形容词一般放在它所修饰的名词之后。例：

luftëtar i devotshëm

忠诚的战士。

parti e lavdishme

光荣的党

popull heroik

英雄的人民

çfaqje interesante

有趣的演出

形容词分两类：性质形容词和确定形容词。

形容词按其形式又可分为冠词形容词和无冠词形容词两种。

(一) 性质形容词 (Mbiemri cilësues)

性质形容词可表示：

1. 事物的颜色。例：

i kuq (红的), i zi (黑的),

i bardhë (白的), i verdhë (黄的)

2. 物体的体积和形状。例：

i gjatë (长的), i rrumbullakët (圆的),

i gjerë (宽的), i ngushtë (窄的),
i madh (大的), i vogël (小的),
katëror (方的), etj.

3. 事物的物理特性。例:

i fortë (硬的), i butë (软的),
i njomë (鲜嫩的), i thatë (干燥的),
i lëngët (液体的), i ngurtë (固体的),
i gaztë (气体的)

4. 人的品质、性格。例:

i ndershëm (诚实的), i thjeshtë (简朴的),
besnik (忠诚的), trim (勇敢的) etj.

5. 人的思维发展特性。例:

i zgjuar (聪明的), i trashë (笨的; 粗糙的),
i përparuar (先进的), i prapambetur (落后的) etj.

6. 事物的物质构成以及时间、地点、方位。例:

i drunjtë (本质的), i hekurt (铁的),
i artë (金质的), i bakërt (铜的),
i sotëm (今天的), i djeshëm (昨天的),
i largët (远的), i afërt (近的),
i këtushëm (这里的), i atyshëm (那里的),
lindor (东方的), perëndimor (西方的) etj.

(二) 确定形容词 (Mbiemri përcaktues)

确定形容词包括:

1. 指示形容词。例:

ky libër (这本书), kjo letër (这封信),
këta studentë (这些男学生),
këto studente (这些女学生)

2. 物主形容词。例:

libri im (我的书), vëllai yt (你的弟弟),

partia jonë (我们的党),
atdheu ynë (我们的祖国) etj.

3. 疑问形容词。例:

cili qytet (哪个城市),
cila fabrikë (哪个工厂) etj.

4. 不定形容词。例:

çdo njeri (每一个人),
çdo komb (每一个民族)

5. 与名词一起连用时的顺序数词和基数词。例:

vendi i tretë (第三名; 第三位)
dy nxënës (两个学生) etj.

二、性质形容词的用法 (PERDORIMET E MBIEMRAVET CILESUES)

(一) 作定语 (si cilësor)。例:

Populli shqiptar e përkujton heroin e tij kombëtar Skenderbeun jo vetëm si një luftëtar të madh por dhe një epokë që mban emrin e tij, se lufta e zhvilluar prej tij në shek. 15 ka farkëtuar ndjenjë uniteti politik etnik të popullit shqiptar.

阿尔巴尼亚人民纪念他的民族英雄斯坎德培不仅仅是纪念一位伟大的战士, 而是纪念以他的名字命名的时代, 因为 15 世纪由他发动的这场战争锤炼了阿尔巴尼亚人民种族上政治上统一意识。

(二) 作名词性谓语 (si kallëzues emëror)。例:

a) Kalitje e mengjezit është shumë e dobishme për shëndetin.

早锻炼对身体是很有益的。

b) Figura e tij është e dashur dhe frymëzuese.

他的形象是很亲切和鼓舞人的。

(三) 作主谓语补语 (si kallëzuesor i kryefjalës)。例：

a) Ai u tregua i zellshëm në punë dhe i matur me shokët.

他在工作中很勤劳，和同志交往中有分寸。

b) Ai me punë krijuese është bërë i njohur në uzinë.

他以创造性的劳动闻名全厂。

(四) 作宾谓语补语 (plotës kallëzuesor i kundrinës)。例：

a) Vrejtjen e tij ne e quajmë të arësyeshme dhe të pranueshme.

他的意见我们认为是有道理的，可以接受的。

b) Shkrimtar serioz e shikon shkuarjen në jetë dhe përjetimin e realitetit shumë të nevojshme për krijimet e tij.

严肃的作家把深入生活，体验现实看作对他的创作是很必要的。

三、性质形容词阴性的构成 (TE FORMUARIT E GJINISE FEMERORE TE MBIEMRAVET CILESUES)

阴性形容词是在阳性形容词词干的基础上构成的。

(一) 冠词形容词单数阴性的构成方法：

1. 改变冠词。例：

i bukur—e bukur, i mirë—e mirë,

i bardhë—e bardhë etj.

2. 改变冠词，再加词尾-e。例：

i madh—e madhe, i keq—e keqe,

i kuq—e kuqe etj.

3. 以后缀-shëm 或-ëm 结尾的冠词形容词构成单数阴性时，改变冠词再加词尾-e，但后缀中的-ë 脱落。
例：

i sjellshëm—e sjellshme,

i jashtëm—e jashtme etj.

例外:

i lig—e ligë, i ri—e re,

i zi—e zezë etj.

(二) 无冠词形容词单数阴性的构成方法:

1. 加词尾 - e 例:

besnik—besnike, dinak—dinake,

guximtar—guximtare, gazmor—gazmore etj.

例外:

plak—plakë

2. 无冠词复合形容词单数阴性的构成有下列三种情况:

如果该形容词的后一个组成部分是一个阳性名词, 构成单数阴性时加词尾 - e 例:

zemërgur—zemërgure, sylesh—syleshe,

mirëbërës—mirëbërëse etj.

如果该形容词的后一个组成部分是阴性名词, 则阴性和阳性的语法形式一样。例:

shpirtkazmë—shpirtkazmë,

sypishë—sypishë etj.

如果该形容词的后一个组成部分是一个形容词, 构成单数阴性时应按后一部分形容词的变化而定。例:

mendjemadh—mendjemadhe,

syzi—syzezë etj.

四、性质形容词的数 (NUMRI I MBIEMRAVET CILESUES)

(一) 阳性形容词单数变复数:

1. 冠词形容词阳性单数变复数时, 一般将冠词 (i) 变

为 (të) 即可。例：

i mirë—të mirë, i verdhë—të verdhë,
i zellshëm—të zellshëm etj.

例外：

i lig—të ligj, i vogël—të vegjël,
i ri—të rinj, i madh—të mëdhenj,
i keq—të këqi (të këqinj),
i zi—të zes (të zinj)

2. 无冠词形容词阳性单数变复数时，一般在其词干上加词尾 -ë 即可。例：

besnik—besnikë, dinak—dinakë,
guximtar—guximtarë etj.

例外：

plak—pleq, trim—trima.

如若无冠词形容词是复合形容词，则按后一部分的变化而定。例：

zemërgur—zemërgurë,
zemërbardhë—zemërbardhë,
mendjemadh—mendjemëdhenj.

(二) 阴性形容词单数变复数

1. 冠词形容词阴性复数的构成。

a) 以元音 -e 结尾的阴性冠词形容词，单数变复数时，只需要将其冠词 (e) 变为 (të) 即可。例：

e mesme—të mesme,
e ndershme—të ndershme,
e kuqe—të kuqe etj.

例外：

e madhe—të mëdha, e re—të reja,
e ve—të veja, e keqe—të këqia.

b) 凡不以-e 结尾的阴性冠词形容词，单数变复数时，不仅要将其冠词 (e) 变为 (të)，而且要加词尾-a。例：

e mirë—të mira,
e gjatë—të gjata,
e zgjuar—të zgjuara,
e bukur—të bukura etj.

2. 无冠词形容词阴性复数的构成：

a) 所有以-e 结尾的单数阴性无冠词形容词，其复数和单数形式一样。例：

besnike—besnike,
guximtare—guximtare,
revolucionare—revolucionare etj.

b) 以其它元音或辅音结尾的阴性无冠词形容词单数变复数时加-a。例：

plakë—plaka,
zemërbardhë—zemërbardha,
dorëlëshuar—dorëlëshuara etj.

五、性质形容词的级 (SHKALLET E MBIEMRAVET CILESUES)

阿语中大部分性质形容词都有级的语法意义，有原级，比较级和最高级，以此来表示事物的性质在程度上的差别。

(一) 原级 (SHKALLA POHORE)

原级仅仅是肯定一个人或一个事物的性质。例：

a) Çu En Lai ka qënë udhëheqës i shquar e i sprovuar i Partisë dhe shtetit tonë.

周恩来是我们党和国家卓越的、久经考验的领导人。

- b) Shqipëria është një vend me natyrë të bukur dhe me
njëri të thjeshtë.

阿尔巴尼亚是一个风光美丽，人民纯朴的国家。

(二) 比较级 (SHKALLA KRAHASORE E MBIEMRAVET CILESUES)

比较级表示两个人或两个物之间在性质上的比较，也可表示一个人或一个事物的两种性质的比较。
例：

- a) Zana është më e gjatë se Mira.
扎娜比米拉个子高。
- b) Pekini është më i madh se Tiencini.
北京比天津大。
- c) Drita është më punëtore se e zgjuar.
特丽达勤奋甚于聪明。

Shënime (注)：

形容词比较级有三种情况的比较：

1. 同等程度的比较：表示两个人、两个物的某一性质或一个人、一个事物的两种性质在同等程度上的比较，在这种情况下，形容词前可加一个副词 *aq*，而在被比的名词或形容词前加一个与其相呼应的连接词 *sa*。例：

- a) Fatosi është (*aq*) i zellshëm sa edhe i vëllai.
法托斯也和他哥哥一样勤奋。
- b) Artani është (*aq*) i zgjuar sa edhe punëtor.
阿尔旦尼既聪明而又勤劳。
- c) Sivjet rendimenti i prodhimit të grurit është (*aq*) i lartë sa edhe vitin e kaluar.
今年小麦产量与去年一样高。

2. 两个比较者之间，前者的某一性质比后者高。这种

情况下在形容词前加副词 më 或 shumë, shumë më, 而在第二个比较者之前加连接词 se 或 se sa。例:

a) Arbeni është më i shkathët se i vëllai.

阿尔贝尼比他哥哥活泼。

b) Lumi Jancë është më i gjatë se Lumi i Verdhë.

长江比黄河长。

c) Sivjet rendimenti i prodhimit të grurit. është shumë më i lartë se (se sa) vitin e kaluar.

今年小麦产量比去年高得多。

3. 两个比较者之间, 前一个比较者的某一性质比第二个比较者的某一性质在程度上低, 在这种情况下形容词前加副词 më pak 或 shumë më pak, 而在后一个比较者之前加连接词 se。例:

a) Partizanët ishin më pak (shumë më pak) të armatosur se armiqtë.

游击队员的装备比敌人差 (差得多)。

b) Lulja është më pak punëtore se e motra.

罗丽没有她姐姐勤劳。

说明: 在这种情况下经常使用同等程度的比较形式, 这时, 须在动词前加否定小词 nuk 或 s' 试看:

a) Partizanët nuk ishin (aq) të armatosur se sa armiqtë.

b) Lulja nuk është (aq) punëtore sa e motra.

(三) 最高级 (SHKALLA SIPËRORE E MBIEMRAVET CILESUES)

最高级分相对最高级和绝对最高级两种。

1. 相对最高级 (shkalla sipërore relative)

相对最高级表示一个人或事物的某一性质比其他同类的人或事物都高。它借助于副词 më 来构

成。形容词相对最高级一般用定指形式，而被比的人或物一般用名词定指第二格来表示，例：

a) Agimi është më i miri i klasës.

阿基米是班上最优秀的一个。

b) Shangai është më i madhi i qyteteve të Kinës.

上海是中国最大的城市。

这里形容词所以用定指形式，是因为后面省略了一个名词。

即：a) Agimi është më i miri nxënës i klasës.

b) Shangai është më i madhi qytet i Kinës.

说明：形容词放在名词前面，主要起一个强调的作用。

但这种形式用得不多，常用的是下面这种形式：

a) Agimi është nxënësi më i mirë i klasës.

b) Shangai është qyteti më i madh i Kinës.

2. 绝对最高级 (SHKALLA SIPERORE ABSOLUTE)

绝对最高级表示一个人或一个物的性质很高，它并不和另一个人或物相比较。绝对最高级借助于副词 shumë, fort, tepër, fare, jashtëzakonisht 等构成。例：

a) Ai ka qenë shumë i nderuar dhe i respektuar.

他是一个最受人敬佩和尊敬的人。

b) Rrezet e diellit, ajër dhe ujë janë shumë të domosdoshme për jetën.

阳光、空气和水是生命所必要的。

六、形容词的变格 (LAKIMI I MBIEMRAVET)

形容词与名词一起连用，表示事物的性质，可以用于各个格。

形容词的变格详见下列各表：

(一) 冠词形容词阳性

| Numri | Rasa | I pashquar | I shquar |
|--------|------|---------------------------|----------------------|
| Njëjës | E. | (një) punëtor i mirë | punëtori i mirë |
| | Gj. | i (një) punëtori të mirë | i punëtorit të mirë |
| | Dh. | (një) punëtori të mirë | punëtorit të mirë |
| | K. | (një) punëtor të mirë | punëtorin e mirë |
| | Rr. | (një) punëtori të mirë | punëtorit të mirë |
| Shumës | E. | (ca) punëtorë të mirë | punëtorët e mirë |
| | Gj. | i (ca) punëtorëve të mirë | i punëtorëve të mirë |
| | Dh. | (ca) punëtorëve të mirë | punëtorëve të mirë |
| | K. | (ca) punëtorë të mirë | punëtorët e mirë |
| | Rr. | (ca) punëtorëve të mirë | punëtorëve të mirë |

(二) 冠词形容词阴性

| Numri | Rasa | I pashquar | I shquar |
|--------|------|----------------------------|----------------------|
| Njëjës | E. | (një) punëtore e mirë | punëtorja e mirë |
| | Gj. | i (një) punëtoreje të mirë | i punëtorese të mirë |
| | Dh. | (një) punëtoreje të mirë | punëtorese të mirë |
| | K. | (një) punëtore të mirë | punëtoren e mirë |
| | Rr. | (një) punëtoreje të mirë | punëtorese të mirë |
| Shumës | E. | (ca) punëtore të mira | punëtoret e mira |
| | Gj. | i (ca) punëtoreve të mira | i punëtoreve të mira |
| | Dh. | (ca) punëtoreve të mira | punëtoreve të mira |
| | K. | (ca) punëtore të mira | punëtoret e mira |
| | Rr. | (ca) punëtoreve të mira | punëtoreve të mira |

(三) 无冠词形容词阳性

| Numri | Rasa | I pashquar | I shquar |
|--------|------|--------------------------|---------------------|
| Njëjës | E. | (një) nxënës punëtor | nxënësi punëtor |
| | Gj. | i (një) nxënësi punëtor | i nxënësit punëtor |
| | Dh. | (një) nxënësi punëtor | nxënësit punëtor |
| | K. | (një) nxënës punëtor | nxënësin punëtor |
| | Rr. | (një) nxënësi punëtor | nxënësit punëtor |
| Shumës | E. | (ca) nxënës punëtorë | nxënësit punëtorë |
| | Gj. | i (ca) nxënësve punëtorë | i nxënësve punëtorë |
| | Dh. | (ca) nxënësve punëtorë | nxënësve punëtorë |
| | K. | (ca) nxënës punëtorë | nxënësit punëtorë |
| | Rr. | (ca) nxënësve punëtorë | nxënësve punëtorë |

(四) 无冠词形容词阴性

| Numri | Rasa | I pashquar | I shquar |
|--------|------|----------------------------|----------------------|
| Njëjës | E. | (një) nxënëse punëtore | nxënësjë punëtore |
| | Gj. | i (një) nxënëseje punëtore | i nxënëses punëtore |
| | Dh. | (një) nxënëseje punëtore | nxënëses punëtore |
| | K. | (një) nxënëse punëtore | nxënësen punëtore |
| | Rr. | (një) nxënëseje punëtore | nxënëses punëtore |
| Shumës | E. | (ca) nxënëse punëtore | nxënëset punëtore |
| | Gj. | i (ca) nxënëseve punëtore | i nxënëseve punëtore |
| | Dh. | (ca) nxënëseve punëtore | nxënëseve punëtore |
| | K. | (ca) nxënëse punëtore | nxënëset punëtore |
| | Rr. | (ca) nxënëseve punëtore | nxënëseve punëtore |

Shënime:

1. 当形容词不与名词一起连用时，只用于第一格或第四格，

作名词性合成谓语、主谓语补语或宾谓语补语用。

2. 形容词一般置于名词之后，但是，当强调被修饰的名词所代表的事物的性质的时候，形容词也可以置于名词之前（一般用定指形式）。在这种情况下，形容词要变格，而被修饰的名词不变格（用不定指形式）。例：

a) Socializmi është e vetmja rrugë e drejtë që mund të zgjedhë populli kinez për ta shpëtuar vendin e tij nga varfëria dhe prapambetja.

社会主义是中国人民摆脱贫穷和落后可选择的唯一正确道路。

b) Më të mirëvet nxënës të shkollës u dhanë fletë lavedërimi.

给学校最优秀的学生颁发了奖状。

MBIEMRI PARA EMRIT

Numri njëjës

| Rasa | Gjinia mashkullore | Gjinia femërore |
|------|---------------------|---------------------|
| E. | i dashur vëlla | e dashur motër |
| Gj. | i të dashurit vëlla | i së dashurës motër |
| Dh. | të dashurit vëlla | së dashurës motër |
| K. | të dashurin vëlla | të dashurën motër |
| Rr. | të dashurit vëlla | së dashurës motër |

Numri shumës

| Rasa | Gjinia mashkullore | Gjinia femërore |
|------|-------------------------|-----------------------|
| E. | të dashurit vëllezër | të dashurat motra |
| Gj. | i të dashurvet vëllezër | i të dashuravet motra |
| Dh. | të dashurvet vëllezër | të dashuravet motra |
| K. | të dashurit vëllezër | të dashurat motra |
| Rr. | të dashurvet vëllezër | të dashuravet motra |

七、形容词名词化 (SUBSTANTIVIMI I MBIEMRAVE)

(一) 形容词名词化的用法

阿语中形容词经常可以作为名词用。它和名词一样可以命名人和物。例：

| | |
|----------------------|-------------------|
| trim (勇敢的人), | i varfëri (穷苦人), |
| e mira (好事), | e keqja (坏事), |
| e vërteta (真理), | e drejta (权利), |
| të ftohtit (寒冷), | të ardhurat (收入), |
| të hollat (零钱), etj. | |

1. 名词化的形容词与名词一样有性、数、格的语法意义。

例：

a) I varfëri (njëriu i varfër) vuante shumë në të kaluarën dhe nuk gëzonte asnjë të drejtë.

穷人过去受苦很深，不享受任何权利。

b) I riu dhe e reja komuniste duhet të jenë të parët në punë të vështirë dhe të fundit në pretendime.

共产主义青年应该吃苦在先享受在后。

c) Para çlirimit babai im ka hequr të zitë (gjinia asnjëse) e ullirit.

解放前，我爸爸受尽了苦。

2. 在现代阿语中，中性形容词主要用来作名词用，而且只用单数。例：

a) Atij i ka rënë të verdhët.

他得了黄疸病。

b) Ai u sëmur nga të ftohtit.

他因着凉而病了。

3. 有些名词化的形容词只用复数。例：

të lashtat (谷物), të korrat (收割季节),

të vjelat (采摘季节), të hollat (钱, 零钱)

4. 名词化的形容词既可以用于定指形式，也可以用于非定指形式，但更多地用于定指形式。它们和名词一样，可用于各个格，而且还可以带其他形容词。例：

a) E sotmja është më e mirë se e kaluara.

今胜于昔。

b) As e mira, as e keqja nuk duhen harruar.

无论好事，还是坏事都是不该忘记的。

c) E vërteta nuk mbulohet me gënjeshtëri.

真理是不能被谎言所掩盖的。

5. 形容词作名词用经常是为了使被修饰的名词不再重复。例：

a) Në anën e djathtë të tribunës Tienanmen gjendet Parku “Sun Jat Sen”, kurse në të majtën Pallati i Kulturës së Punonjësve të Kryeqytetit.

天安门的右侧是中山公园，左侧是首都劳动人民文化宫。

b) Kam dy djem. Djali i madh shërben në ushtri, kurse i vogli ndjek shkollën e mesme.

我有两个男孩，大的在部队服役，小的在上中学。

6. 有一部分形容词所以作名词用，是因为没有相对应的用来表示同一概念的名词。例：

të verdhët, të ftohtët, të nxehtët, e drejta, e vërteta, e mira, e keqja, të hollat, të ardhurat, të lashtat, të korrat, të vjelat, etj.

a) Të ardhurat e fshatarëve shtohen nga viti në vit.

农民的收入逐年增加。

b) Lei Feni u bënte shpesh të mira të tjerëve.

雷锋经常为别人做好事。

Shënim:

të folurit, të menduarit, të ecurit,

të ngrënë, të qarët, të qeshurit etj.

作为中性动名词用, 而不作为名词化了的形容词用。

(二) 形容词名词化的变格

阳 性

| 格 \ 数 | 单 数 | 复 数 |
|-------|-----------------|------------------|
| E. | i varfëri | të varfërit |
| Gj. | (i) të varfërit | (i) të varfërvet |
| Dh. | të varfërit | të varfërvet |
| K. | të varfërin | të varfërit |
| Rr. | të varfërit | të varfërvet |

阴 性

| 格 \ 数 | 单 数 | 复 数 |
|-------|----------------|------------------|
| E. | e drejta | të drejtat |
| Gj. | (i) së drejtës | (i) të drejtavet |
| Dh. | së drejtës | të drejtavet |
| K. | të drejtën | të drejtat |
| Rr. | së drejtës | të drejtavet |

Shënime:

1. 由于考虑到名词化的形容词主要用定指形式, 所以我们只列出了单复数阴、阳性定指形式的变格表。
2. 名词化的中性形容词变格表没有列出, 因为它只用于一、四格, 而一、四格相同。

八、形容词的排列顺序 (RENDITJA E MBIEMRAVET)

形容词主要用来修饰名词，但一个名词可以带几个形容词作修饰语，这时会碰到形容词相互排列的顺序问题，下面作一个简单的说明（不包括所有情况）：

- (一) 当一个名词同时有一个物主形容词或其它形容词来修饰它时，则物主形容词放在其它形容词之前。例：

shkrimtar ynë i madh

atdheu ynë i madh socialist

gjendja e tyre shpirtërore

例外：物主形容词也可置于其它形容词之后，此时，物主形容词已转换成物主代词。

- a) Kjo është një e drejtë jonë e ligjshme.

Kjo është një e drejtë e ligjshme Jona.

- b) Tani është fjala për një gabim tënd të rëndë.

Tani është fjala për një gabim të rëndë tëndin.

- (二) 当一个名词同时有形容词和名词第二格或带和不带前置词的名词第六格来修饰它时，则形容词置于名词第二格之前和之后。例：

Partia Komuniste e Kinës

epopeja e lavdishme e reformës së sistemit ekonomik

krevat prej dërrase dykatëshe

valë gëzimi nga salla

vaj ulliri i freskët

- (三) 当一个名词同时有冠词形容词和无冠词形容词来修饰它时，则冠词形容词置于无冠词形容词之前。例：

masat e gjera punonjëse

artikull i shkurtër militant

moral i lartë komunist

fryma e lartë internacionaliste etj.

例外：当无冠词形容词修饰名词时关系特别紧密时，几乎是一个术语一样。

a) Nga larg dëgjohej një zhurmë ritmike e thellë.

(Jo.... dëgjohej një zhurmë e thellë ritmike).

(四) 将有两个以上同类性质的形容词来修饰名词时，要看与被修饰的名词的关系密切程度而定。例：

energjitë e tyre intelektuale, materiale dhe morale

roli dhe funksion objektiv historik

figura e madhe dhe e ndritur

era e lehtë e freskët dhe e këndshme.

(五) 当一个名词同时有序数词和其它形容词（除物主形容词外）来修饰它时，则序数词放在其它形容词之前。例：

lufta e parë civile etj.

根据上述五种情况，它们在句中排列顺序应该是：

物主形容词——序数词——冠词形容词——无冠词形容词——名词第二格。

第五章 数 词 (NUMERORET)

一、数词的概念及分类 (KUPTIMI I NUMEROREVET DHE LLOJET E TYRE)

数词是变化词类，表示事物的数量和顺序。

表示事物数量的词叫基数词，如：një, dy, tre (tri), katër etj. 基数词还包括分数。如：një e treta $\frac{1}{3}$, dy të pestat $\frac{2}{5}$ etj.

表示事物顺序的词叫顺序数词。如：i parë, i dytë, i tretë, i katërtë etj.

(一) 基数词 (NUMERORET THEMELORE)

1. 基数词的构成 (FORMIMI I NUMEROREVE THEMELORE)

基数词 1—10 是原生词 (fjalë të para).

基数词 11—19 是复合词 (fjalë të përngjitura).

një - mbë - dhjetë, dy - mbë - dhjetë etj. .

而 njëzet, dyzet, tridhjetë, pesëdhjetë, etj. 以及 njëqind, dyqind, treqind, njëmijë, dymijë etj. 也属复合词。

njëzet e një, njëzet e dy, tridhjet e pesë, njëqind e dyzet e shtatë, dymijë e pesëqind e nëntëdhjetë e katër etj. 是数词词组 (Shprehje a lokucione)。

2. 基数词的一般用法

基数词除了在算术、代数等中单独使用外，一般与

名词连用。

例：

a) Shqipëria ka nja tre milion banorë.

阿尔巴尼亚约有三百万人。

b) Le të lulëzojnë njëqind lule, le të konkurojnë njëqind shkolla.

百花齐放，百家争鸣。

c) Muri i madh Kinez është rreth 5000 Km i gjatë, i lartë 6—10m, i gjerë në themel 8m dhe sipër 5m.

中国长城大约有 5 千公里长，6—10 公尺高，底部 8 公尺、上面是 5 公尺宽。

3. 基数词的语法意义 (KUPTIMET GRAMATIKORE TE NUMEROREVE THEMELORE)

基数词不与前冠词 të 连用时，没有阴性和阳性的区别。但 3 是例外，tre 是阳性，tri 是阴性。如：

如果基数词与前冠词 të 一起连用（后面不带名词），则有阴、阳性的区别，阴性时要加词尾-a 如：

të dy—të dyja, të tre—të tria,

të katër—të katra, të pestë—të pesta (pesa)

të gjashtë—të gjashta të shtatë—të shtata etj.

基数词与名词一起连用时，基数词不变格。例：

a) Dy vëllezërit e mi janë punëtorë.

我的两个兄弟都是工人。

b) Dje mora letra prej dy vëllezërve.

昨天我收到两个兄弟的来信。

c) Dy vëllezërve të mi u kam dërguar letra.

我给两个兄弟都寄了信。

基数词单独用时主要用于第一格和第四格。2 以上的基数词如果与前冠词 të 一起连用，可用于名词各个格。例：

- a) Të dy kanë qenë në Shqipëri.
(他们) 两个都去过阿尔巴尼亚。
- b) Ky është mendimi i të dyve
这是(他们) 两个的意见。
- c) Të dyve u thashë.
我对(他们) 两个都说了。
- ç) Të dy i ftova.
(他们) 两个我都邀请了。
- d) Prej të dyve kam marrë përgjigje.
我收到了(他们) 两个的回信。

4. 分数 (THYESAT)

分数也属基数词。分数在阿语中是用基数词与顺序数词一起来表示的，分子用基数词，分母用顺序数词。如：

një e dyta ($\frac{1}{2}$), dy të tretat ($\frac{2}{3}$), pesë të shtatat ($\frac{5}{7}$), katër të pestat ($\frac{4}{5}$), një e një e dyta ($1\frac{1}{2}$), dy e tri të katërtat ($2\frac{3}{4}$) etj.

分子永远不变格，而分母如同名词化的阴性冠词形容词一样变格。试看下列各例：

- a) Një e katërta e nxënësve doli të dalluar në provimin e matematikës.
四分之一学生在数学考试中获得优秀。
- b) Përfundimet në provime të një të katërtës së nxënësve janë shumë të mira.
四分之一学生的考试成绩非常好。
- c) Një të katërtës së nxënësve iu dhanë fletë lavdërimi.

给四分之一学生颁发了奖状。

ç) Një të katërtën, e nxënësve e lavedëruan para shkollës.

四分之一学生受到全校表扬。

d) Katër të pestat e tokës janë mbjellë me grurë.

五分之四的土地种上了小麦。

Shënime:

1) 凡分子是一的分数，分母要用顺序数词阴性单数表示：

凡分子是二以上的分数，分母要用顺序数词阴性复数表示。

如：një e dyta, një e treta, një e katërta etj.
dy të tretat, tre të pestat, shtatë të dhjetat etj.

2) 分数 $\frac{1}{2}$ 经常由阴性名词 gjysmë 来代替。例：

Fillimi i mirë është gjysma e punës.

好的开端是成功的一半。

(二) 顺序数词 (NUMERORET RRESHTORE)

1. 顺序数词的构成：

顺序数词（除 i parë, e parë 外）都是在各自相对应的基数词的基础上加前冠词和词尾-të（或-t）构成。如：

dy— (i, e) dytë; tre— (i, e) tretë;

katër— (i, e) katërt; pesë— (i, e) pestë etj.

njëzet e një— (i, e) njëzetënjë etj.

以-të 为结尾的基数词构成顺序数词时只要加前冠词即可。如：

gjashtë— (i, e) gjashtë;

shtatë— (i, e) shtatë;
 tetë— (i, e) tetë;
 nëntë— (i, e) nëntë;
 dhjetë— (i, e) dhjetë;
 njëmbëdhjetë— (i, e) njëmbëdhjetë;
 tridhjetë— (i, e) tridhjetë;
 njëqind e gjashtë— (i, e) njëqind e gjashtë etj.

基数词 njëzet, dyzet 变顺序数词时, 除了加前冠词外, 再在词尾加-ë。即:

njëzet— (i, e) njëzetë;
 dyzet— (i, e) dyzetë etj.

2. 顺序数词的语法意义及用法:

顺序数词与冠词形容词一样有性、数、格的语法意义。在现代阿语中顺序数词只有阳性和阴性。如:

nxënësit e parë—të parët;
 nxënëset e para—të parat etj.

顺序数词有格的变化, 当顺序数词不与名词一起连用时, 只用于第一格和第四格。例:

a) Vera qe e para që kërkoi të shkonte mësuese në zonën malore. (si kallëzues emëror)

维拉是第一个要求到山区去当教师的人。

b) Mira doli e para në vrapimin njëqind metrash. (si plotës kallëzuesor i kryefjalës)

米拉在百米赛中获得第一。

c) Mirën e klasifikuan të parën edhe në hedhjen e gjyles. (si plotës kallëzuesor i kundrinës)

在掷铅球中米拉也被列为第一名。

当顺序数词与名词一起连用时, 可用于各个格。在这种

情况下，顺序数词一般置于名词之后，用不定指形式，变格时只变前冠词。例：

- a) Tirana është themeluar në fillim të shekullit 17 më vitin 1614.

地拉那城创建于十七世纪初的 1614 年。

- b) Në plenumin e tretë të thirrjes së II partia jonë ka realizuar kthesën e madhe historike në vijën e saj.
在十一届三中全会上我党实现了路线上的历史转折。

- c) Hidrocentrali i Banjës është një vepër i klasit të parë në Shqipëri që parashikohet për prodhimin e energjisë elektrike dhe për sigurimin e ujit për vadtje.

巴涅水电站是阿尔巴尼亚的一个一级水电站，它用于生产电力和灌溉土地。

顺序数词也可放在名词之前，主要起一个强调的作用。在这种情况下，顺序数词用定指形式，而后面的名词用不定指形式，也不变格。例：

Kina është i pari vend që çpiku barutin.

中国是第一个发明火药的国家。

顺序数词还可作名词用，是为了不再重复前面已经提到过的人或物。在这种情况下，顺序数词要用定指形式。例：

- a) Klasa e parë ka dyzet nxënës, kurse e dyta (= klasa e dytë) ka tridhjetë e tetë.

一班有四十个学生，而二班有三十八个。

- b) Në klasën e dytë s'kishte asnjë mungesë dhe thyerje disipline, kurse në të parën kishte një mungesë me arësye.

二班没有一个缺席和破坏纪律的，而一班有一个同学有事请了假。

一、数词的变格 (LAKIMI I NUMELOREVE)

(一) 基数词变格表

1. Tre shokë—te tre shokët—të tre

| 格 \ 数 | 复 数 | | |
|---------|---------------|-------------------|----------|
| Em. | tre shokë | të tre shokët | të tre |
| Gjin. | i tre shokëve | i të tre shokëvet | të treve |
| Dhan. | tre shokëve | të tre shokëvet | të treve |
| Kall. | tre shokë | të tre shokët | të tre |
| Rrjedh. | tre shokëve | të tre shokëvet | të treve |

2. Tri shoqe—të tria shoqet—të tria

| 格 \ 数 | 复 数 | | |
|---------|---------------|-------------------|-----------|
| Em. | tri shoqe | të tri shoqet | të tria |
| Gjin. | i tri shoqeve | i të tri shoqevet | të triave |
| Dhan. | tri shoqeve | të tri shoqevet | te triave |
| Kall. | tri shoqe | të tri shoqet | të tria |
| Rrjedh. | tri shoqeve | të tri shoqevet | të triave |

(二) 顺序数词与名词连用时的变格表

Numri njëjës

| Rasa | gjinia mashkullore | gjinia femërore |
|---------|--------------------|--------------------|
| Em. | nxënësi i dytë | nxënësja e dytë |
| Gjin. | i nxënësit të dytë | i nxënësës së dytë |
| Dhan. | nxënësit të dytë | nxënësës së dytë |
| Kall. | nxënësin e dytë | nxënësen e dytë |
| Rrjedh. | nxënësit të dytë | nxënësës së dytë |

Numri shumës

| Rasa | gjinia mashkullore | gjinia femërore |
|---------|---------------------|----------------------|
| Em. | nxënësit e dytë | nxënëset e dyta |
| Gjin. | i nxënësvet të dytë | i nxënësevet të dyta |
| Dhan. | nxënësvet të dytë | nxënësevet të dyta |
| Kall. | nxënësit e dytë | nxënëset e dyta |
| Rrjedh. | nxënësvet të dytë | nxënësevet të dyta |

数 词 表

附 1:

| 阿拉伯数字 | 基 数 词 | 顺 序 数 词 |
|-------|---------------|----------------------|
| 1 | një | (i, e) parë |
| 2 | dy | (i, e) dytë |
| 3 | tre, tri | (i, e) tretë |
| 4 | katër | (i, e) katërt |
| 5 | pesë | (i, e) pestë |
| 6 | gjashtë | (i, e) gjashtë |
| 7 | shtatë | (i, e) shtatë |
| 8 | tetë | (i, e) tetë |
| 9 | nëntë | (i, e) nëntë |
| 10 | dhjetë | (i, e) dhjetë |
| 11 | njëmbëdhjetë | (i, e) njëmbëdhjetë |
| 12 | dymbëdhjetë | (i, e) dymbëdhjetë |
| 13 | trembëdhjetë | (i, e) trembëdhjetë |
| 14 | katërmëdhjetë | (i, e) katërmëdhjetë |

| 阿拉伯数字 | 基 数 词 | 顺 序 数 词 |
|-------|------------------|-------------------------|
| 15 | pesëmbëdhjetë | (i, e) pesëmbëdhjetë |
| 16 | gjashtëmbëdhjetë | (i, e) gjashtëmbëdhjetë |
| 17 | shtatëmbëdhjetë | (i, e) shtatëmbëdhjetë |
| 18 | tetëmbëdhjetë | (i, e) tetëmbëdhjetë |
| 19 | nëntëmbëdhjetë | (i, e) nëntëmbëdhjetë |
| 20 | njëzet | (i, e) njëzetë |
| 21 | njëzet e një | (i, e) njëzetënjëtë |
| 30 | tridhjetë | (i, e) tridhjetë |
| 40 | dyzet | (i, e) dyzetë |
| 50 | pesëdhjetë | (i, e) pesëdhjetë |
| 60 | gjashtëdhjetë | (i, e) gjashtëdhjetë |
| 70 | shtatëdhjetë | (i, e) shtatëdhjetë |
| 80 | tetëdhjetë | (i, e) tetëdhjetë |
| 90 | nëntëdhjetë | (i, e) nëntëdhjetë |
| 100 | njëqind | (i, e) njëqintë |
| 101 | njëqind e një | (i, e) njëqindenjëtetë |
| 200 | dyqind | (i, e) dyqintë |
| 300 | treqind | (i, e) treqintë |
| 400 | katërqind | (i, e) katërqintë |
| 500 | pesëqind | (i, e) pesëqintë |
| 600 | gjashtëqind | (i, e) gjashtëqintë |
| 700 | shtatëqind | (i, e) shtatëqintë |
| 800 | tetëqind | (i, e) tetëqintë |

| 阿拉伯数字 | 基 数 词 | 顺 序 数 词 |
|-------------|-----------------|---------------------|
| 900 | nëntëqind | (i, e) nëntëqintë |
| 1000 | njëmijë | (i, e) njëmijtë |
| 2000 | dymijë | (i, e) dymijtë |
| 3000 | tremijë trimijë | (i, e) tremijtë |
| 10, 000 | dhjetëmijë | (i, e) dhjetëmijtë |
| 100, 000 | njëqindmijë | (i, e) njëqindmijtë |
| 1, 000, 000 | njëmilion | (i, e) njëmiliontë |
| 2, 000, 000 | dymilion | (i, e) dymiliontë |

Shënim:

一千万 (10, 000, 000) dhjetëmilion;

一亿 (100, 000, 000) njëqindmilion;

十亿 (1, 000, 000, 000) njëmiliard.

附 2: 小数、百分比、年、月、日表示法:

1) 小数:

0.1 zero e një e dhjeta ose zero pikë një e dhjeta

0.2 zero e dy të dhjetat ose zero pikë dy të dhjetat

0.5 zero e pesë të dhjetat ose zero pikë pesë të dhjetat

0.01 zero e një e qinta ose zero pikë një e qinta

0.06 zero e gjashtë të qintat ose zero pikë gjashtë të qintat

1.1 një e një e dhjeta ose një pikë një e dhjeta

1.21 një e njëzet e një të qintat ose një pikë njëzet e një të qintat

2) 百分比:

0.5 % zero pesë për qind

- 1 % një për qind
- 10 % dhjetë për qind
- 80 % tetëdhjetë për qind
- 100 % qind për qind

3) 年、月、日（作时间状语用）

a. 在一九二一年

më njëmijë e nëntëqind e njëzet e një ose në vitin
njëmijë e nëntëqind e njëzet e një

b. 在一月 në muajin janar ose në janar

c. 在一九四九年一月

në janar të vitit njëmijë e nëntëqind e dyzet e nëntë

ç. 一九四九年十月一日

më një tetor njëmijë e nëntëqind e dyzet e nëntë

第六章 代 词 (PEREMRI)

代词是变化词类，是用来代替名词故称 përemër (për emër)，同时也可以替代形容词等的词类。

阿语的代词有：人称代词、反身代词、指示代词、物主代词、疑问代词、关系代词和不定代词。

一、人称代词 (PEREMRAT VETORE)

人称代词有单、复数三个人称。

单、复数第一、第二人称没有性的区别，而单、复数第三人称有性的区别。

(一) 人称代词的变格 (LAKIMI I PEREMRAVET VETORE)

人称代词有格的变化。人称代词第三、第四格有全式和短式之分。在变格表中，前者是全式，后者是短式。

| 数 | 格 | 第一人称 | 第二人称 | 第 三 人 称 | |
|--------------------|---|----------|----------|----------|----------|
| | | | | 阳 性 | 阴 性 |
| 单 数 | 一 | unë | ti | ai | ajo |
| | 二 | — | — | i atij | i asaj |
| | 三 | mua, më | ty, të | atij, i | asaj, i |
| | 四 | mua, më | ty, të | atë, e | atë, e |
| | 五 | meje | teje | atij | asaj |
| | 六 | | | | |
| 复 数 | 一 | ne | ju | ata | ato |
| | 二 | — | — | i atyre | i atyre |
| | 三 | neve, na | juve, ju | atyre, u | atyre, u |
| | 四 | ne, na | ju, ju | ata, i | ato, i |
| | 五 | nesh | jush | atyre | atyre |
| | 六 | | | | |

. Shenime:

1. 人称代词单复数第一、第二人称的第二格已为物主形容词所代替。

2. 人称代词单复数第三人称的第四格 (atë, ata, ato) 与前置词 (me, pa, për) 等连用时, 词头 “a” 可省去。

如: me të, me ta, me to (= me atë, me ata, me ato).

例: Si me të, si pa të, njësoj është për mua, unë veproj ashtu si gjithënjë siç më thotë mendja.

有他, 没有他, 对我无所谓, 我还像往常一样, 自己作主。

3. 人称代词单复数第三人称的第六格 (atij, asaj, atyre) 与前置词 (prej, ndaj, pas, përpara) 等连用时, 词头 “a” 也省去。如: prej tij, prej saj, prej tyre (= prej atij, prej asaj, prej atyre).

例: Ylli ka një vajzë në universitet. Prej saj (= prej asaj) merr shpesh letra.

尤里有个女儿在大学, 他经常收到她的来信。

(二) 人称代词短式的复合 (BASHKIMET E TRAJTAVET
TE SHKURTERA)

在阿语中, 常常出现两个人称代词的短式复合在一起的情况。按规则, 前者是第三格 (可以是单复数各个人称), 后者是第四格 (仅单复数第三人称)。

两个人称的短式复合在一起时, 往往发生语音的变化, 看下表:

| | |
|---------------|---------------|
| më + e = ma | më + i = m'i |
| të + e = ta | të + i = t'i |
| i + e = ia | i + i = ia |
| na + e = na e | na + i = na i |
| ju + e = jua | ju + i = jua |
| u + e = ua | u + i = ua |

例：

- a) Dje Li Mini ma ktheu librin që më kishte marrë.
昨天李明把借我的书还给了我。
- b) Librin ta dhashë vetëm për dy ditë.
这书只借给你用两天。
- c) Tërë jetën e tij Norman Betyni ia kushtoi çështjes së madhe të komunizmit.
诺尔曼·白求恩把他的一生献给了共产主义的伟大事业。
- ç) Komandanti na e dha urdhërin për sulm.
指挥员向我们下达了进攻的命令。
- d) Jua jap fjalën se do ta kryej patjetër këtë detyrë.
我向您保证：我一定完成这一任务。
- dh) Me gjoksin përpara e me kokën lartë Lju Hu Lan ua përplasi urrejtjen në fytyrën armiqve dhe shkoi e qetë, e vendosur drejt ekzekutimit.
刘胡兰昂首挺胸，痛斥敌人，镇定自若走向刑场。
- e) Partia m'i hapi sytë, ajo më dha forca dhe guxim.
党打开我的眼界，她给了我力量和勇气。
- ë) Tashti t'i kuptova mendimet.
现在我理解了你的想法。
- f) Sukseset që kemi arritur ia dedikojmë udhëheqjes së drejtë të Partisë dhe popullit tonë punëtor.
我们都应归功于党的正确领导和我们勤劳的人民。
- g) Vizitorëve ua shpërnda nga një album me pamje nga Honxhou për kujtim.
给每一个参观者分发了杭州的风光画册作留念。

h) Ai i përbuste shumë tradhëtarët dhe ua zbulonte fytyrat në sy të popullit.

他十分蔑视叛徒，并公开地揭露他们的嘴脸。

(三) 人称代词短式的位置 (VENDI I TRAJTAVET TE SHKURTERA)

1. 人称代词短式一般置于动词前。当动词是连接式或不定式时，它置于小词 të 和 për të 或 të mos 和 për të mos 后面。例：

a) Desha të të takoja dje, por kisha punë.

昨天我本想去见你，但有事给耽误了。

b) Ai më erdhi dje në shtëpi për të ma kthyer fjalorin e gjuhës shqipe.

昨天他到我家来还我阿语词典。

2. 当动词是单复数第二人称命令式时，如前面没有否定小词 mos 或其它小词 as, pa 时，那末，人称代词短式可以直接附加于动词之后或置于动词的词干中间，尤其是第三人称的短式。例：

a) Merre këtë libër dhe sillma nesër prapë.

你把这本书拿去吧，明天再带给我。

b) Merreni dhe lexojeni këtë libër, se është interesante.

您把这本书拿去看吧，书很有意思。

(四) 人称代词短式的使用 (PERDORIMI I TRAJTAVET TE SHKURTERA)

1. 人称代词短式第三格可用于间接宾语的重复 (përsëritëse të kundrinave të zhdrejta) 或就是简接宾语。(kundrina të zhdrejta).

a) Ai më tregoi rrugën për në mapo. (si kundrina e

zhdrejtë)

他给我指点去百货商店的路。

- b) Të uroj suksese në punë dhe lumturi në jetë! (si kundrina e zhdrejtë)

祝你工作顺利和生活幸福!

- c) I thashë se sot mbasdite kemi mbledhje. (si kundrina e zhdrejtë)

我对他说了, 今天下午有会。

- ç) Kina duhet t'i japë njerëzimit një kontribut relativisht të madh. (si përsëritëse e kundrinës së zhdrejtë)

中国应当对于人类有较大的贡献。

- d) Ai na foli për vuajtjen që kish hequr në shoqërinë e vjetër (si kundrina e zhdrejtë)

他向我们诉说了在旧社会所受的苦。

- dh) Ju shpreh juve faleminderimet tona më të përzemërta! (si përsëritëse e kundrinës së zhdrejtë)

向你们表示衷心的感谢!

- e) Studentët do të shkojnë atje ku u diktoi nevoja e atdheut. (si kundrina e zhdrejtë)

大学生们将到祖国需要的地方去。

- ë) Ai nuk u besoi veshëve kur i thotë nëna se do të vijë i daja nga fshati.

当他妈妈说, 他乡下的舅舅将来时, 他简直不相信自己的耳朵。

2. 人称代词短式第三格有时仅用来表示说话者的感情(高兴, 痛苦, 满意或不满意等)。这时, 它不再作

为间接宾语用了。这种第三格称为伦理第三格
(dhanore etike)

例：

- a) Më vjen shumë keq se nuk do ta takoj më.
我感到遗憾的是再也见不到他了。
- b) S' më ndahet shpirti nga ju.
我的心不能和你们分离。
- c) Më ziejnë mendime të shumta në kokën time.
我心潮起伏，思绪翻滚。
- ç) Nuk na hiqej mendja nga ato që na kish folur në
përcjelljen mësuese Jan.
扬老师在送别时给我们讲的话，总在我们的脑海里萦绕。
- d) Na u bë zemra mal kur mësuam këtë sihariq.
当我们听到这一好消息时，真是高兴极了。
- dh) Na qante zemra kur mësuam lajmin e hidhur për
vdekjen e profesoreshës Ma.
当我们听到马教授逝世的恶噩时，心里十分悲痛。
- e) Nuk më shkonte mendja se do të vinte edhe ai.
我没有料到，居然他也要来。
- ë) Më dukej sikur kisha parë një ëndër të mrekul-
lueshme.
我似乎是做了一场美梦。
- f) S'më kujtohet se në ç' vit ndodhi kjo ngjarje.
我记不得，这件事是何年发生的。
- g) Sa më shumë kalonte koha, aq më tepër i ndizej
zemra Skënderbeut për atdhenë. Atij dita ditës i

shtohej dëshira për t'u kthyer në Shqipëri që ta çlironte nga robëria turke.

随着时间的消逝，斯坎德培越来越怀念自己的祖国，他返回阿尔巴尼亚，使其在土耳其奴役下解放出来的愿望一天比一天强烈。

3. 人称代词短式第四格用作直接宾语 (kundrina të drejta) 或重复直接宾语 (përsëritëse e kundrinës së drejtë).

a) Shkoni një herë në katedër, se të thërret pedagogu.

请你去一下教研室，老师在叫你。

b) Unë do të veproj ashtu siç më urdhëron mendja.
我自己怎么想，就怎么做。

c) Do të të pres në orën 7 të mbrëmjes (kundrina e drejtë)
晚上七点钟我等你。

ç) Po të ketë ndonjë lajm të ri, do t'ju njoftoj. (kundrina e drejtë)
如有新的消息，我将通知您。

二、反身代词 (PEREMRI VETEVETOR)

反身代词在阿语中只有一个 vete—vetja (自己)

它没有区别性的特殊语法形式，只用于阴性形式，但可以表示阳性的主语。

它只有单数形式；但也可以表示复数的意义。

一般用定指形式，但如果与要求第四格的前置词 më, për, mbi, në 连用时，可用于不定指形式。例：

a) Sot ndjejmë veten shumë të gëzuar se na erdhën miq për

vizitë.

朋友们到我们这里来参观，我们感到很高兴。

b) Ne nuk duhet të mendojmë vetëm për vete.

我们不应该只为自己着想。

c) Shokë, merrni me vete libra dhe stilografë.

同志们：带上书和钢笔。

反身代词（vete—vetja）有格的变化，它如同阴性名词（lule—lulja）一样变格。在句中可以作主语、直接宾语、间接宾语或状语。例：

a) Asaj i duket vetja si një shqiponjë që fluturon krenare në qiellin e lartë.

她似乎觉得自己像一只山鹰，在高空翱翔。

b) Shikojë vetën por mos mendo vetëm për vetë.

要考虑自己，但不能只想到自己。

c) Çdo njeri duhet të jetë kërkues ndaj vetës.

每个人都应该严格要求自己。

Shënim:

与反身代词 vete—vetja 有联系的还有一个代词 vetë，它一般用来加强句中的主语。例：

a) Pasuritë e shoqërisë krijohen nga vetë punëtorët, fshatarët dhe intelektualët punonjëse.

社会的财富是工人、农民和劳动知识分子自己创造的。

b) Unë vetë s' kam ndonjë kundërshtim.

我自己没有什么反对意见。

c) Në mbledhje foli vetë drejtori i shkollës.

在会上，校长亲自讲了话。

ç) Kush i bën varrin shokut, bie vetë brënda.

害人反害己。

三、指示代词 (PREMRAT DEFTORE)

(一) 指示代词的意义及用法

凡表示“这个”，“那个”，“这些”，“那些”等指示概念的代词叫指示代词。Ky, kjo, (këta, Këto) 表示近处的人或物；ai, ajo, (ata, ato) 表示远处的人或物。

i tillë, e tillë, (të tillë, të tilla); i këtillë, e këtillë, (të këtillë, të këtilla); i atillë, e atillë, (të atillë, të atilla)

Petriti është punëtor dhe i siellshëm, unë e dija që ishte i tillë.

我知道彼得里特是一个勤快又懂礼貌的人。

指示代词与名词一起连用时起指示形容词的作用。其性、数、格必须与其所说明的名词一致。例：

a) Këta të rinj kanë ardhur nga qyteti.

这些年轻人来自城市。

b) Kjo studente është shumë punëtore.

这个女学生非常勤劳。

c) Këtë libër e kam kujtim nga një shok. Një libër të këtillë s'e gjen dot lehtë.

这本书是一个同志送给我作为留念的，这样的书很难找到。

ç) Pa një parti e tillë siç është Partia Komuniste e Kinës për bërthamë, nuk bëhet fjala për fitoren e revolucionit popullor dhe ndërtimin socialist në Kinë.

没有中国共产党这样的党作核心，是谈不上人

民革命在中国的胜利和建设社会主义的。

Shënim:

指示形容词 ky, kjo, ai, ajo 置于名词前, 而 i këtillë, e këtillë, i atillë, e atillë 一般置于名词之后。如置于名词之前, 则用定指形式, 而名词用不定指形式。

(二) 指示代词的变格 (LAKIMI I DEFTOREVET)

指示代词有性、数的区别和格的变化。其变格如下:

| 格 | 阳 性 | | 阴 性 | |
|---|---------|----------|---------|----------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | ky | këta | kjo | këto |
| 2 | i këtij | i këtyre | i kësaj | i këtyre |
| 3 | këtij | këtyre | kësaj | këtyre |
| 4 | këtë | këta | këtë | këto |
| 6 | këtij | këtyre | kësaj | këtyre |
| 1 | ai | ata | ajo | ato |
| 2 | i atij | i atyre | i asaj | i atyre |
| 3 | atij | atyre | asaj | atyre |
| 4 | atë | ata | atë | ato |
| 6 | atij | atyre | asaj | atyre |

Shënime:

1. ky, kjo, ai, ajo 与名词一起连用时, 后面的名词用不定指形式。
2. i këtillë, e këtillë, i atillë, e atillë, i tillë, e tillë 的变格与

冠词形容词一样。

四、物主代词 (PEREMRAT PRONORE)

(一) 物主代词的意义及用法 (KUPTIMI E PERDORIMI I PEREMRAVE PRONORE)

表示所属关系的代词叫物主代词。它和人称代词一样有三个人称。第一人称：imi (imja), yni (jona); 第二人称：yti (jotja), juaji (juaja); 第三人称：i tiji (e tija), i saji (e saja), i tyri (e tyrja)。

物主代词用得较少，它经常与名词一起连用，作为物主形容词用，当它单独用时，主要是为了不再重复前面已提到的名词。例：

a) Këto libra janë të miat (= librat e mia).

这些书是我的。

b) Shkolla jonë është e re, kurse juaja (= shkolla juaj) është e vjetër.

我们学校是新学校，而你们学校是老学校。

c) Vëllai yt punon në uzinën mekanike “I maji”, ndërsa imi (= vëllai im) punon në uzinën “Drapëri dhe çekani”.

你的哥哥在“五一”机械厂工作，而我的哥哥在“镰刀和锤子”工厂工作。

ç) Ne gëzohemi pa masë për sukseset tuaja, ne ato i quajmë si tonat (= sukseset tona).

对你们的成就我们感到无比高兴，我们把它们看作是自己的成就一样。

(二) 物主形容词与物主代词的变格

(Lakimet e mbiemrave dhe premrave pronorë)

| 性 | 格 | 单 数 | | 复 数 | |
|--------|---|---------------|---------|-------------------|-------------|
| | | 物主形容词 | 物主代词 | 物主形容词 | 物主代词 |
| 阳 性 | 1 | shoku im | imi | shokët e mi | të mitë |
| | 2 | i shokut tim | i timit | i shokëvet të mi | i të mivet |
| | 3 | shokut tim | timit | shokëvet të mi | të mivet |
| | 4 | shokun tim | timin | shokët e mi | të mitë |
| | 6 | shokut tim | timit | shokëvet të mi | të mivet |
| | 1 | shoku ynë | yni | shokët tanë | tanët |
| | 2 | i shokut tonë | i tonit | i shokëvet tanë | i tanëvet |
| | 3 | shokut tonë | tonit | shokëvet tanë | tanëvet |
| | 4 | shokun tonë | tonin | shokët tanë | tanët |
| | 6 | shokut tonë | tonit | shokëvet tanë | tanëvet |
| 阴 性 | 1 | shoqja ime | imja | shoqet e mia | të miat |
| | 2 | i shoqes sime | i simes | i shoqevet të mia | i të miavet |
| | 3 | shoqes sime | simes | shoqevet të mia | të miavet |
| | 4 | shoqen time | timen | shoqet e mia | të miat |
| | 6 | shoqes sime | simes | shoqevet të mia | të miavet |
| | 1 | shoqja jonë | jona | shoqet tona | tonat |
| | 2 | i shoqes sonë | i sonës | i shoqevet tona | i tonavet |
| | 3 | shoqes sonë | sonës | shoqevet tona | tonavet |
| | 4 | shoqen tonë | tonën | shoqet tona | tonat |
| | 6 | shoqes sonë | sonës | shoqevet tona | tonavet |

| 性 | 格 | 单 数 | | 复 数 | |
|-----|---|---------------|----------|-------------------|-------------|
| | | 物主形容词 | 物主代词 | 物主形容词 | 物主代词 |
| 阳 性 | 1 | shoku yt | yti | shokët e tu | të tutë |
| | 2 | i shokut tënd | i tëndit | i shokëvet të tu | i të tuvet |
| | 3 | shokut tënd | tëndit | shokëvet të tu | të tuvet |
| | 4 | shokun tënd | tëndin | shokët e tu | të tutë |
| | 6 | shokut tënd | tëndit | shokëvet të tu | të tuvet |
| | 1 | shoku juaj | juaji | shokët tuaj | tuajt |
| | 2 | i shokut tuaj | i tuajit | i shokëvet tuaj | i tuajvet |
| | 3 | shokut tuaj | tuajit | shokëvet tuaj | tuajvet |
| | 4 | shokun tuaj | tuajin | shokët tuaj | tuajt |
| | 6 | shokut tuaj | tuajit | shokëvet tuaj | tuajvet |
| 阴 性 | 1 | shoqja jote | jotja | shoqet e tua | të tuat |
| | 2 | i shoqes sate | i sates | i shoqevet të tua | i të tuavet |
| | 3 | shoqes sate | sates | shoqevet të tua | të tuavet |
| | 4 | shoqen tënde | tënden | shoqet e tua | të tuat |
| | 6 | shoqes sate | sates | shoqevet të tua | të tuavet |
| | 1 | shoqja juaj | juaja | shoqet tuaja | tuajat |
| | 2 | i shoqes suaj | i suajës | i shoqevet tuaja | i tuajavet |
| | 3 | shoqes suaj | suajës | shoqevet tuaja | tuajavet |
| | 4 | shoqen tuaj | tuajën | shoqet tuaja | tuajat |
| | 6 | shoqes suaj | suajës | shoqevet tuaja | tuajavet |

| 性 | 格 | 单 数 | | 复 数 | |
|--------|---|-----------------|------------|--------------------|--------------|
| | | 物主形容词 | 物主代词 | 物主形容词 | 物主代词 |
| 阳 性 | 1 | shoku i tij | i tiji | shokët e tij | të tijtë |
| | 2 | i shokut të tij | i të tijit | i shokëvet të tij | i të tijvet |
| | 3 | shokut të tij | të tijit | shokëvet të tij | të tijvet |
| | 4 | shokun e tij | të tijnë | shokët e tij | të tijtë |
| | 6 | shokut të tij | të tijit | shokëvet të tij | të tijvet |
| 阴 性 | 1 | shoku i saj | i saji | shokët e saj | të sajit |
| | 2 | i shokut të saj | i të sajit | i shokëvet të saj | i të sajvet |
| | 3 | shokut të saj | të sajit | shokëvet të saj | të sajvet |
| | 4 | shokun e saj | të sajnë | shokët e saj | të sajtë |
| | 6 | shokut të saj | të sajit | shokëvet të saj | të sajvet |
| 阳 性 | 1 | shoqja e tij | e tija | shoqet e tija | të tijat |
| | 2 | i shoqes së tij | i së tijës | i shoqevet të tija | i të tijavet |
| | 3 | shoqes së tij | së tijës | shoqevet të tija | të tijavet |
| | 4 | shoqen e tij | së tijën | shoqet e tija | të tijat |
| | 6 | shoqes së tij | së tijës | shoqevet të tija | të tijavet |
| 阴 性 | 1 | shoqja e saj | e saja | shoqet e saja | të sajat |
| | 2 | i shoqes së saj | i së sajës | i shoqevet të saja | i të sajavet |
| | 3 | shoqes së saj | së sajës | shoqevet të saja | të sajavet |
| | 4 | shoqen e saj | të sajën | shoqet e saja | të sajat |
| | 6 | shoqes së saj | së sajës | shoqevet të saja | të sajavet |

| 性 格 | 数 | 单 数 | | 复 数 | |
|-----------------------|---|-------------------|------------|--------------------|--------------|
| | | 物主形容词 | 物主代词 | 物主形容词 | 物主代词 |
| 阳 性 或 阴 性 | 1 | shoku i tyre | i tyri | shokët e tyre | të tyret |
| | 2 | 'i shokut të tyre | i të tyrit | i shokëvet të tyre | i të tyrevet |
| | 3 | shokut të tyre | të tyrit | shokëvet të tyre | të tyrevet |
| | 4 | shokun e tyre | të tyren | shokët e tyre | të tyret |
| | 6 | shokut të tyre | të tyrit | shokëvet të tyre | të tyrevet |
| | 1 | shoqja e tyre | e tyrja | shoqet e tyre | të tyret |
| | 2 | i shoqes së tyre | i së tyres | i shoqevet të tyre | i të tyrevet |
| | 3 | shoqes së tyre | së tyres | shoqevet të tyre | të tyrevet |
| | 4 | shoqen e tyre | të tyren | shoqet të tyre | të tyret |
| | 6 | shoqes së tyre | së tyres | shoqevet të tyre | të tyrevet |

(三) 反身物主代词的变格 (LAKIMI I PRONORIT VETEVE-TOR):

| 性 格 | 数 | 单 数 | | 复 数 | |
|--------|---|-----------------|------------|--------------------|--------------|
| | | 反身物主形容词 | 反身物主代词 | 反身物主形容词 | 反身物主代词 |
| 阳 性 | 1 | —— | —— | —— | —— |
| | 2 | i shokut të vet | i të vetit | i shokëvet të vet | i të vetëvet |
| | 3 | shokut të vet | të vetit | shokëvet të vet | të vetëvet |
| | 4 | shokun e vet | të vetin | shokët e vet | të vetët |
| | 6 | shokut të vet | të vetit | shokëvet të vet | të vetëvet |
| 阴 性 | 1 | —— | —— | —— | —— |
| | 2 | i shoqes së vet | i së vetës | i shoqevet të veta | i të vetavet |
| | 3 | shoqes së vet | së vetës | shoqevet të veta | të vetavet |
| | 4 | shoqen e vet | të vetën | shoqet e veta | të vetat |
| | 6 | shoqes së vet | së vetës | shoqevet të veta | të vetavet |

例:

- a) Ai qëndroi i paepur dhe ka mbetur besnik idealeve të larta për të cilat ai shkriu jetën e vet.
他对于自己的理想矢志不移，宁折不弯，为之献出了毕身心血。
- b) Ne jemi për mbështetjen në forcat e veta.
我们是主张自力更生的。
- a) Prindërit kujdesen shumë për fëmijët e vet.
父母亲很关心自己的孩子。
- ç) Secili duhet të përpiqet për lulëzimin e atdheut të vet.
每一个人都应为繁荣自己的祖国而努力。
- d) Ai ndjen vetën krenar se sot detyrën matematike ka kryer me përpjekje të veta.
他感到自豪，因为他靠自己的努力完成了数学作业。

Shënim:

反身物主代词和反身物主形容词 (i vet, e vet) 的第一格用得有限。它可以与前置词 nga, tek 连用。例:

- a) Ai sapo është kthyer nga brigada e vet.
他刚从自己的队里回来。
- b) Ajo ka vajtur tek të vetët.
她上亲人那里去了。
- c) Agimi po shkruan me penën time, sepse të vetën e ka harruar në shtëpi.
阿基姆用我的笔写字，因为他自己的笔忘在家里了。

(四) 物主形容词的位置 (vendi i mbiemravet percaktues pronore)

物主形容词通常置于名词之后，在这种情况下，

名词用定指形式，物主形容词的性、数、格要与被修饰的名词一致。但是，物主形容词单数第一人称和第二人称与一些表示亲属关系的名词，如：atë, ëmë, vëlla, motër, nip, mbesë, ungj, shoq (burri), shoqe (gruaja) etj. 连用时，可置于名词之前，在这种情况下，名词用不定指形式。例：

a) Im vëlla punon në uzinën kimike No 3 të Pekinit, kurse ime motër punon në spital bashkë me tët motër.

我哥哥在北京第三化工厂工作，而我的姐姐和你的姐姐同在医院工作。

b) Pardje unë i shkrova një letër tyt vëllai.

昨天我给你哥哥写了一封信。

物主形容词置于名词前变格附表

| 格 \ 人称 性 | 第 一 人 称 | | 第 二 人 称 | |
|-------------|--------------|--------------|--------------|-------------|
| | 阳 性 | 阴 性 | 阳 性 | 阴 性 |
| 1 | im vëlla | ime motër | yt vëlla | jot motër |
| 2 | i tim vëllai | i sime motre | i tyt vëllai | i sat motër |
| 3 | tim vëllai | sime motre | tyt vëllai | sat motre |
| 4 | tim vëlla | time motër | tët vëlla | tët motër |
| 6 | tim vëllai | sime motër | tyt vëllai | sat motre |

表示单数第三人称物主形容词 (i tij, i saj, e tij, e saj) 意义的前冠词与表示亲属关系的名词连用时，也可置于名词前，在这种情况下，名词用定指形式。例：

i ati = ati i tij ose ati i saj;

e ëma = ëma e tij ose ëma e saj;

i vëllai = vëllai i tij ose vëllai i saj;

e motra = motra e tij osë motra e saj.

a) Ka ardhur Agimi me të vëllanë (me vëllanë e tij).

阿基姆与他哥哥一起来了。

b) I ati është punëtor, kurse e ëma është mjeke.

他父亲是工人，母亲是医生。

| 格 \ 人称 性 | 第 三 人 称 单 数 | |
|-------------|--------------|-------------|
| | 阳 性 | 阴 性 |
| 1 | i vëllai | e motra |
| 2 | i të vëllait | i së motrës |
| 3 | të vëllait | së motrës |
| 4 | të vëllanë | të motrën |
| 6 | të vëllait | së motrës |

五、疑问代词 (PEREMRAT PYETES)

疑问代词是用来提问人、动物或事物的。

阿语有下列疑问代词：kush, cili, ç' (çfarë), sa, i sati, se。例：

a) Kush ka vërejtje lidhur me mënyrën e shpegimit të tekstit?

那一位对讲课的方式有意见？

b) Cilat janë katër çpikje që shquajnë Kinën në kohën e lashtë?

中国古代著名的四大发明是哪些？

c) Cili është mendim juaj për këtë problem?

你对这个问题的意见呢？

ç) Sa kanë ardhur?

来了多少？

d) I sati erdhi Fatosi?

法托斯是第几个来的？

dh) Me se erdhe nga Shangai?

你从上海乘什么（交通工具）来的？

当疑问代词 cili, ç' (çfarë), sa 和 i sati 和名词一起连用时，则为疑问形容词。例：

a) Cili qytet është ky?

这是什么城市？

b) Ç' libër po lexon?

你在读什么书？

c) Sa punëtorë punojnë në fabrikën tuaj?

你们厂有多少工人？

ç) Të satin vend e zuri skuadra juaj në ndeshjen e pingpongut?

你们队在乒乓球比赛中获得第几名？

疑问代词 kush 一般只用于问人、不分阳性、阴性，只有单数的变格。kush 的变格如下：

| | |
|-------|------------|
| Em. | kush |
| Gjin. | i (e) kujt |
| Dhan. | kujt |
| Kall. | kë |
| Rrj. | kujt |

疑问代词 cili 可以用来问人，动物，物件。它有性、数、格的语法形式的变化。Cili 的变格如下：

| 格 \ 性 数 | 阳 性 | | 阴 性 | |
|------------|---------|-----------|---------|-----------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | cili | cilët | cila | cilat |
| 2 | i cilit | i cilëvet | i cilës | i cilavet |
| 3 | cilit | cilëvet | cilës | cilavet |
| 4 | cilin | cilët | cilën | cilat |
| 6 | cilit | cilëvet | cilës | cilavet |

疑问代词 ç' 主要用来提问物，也可以提问人或动物。它没有性、数、格的变化。它可以单独用，也可以同名词一起连用，作为疑问形容词用。ç' 与 çfarë 是通用的，但 çfarë 与名词连用时，其名词要用第六格不定指。例：

a) Ç' thotë (ose çfarë thotë) Agimi?

阿基姆说什么？

b) Ç' njeri (ose çfarë njeriu) është ai?

他是什么人？

疑问代词 sa 用来提问人，动物，事物的数量，可以用来问表示一个整体的物质如：vaj, djathë, ujë. Sa 没有性、数的区别，但有格的变化。主要用于第一格和第四格，而第三格和第六格用得很少。例：

a) Sa (shokë) u mbledhën?

集合了多少同志？

b) Save (常用 sa vetëve) u ke thënë?

你向多少人说了？

c) Prej save (常用 prej sa vetëve) e ke dëgjuar këtë?

你从多少人那里听到这一情况的？

疑问代词 i sati, e sata, të satët, të satat 来源于疑问代词 sa, 用来问人，动物的行列顺序，从形式上看，它像顺序数词，有性、数、格的语法意义。复数很少用，常用单数第一格和第四格，且常用于体育比赛中。例：

a) I sati doli Agimi në vrapim?

阿基姆在赛跑中获得第几名？

b) Të satin vend e zuri Agimi në hedhjen e gjyles?

阿基姆在掷铅球比赛中获得第几名？

疑问代词 se 一般只和前置词一起连用。例：

a) Me se shkruani?

您用什么写字？

- b) Prej se përbëhet ujët?
水是由什么组成的?

六、关连代词 (PEREMRAT LIDHORE)

关连代词 që 和 i cili 用来引导付句，将付句和主句连接起来。关连代词和其他连接词不一样，它在句中是句子成分，可以用于各个格。

关连代词 që 不变格，它本身没有性、数、格之分，主要用于不带前置词的第一格和第四格。它的格只能通过它在句中起的作用才能看出来。例：

- a) Një njeri që ka të zgjuar hemisferën e djathtë të trurit njoh dhe shijon muzikën më mirë se ai që ka të zgjuar hemisferën e majtë.

右脑发达的人比左脑发达的人更能懂得和欣赏音乐。

- b) Detyrën, që (rasa kallëzore) kisha marrë përsipër do ta kryej me nder.

我将很好地完成我所肩负的任务。

- c) Populli është forca lëvizëse, që (rasa emërore) krijon historinë botërore.

人民是创造世界历史的动力。

- ç) Ne jemi në gjendje të mësojmë atë që (rasa kallëzore) më parë nuk e dinim.

我们能够学会我们原来不懂的东西。

关连代词 i cili 有性、数、格的语法意义，可以带前置词或不带前置词。例：

- a) Dje më erdhi një shok, i cili punon në Ministrinë e Punëve të Jashtme.

昨天，一个在外交部工作的同志到我这里来了。

- b) Zhvillimi i forcave prodhuese është një detyrë parësore së

cilës i'a kushton vëmendje partia jonë në kohën e sotme.
发展生产力是我们党当前注意的首要任务。

- c) Muri i Madh kinez i cili mbahet një nga mrekullit e njerëzimit tregon aftësinë dhe urtësinë e popullit kinez.
被誉为人类奇迹之一的长城显示中国人民的智慧和能力。
- ç) Ne po kryejmë veprën jashtëzakonisht të lavdishme dhe të madhe, të cilën paraardhësit tanë nuk e kishin kryer kurrë.
我们正在做我们的前人从来没有做过的极其光荣伟大的事业。

注：关连代词 që 和 i cili (e cila, të cilët, të cilat) 用于第一格或第四格时是可以互换的。如果 që 不能用 i cili 来代替时，就不再是关连代词了，而是连接词了。例：

- a) Shoqëria ka nevojë për njerëz që ta zotërojnë profesionin, të jenë të pasionuar në specialitetin që zgjedhën dhe të jenë kompetentë në këtë fushë.

社会需要掌握专业和事业心强的人，而且在这个领域里是内行的人。

- b) Kushdo e di që pirja e duhanit të dëmtojë enët e gjakut.
谁都知道抽烟对血管有损害。

关连代词 i cili 变格表

| 格 \ 性 数 | 阳 性 | | 阴 性 | |
|------------|------------|-------------|------------|-------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 |
| 1 | i cili | të cilët | e cila, | të cilat |
| 2 | i të cilit | i të cilëve | i së cilës | i të cilave |
| 3 | të cilit | të cilëve | së cilës | të cilave |
| 4 | të cilin | të cilët | të cilën | të cilat |
| 5 | të cilit | të cilëve | së cilës | të cilave |

说明:

1. 阿语中的疑问代词 *kush*, *cili*, *ç'dhe se* 有时也用作关连代词。当这些疑问代词用作关连代词时往往可以分解为两个代词, 其中第一个是指示代词或不定代词, 而第二个是关连代词。例:

- a) *Kush* (= *ai që*) *nuk punon, nuk ha.*
不劳动者不得食。
- b) *Thuaji kujt* (= *kujtdo që*) *të duash.*
你愿意向谁说就向谁说。
- c) *Thirr kë* (= *këdo që*) *të duash.*
你愿意叫谁就叫谁。
- ç) *Ç'* (= *atë që*) *të mbjellësh, do të korrësh.*
种瓜得瓜, 种豆得豆。
- d) *Të vijë cili* (= *ai a kushdo që*) *të dojë.*
谁愿意来就来吧。
- dh) *Shko me cilin* (= *me atë që*) *të duash.*
你愿意跟谁去都可以。

2. 关连代词一般要用逗号。例:

- a) *Njeriu, që punon për të mirën e popullit, nderohet nga të gjithë.*
为人民谋利益的人, 受到大家的尊敬。
- b) *Kjo vepër, për të cilën ai ka punuar shumë, u prit mirë nga lexuesit.*
这部他为之付出艰巨劳动的著作受到了读者的热烈欢迎。

但如果关连代词前还有一个代词, 则不用逗号。例:

- a) *Ai që s' punon në të ri, pendohet në pleqëri.*
少壮不努力, 老大徒伤悲。

b) Në gjirin tonë kushdo që të jetë në qoftë se ka bërë detyrën mirë do të vlerësohet si duhet.

在我们中间，不管是谁，只要他很好地完成了任务，就应该得到应有的评价。

七、不定代词 (PEREMRAT E PAKUFISHEM)

不定代词用来表示不确定的人或物。

阿语中的不定代词大致分为三类。

(一) 表示不确定的人或物的不定代词。

1. kush, dikush, ndokush, akëkush, gjithëkush, kushdo etj. 这一组代词不与名词一起连用。变格时只变 kush 部分。看下表：

| Rasat | kikush | ndokush | kushdo |
|-------|----------|-----------|----------|
| Em. | dikush | ndokush | kushdo |
| Gjin. | i dikujt | i ndokujt | i kujtdo |
| Dhan. | dikujt | ndokujt | kujtdo |
| Kall. | dikë | ndokë | këdo |
| Rrj. | dikujt | ndokujt | kujtdo |

例：

a) Dikush po troket.

有人在敲门。

b) Kushdo do të vdesë, një ditë, por nuk kanë të gjitha vdekjet një kuptim.

人总是要死的，但死的意义有不同。

说明：当 kush 作为不定代词时，可以用 dikush,

ndokush, askush 等来替换。例：

a) Këtë s' e di kush (= askush).

这个谁也不知道。

b) Ka ardhur kush (= ndokush).

有人来过。

c) Në ardhte kush (= ndokush) më thirr.

要是有人来，请叫我一下。

2. një, njëri (njëra), ndonjë, ndonjëri (ndonjëra). një 和 ndonjë 可与名词一起连用。它们没有格的变化，而 njëri (njëra), ndonjëri (ndonjëra) 有性的区别和格的变化。看下表：

| Rasat | Gjinia mashkullore | Gjinia femërore |
|-------|----------------------|----------------------|
| Em. | njëri (ndonjëri) | njëra (ndonjëra) |
| Gjin. | i njerit (ndonjërit) | i njëres (ndonjëres) |
| Dhan. | njërit (ndonjërit) | njëres (ndonjëres) |
| Kall. | njërin (ndonjërin) | njëren (ndonjëren) |
| Rrj. | njërit (ndonjërit) | njëres (ndonjëres) |

说明：një 作为不定代词时，可用 dikush 来替换。例：

Takova një (= dikë) që vinte nga fshati.

我遇见了一个从农村来的人。

当 një 与单数不定指名词连用时，就作为不定指冠词来用了。

3. Secili (secila), gjithësecili (gjithësecila), akëcili (akëcila), cilido (cilado)。

这一组不定代词变格时只变 cili (cila) 部分，它们的

变格和疑问代词 cili 一样。例：

- a) Secili duhet të kuptojë detyrën e tij dhe ta kryejë me ndërgjegje e përgjegjësi.

每个人都该知道自己的职责，并自觉负责地履行它。

- b) Cilido individ qoftë, e ka vështirë t'u shmanget gabimeve, cilitdo i jepet rasti dhe koha që t'i korigjojë.

谁都难免会犯错误，谁都给机会和时间改正错误。

- c) Shoqëria jonë është një shoqatë të tillë ku zhvillimi i lirë i secilit është një kusht për zhvillimin e lirë të të gjithëve.

我们的社会是这样一个共同体，这里每个人的自由发展是一切人自由发展的条件。

- c) Gjithësecilit i krijohet kushti të zhvillojë prirjet dhe t'i vërë aftësitë e tij në shërbimin të ndërtimit socialist.

给谁都创造施展他爱好、发挥他为社会主义建设服务才能的条件。

4. Çdo, çfarëdo, diçka, diç.

这一组不定代词不变格。çdo 始终和名词一起连用。

例：

- a) Të gjitha kuadrot tona, në çfarëdo post qofshin, janë shërbëtorë të popullit. Çdo gjë që bëjmë ne i shërben popullit.

我们一切工作干部，不论职位高低，都是人民的勤务员，我们所做的一切，都是为人民服务的。

- b) Në çfarëdo shtate të vështirë që të gjindet, populli kinez do të gjejë rrugë për t'u dalë, gjatë historisë së tij ai u ka shmangur shumë momenteve të tilla.

不管处于多大的困难，中国人民总能找到出路。在他历史上已经多次绕过这样的难关。

- c) Kam për të thënë diçka.

我有话要说。

5. (Një) tjetër, tjetri (tjetra).

这一不定代词有性数的区别和格的变化。

当它不和名词一起连用时，如同一个名词一样，可用于定指形式，也可用于不定指形式，不过用于不定指形式时，一般要与不定指冠词 një (单数) 和 disa, ca (复数) 或基数词 dy, tre ... 等连用。例：

a) Le të hyjë një tjetër.

让另一个 (人) 进来吧。

b) Pas tij erdhën edhe ca të tjerë.

他之后还来了另外几个 (人)。

c) Do të vijnë edhe tre të tjerë.

还要来另外三个 (人)。

变 格 表

| 性 格 数 | 单 数 | 复 数 |
|-------|------------------------|-----------------------|
| 阳 性 | 1 një shok tjetër | ca shokë të tjerë |
| | 2 i një shoku tjetër | i ca shokëve të tjerë |
| | 3 një shoku tjetër | ca shokëve të tjerë |
| | 4 një shok tjetër | ca shokë të tjerë |
| | 6 një shoku tjetër | ca shokëve të tjerë |
| 阴 性 | 1 një shoqe tjetër | ca shoqe të tjera |
| | 2 i një shoqeje tjetër | i ca shoqeve të tjera |
| | 3 një shoqeje tjetër | ca shoqeve të tjera |
| | 4 një shoqe tjetër | ca shoqe të tjera |
| | 6 një shoqeje tjetër | ca shoqeve të tjera |

| 性 数 指 格 | 阳 性 | | 阴 性 | | |
|---------------|-----|----------------|-------------------|----------------|-------------------|
| | 单 数 | 复 数 | 单 数 | 复 数 | |
| 不 定 指 | 1 | (një) tjetër | (ca) të tjerë | (një) tjetër | (ca) të tjera |
| | 2 | i (një) tjetri | i (ca) të tjerëve | i (një) tjetre | i (ca) të tjerave |
| | 3 | (një) tjetri | (ca) të tjerëve | (një) tjetre | (ca) të tjerave |
| | 4 | (një) tjetër | (ca) të tjerë | (një) tjetër | (ca) të tjera |
| | 6 | (një) tjetri | (ca) të tjerëve | (një) tjetre | (ca) të tjerave |
| 定 指 | 1 | tjetri | të tjerët | tjetra | të tjerat |
| | 2 | i tjetrit | i të tjerëvet | i tjetrës | i të tjeravet |
| | 3 | tjetrit | të tjerëvet | tjetrës | të tjeravet |
| | 4 | tjetrin | të tjerët | tjetrën | të tjerat |
| | 6 | tjetrit | të tjerëvet | tjetrës | tc tjeravet |

注：不定代词 tjetri (tjetra) 和另一个不定代词 njëri (njëra) 一起连用时，表示“相互”的意思。例：

a) Ne jemi shokë të së njëjtës radhë revolucionare, ne duhet të kujdesemi për njëri tjetrin dhe të ndihmojmë njeri - tjetrin.

我们是同一革命队伍中的同志，应该互相关心，互相帮助。

b) Ndërtimi i kulturës materiale dhe i kulturës shpirtërore janë dy ana të ndërrvarura njëra nga tjetra dhe i shërbejnë njëra-tjetrës dhe as mund të nënvleftësojnë njerën ose tjetrën.

建设物质文明和精神文明是互相联系着的两个方面，是相辅相成的，不能偏废的。

c) Ne duhet të mësojmë nga njeri - tjetri.

我们应该互相学习。

6. Njeri, gjë, gjëkafshë, gjësendi, shoqi – shoqin. njeri 和 gjë 这两个不定代词表示一个很笼统的概念，在某些情况下，可以用 ndokush, askush, diç, diçka, asgjë 等来代替。例：

a) Ka ardhur njeri (= kush, ndokush)?

有人来过没有？

b) Mos i thuaji njeriu (= kujt, askujt).

对谁都不要说。

c) Në pastë ardhur njeri (= kush, ndokush), më njofto.

要是有人来，请告诉我一下。

ç) S' kam gjë (= asgjë) për të thënë.

我没有什么好说的。

gjëkafshë 和 gjësendi 只能作为不定代词用，它们没有格的变化。例：

a) A ke gjëkafshë për të thënë?

你有什么要说吗？

b) S'më mbeti gjësendi për të thënë.

我没有什么再说的了。

shoqi – shoqin 表示“互相”的意思，与 njeri – tjetrin 意思相同。例：

a) Ata e ndihmojnë shoqi – shoqin (= njëri tjetrin).

他们互相帮助。

b) Të dy s' ndahen prej shoqi-shoqit (= njëri-tjetrit).

这两个互相不能分离。

(二) 表示不定数量的人或物的不定代词。

这组不定代词包括：ca, disa, shumë, pak, mjaft, aq, kaq 和 gjithë, tërë, gjithshka。

ca, disa, shumë, pak, mjaft, aq, kaq 可以和名

词一起连用，作为不定形容词。当它们作为不定代词用时，其中的大多数只用于第一格和第四格，但 disa, ca 可用于不同的格。

Disa 的变格如下：

| | |
|-------|----------|
| Em. | disa |
| Gjin. | i disave |
| dhan. | disave |
| Kall. | disa |
| Rrj. | disave |

例：

a) Dje më erdhën disa (ca) miq për vizitë.

昨天有几个朋友来看望我。

b) Mora disa (ca) libra nga biblioteka.

我从图书馆借了几本书。

c) Shumë (shokë a miq) ftova, por pak (shokë, miq) më erdhën.

我邀请了很多（同志或朋友），但来的很少。

Gjithë, tërë 和 gjithshka.

Gjithë 和 tërë 既可单独用，也可与名词一起连用，作为不定形容词。而 gjithshka 只能作不定代词用。

Gjithë 和 tërë 可不带前冠词，也可带前冠词（如：i gjithë, e gjithë）但复数须带前冠词 të（即 të gjithë, të gjitha），复数时有性和格的变化。与名词连用时，只变名词。例：

a) Puna është nder, e drejtë dhe detyrim, për të gjithë, ne duhet ta peshojë mirë këtë.

工作对每个人来说是荣誉，是权利，是义务。对此我们应该好好想一想。

b) Deti Jon është i hapët nga jugu, i jep gjithë

Shqipërisë një karakter mesdhetar.

爱奥尼亚海南端开阔给阿尔巴尼亚全国以地中海型的气候。

c) Shqipëria me gjithë ishullin e Sazanit ka një sipërfaqje prej 28,748 km².

阿尔巴尼亚包括萨赞岛，面积共二万八千七百四十八平方公里。

c) Proletarë të të gjitha vendeve bashkohuni!
全世界无产者联合起来！

d) Të gjithë ne duhet të mësojmë nga Lei Feni.
我们大家都要向雷锋学习。

dh) Erdhën të gjithë.
大家都来了。

| 格 | 阳 性 | | 阴 性 | |
|---|---------------|---------------------|---------------|----------------------|
| 1 | të gjithë | të gjithë djemtë | të gjitha | të gjitha vajzat |
| 2 | i të gjithëve | i të gjithë djemvet | i të gjithave | i të gjitha vajzavet |
| 3 | të gjithëve | të gjithë djemvet | të gjithave | të gjitha vajzavet |
| 4 | të gjithë | të gjithë djemtë | të gjitha | të gjitha vajzat |
| 6 | të gjithëve | të gjithë djemvet | të gjithave | të gjitha vajzavet |

(三) 带否定意义的不定代词

这一组不定代词有：askush, kurrkush, asgjë, kurrgjë, asnjë, asnjëri (asnjëra), asnjëri etj. 所有这些不定代词都只用单数。除 asnjëri—asnjëra 外，都没有性的区别。

askush, kurrkush, asnjëri—asnjëra, asnjëri 变格与 kush, njëri, njëra 和 njeri 相同，而 asnjë, asgjë 和 kurrgjë 只用于一、四格。

除：asnjë 可与名词一起连用外，其他都单独使用。

例：

a) Askush (kurrkush, asnjëri) nuk mungon sot.

今天谁也没有缺席。

b) Nuk kam asgjë (kurrgjë) për të shtuar.

我没有任何东西好补充的。

c) Asnjë (shok) s' e di këtë.

没有任何人知道这个。

ç) Askush s'më ka faj.

我谁都不怪罪。

d) Asnjërit s' ia kam thënë këtë gjë.

这件事我对任何人都没有讲。

第七章 动 词 (FOLJA)

一、动词的意义及其语法特点 (KUPTIMI I FOLJES DHE VEÇORITE E SAJA GRAMATIKORE)

动词是变化词类，用来表示一个行为动作或状态。它有人称、数、式、时间、语态等语法意义。

阿语中，大部分动词是表示行为动作的。如：punoj (劳动、工作)，shkruaj (写)，shkoj (去)，hap (打开)，ngrihem (起来) etj。

有些动词是用来表示心理或生理动作或状态的。如：mendohem (寻思，沉思)，kujtoj (回忆，思念)，dysjoj (怀疑)，besoj (相信，信赖)，zemërohem (生气，发怒)，dëshpërohem (绝望，悲观失望)，skuqem (脸红)，kollem (咳嗽)，teshtij (打喷嚏)

还有少数动词是用来表示事物的位置、存在的。如：jam (在，存在)，giendem (位于)，ndodhem (处于，位于) etj。

a) Ku është Fatosi?

法托斯在哪里?

b) Shqipëria ndodhet (gjendet) në pjesën jugore të Evropës.

阿尔巴尼亚位于欧洲的南部。

动词在句中起的作用很大，如若缺少了动词，一般来说，就不能组成句子。

动词，kam, jam 既可作为单独的动词用，又可作为助动词用。

kam 作为单独的动词用时，具有 zotëroj (拥有), mbaj 等意义。Jam 作为单独的动词用时，具有 ndodhem (位于), gjendem (位于), ekzistoj (存在) 等意义。例：

a) Në të kaluarën s' kishim ç' të hanim, s' kishim ç' të vishnim, kurse tani kemi ushqime dhe veshmbathje të bollshme.

过去，我们没有吃，没有穿，而今我们吃穿有余。

b) Jemi në bibliotekë.

我们在图书馆。

kam 和 jam 作为助动词用时，已失去它们作为单独的动词用时所具有的意思，而是用来构成其他动词的复合语法形式。如：kam 可以用来构成动词主动态完成时 (kam punuar), 完全完成时 (kisha punuar)... etj. Jam 可以用来构成动词被动反身态完成时 (jam vendosur, jam përpjekur), 完全完成时 (isha vendosur, isha përpjekur.) etj.

Jam 还可作系词 (këpujë) 用。

Një regjim i rregulltë në jetë është tepër i rëndësishëm për shëndet.

一个有规律的生活制度对健康是极为重要的。

注：

阿语中，还有几个半助动词。它们是：mund (可能，能够)，duhet (应该，必须)，do (应该，必须)，这几个半助动词表示可能或必须，应该发生的行为。

在 mund 后面跟动词的连接式，在 duhet 后面跟动词的连接式或形动式，在 do 后面跟动词的形动式。

a) Proletariati, vetëm duke çliruar të gjithë njerëzimin, do të mund të arrijë çlirimin e tij përfundimtar.

无产阶级只有解放全人类，才能最后解放无产阶级自己。

b) S'kishim kohë për të humbur, mbjelljet duhen bërë në kohën optimale, ndryshe dëmtohen të korrat.

我们没有时间耽误了，要及时播种，否则会影响收成。

c) Ara do korrur, gruri do shirë, lopa do mjellë, hajvanët duhen grazhduar.

地要收割，麦子要打场，牛要挤奶，牲口要喂料。

ç) Koha nuk pret, lumi duhet kaluar, ndryshe jemi në një gjendje shumë kritike.

时间不等人，必须渡过河，否则我们就会处于危险境地。

d) Do shikuar mirë puna. (这里可用 duhet 来代替)。
事情要很好考虑

dh) Këto probleme duhen diskutuar mirë.
这些问题须要好好讨论。

当 duhet 和 do 的后面跟形动式时，有被动的意思，而且只用单复数第三人称。在这种情况下，也可用 duhet + 动词连接式来替换。例：

Puna duhet kryer me shumë kujdes. (= Puna duhet të kryhet me shumë kujdes.)

工作要过细。

Do shikuar mirë puna. (= Duhet të shikohet mirë puna.)

Këto probleme duhen diskutuar mirë. (= Këto probleme duhet të diskutohen mirë.)

二、动词的语法意义 (KUPTIMET GRAMATIKORE TE FOLJES)

(一) 动词有人称和数的区别：

动词有三个人称：第一人称 (veta e parë), 第二人称 (veta e dytë), 第三人称 (veta e tretë)。动词有两个数：单数 (numri njëjës) 和复数 (numri shumës)。

动词单复数三个人称是通过人称词尾来表示的。如：

punoj, punon, punon, punojmë, punoni, punojnë.

punova, punove, punoi, punuam, punuat, punuan.

有一小部分表示自然现象的动词只用于单复数第三人称。阿语中叫无人称动词 (foljet pavetore)。如：

Bubullin (打雷), vetëtin (打闪),

veson (下露) etj.

(二) 动词有式的区别：

说话者对动词表示的行为或状态所持的态度，是通过动词的式来表示的，不同的式表示说话者不同的态度。

阿语动词的式分展开式 (mënyrat e shtjelluara) 和非展开式 (mënyrat e pashtjelluara) 两大类，凡是按人称、数、时间而变化的形式叫展开式，凡是不按人称数、时间而变化的形式叫非展开式。

动词的展开式有：

陈述式 (mënyra dëftore)

连接式 (mënyra lidhore)

条件式 (mënyra kushtore)

愿望式 (mënyra dëshirore)

惊奇式 (mënyra habitore)

命令式 (mënyra urdhërore)

动词的非展开式有：

不定式 (mënyra paskajore)

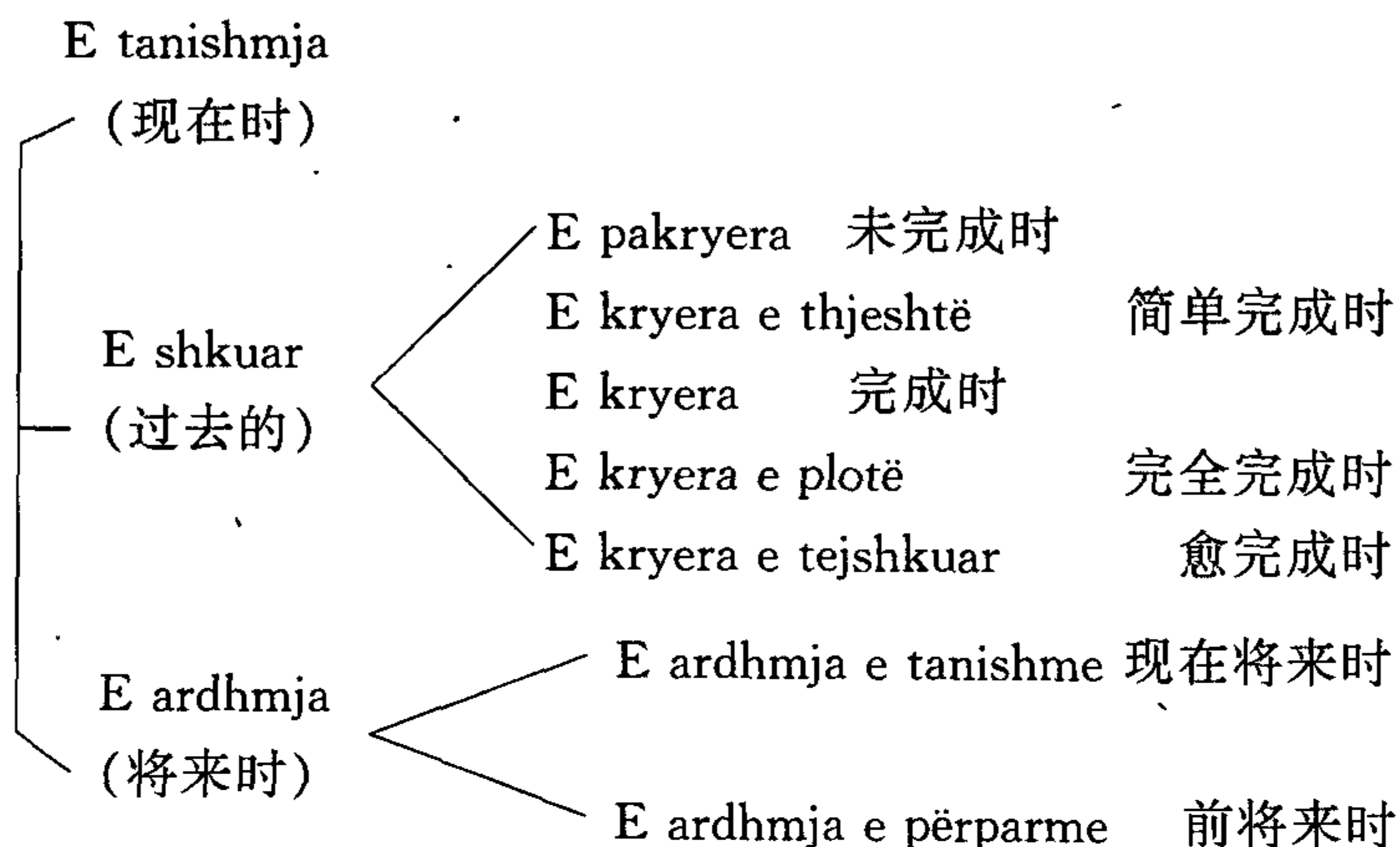
形动式 (mënyra pjesore)

副动式 (mënyra përcjellore)

(三) 动词有时间的区别：

根据动词所表示的行为，状态发生的时间，动词有三个时间：现在时，过去时和将来时。现在时有一种形式，过去时有五种形式，将来时有两种形式。

阿语动词的陈述式时间：



三、动词的分类 (LLOJET E FOLJES)

(一) 及物动词 (FOLJET KALIMTARE)

凡可以带直接宾语的动词叫及物动词，也就是说，主体发出的行为直接落到另一个客体身上。如：hap, mbyll, pres, ha, pi, lexoj, shkruaj, dëgjoj etj.

a) Revolucioni i Tetorit hapi një epokë të re në historinë e njerëzimit.

十月革命开辟了人类历史的新纪元。

b) Studentët po dëgjojnë leksionin me vëmendje.

大学生在专心致志地听课。

c) Me një luftë të gjatë populli kinez e çliroi vendin nga zgjedha e shtypjes dhe të shfrytëzimit dhe themeloi më 1 tetor 1949 Republikën Popullore të Kinës.

中国人民经过长期的斗争，把自己的国家从剥削和压迫的奴役中解放出来，1949 年的 10 月 1 日建立了中华人民共和国。

(二) 不及物动词 (FOLJET MOSKALIMTARE)

凡不能带直接宾语的动词叫不及物动词，也就是说，主体发出的行为不直接落到另一个客体身上，如：shkoj, eci, iki, dal, vij, vete, rri, fle, rroj, vdes, dremis etj.

a) Drejtor dje në mbledhje foli për avancime dhe arritje të punës në muajt e fundit.

昨天会上经理讲了近几个月工作的进展和成果。

b) Lëvizja e 4 Majit ndodhi në vitin 1919.

五·四运动发生在 1919 年。

c) Puna në këto muaj tek ne shkoi mbarë.

这几个月工作很顺利。

d) Njeriu i ndershëm rron me djersën e ballit.

诚实的人靠自己的汗水生活。

Shënim:

有少数动词有时既可作及物动词用，又可作不及物动词用。

例:

Folje kalimtare

a) Punën e fillova për së mbari.

我工作开始得很顺利。

b) Pushimet e dimrit i kalova mirë.

寒假过得很好。

Folje moskalimtare

a) Provimet fillojnë pas një muaji.

一个月以后开始考试。

b) Koha kaloi pa u ndjerë.

时间不知不觉地过去了。

c) Pasi mbaroi shkollën e mesme, ai hyri në ushtri.

中学毕业后，他参军了。

ç) fshatarë punojnë tokën me traktorë

农民用拖拉机耕作土地。

d) Brezi ynë ka jetuar ato vite të rënda.

我们这代人经历了那个困难的年代。

c) Puna nuk mbaroi me kaq.

事情还没有就此完结。

ç) Im vëlla punon në fabrikë.

我弟弟在工厂工作。

d) Sot ne jetojmë të lumtur.

今天，我们生活很幸福。

四、动词的语态 (DIATEZAT E FOLJES)

语态是动词的一种形式，它借助于词法手段来表示行为的发出者与承受者之间的关系。

阿语动词有三种语态：主动语态 (diateza veprore)，被动语态 (diateza pësore) 和反身语态 (diateza vetëvetore)。

(一) 主动语态 (diateza veprore)：主语发出的行为动作落到另一个客体上 (该客体在句中是直接宾语)。例：

a) Fshatarët po mbjellin fidanet e orizit.

农民们在插秧。

b) Punëtorët e rinj po kualifikojnë profesionin nëpërmjet kurseve të ndryshme.

青年工人通过各种学习班提高自己的业务。

(二) 被动语态 (diateza pësore)：被动语态是动词的一种特殊形式，表示句中的主语是行为动作的承受者，而不是行为

动作的发出者。也就是说，由他人发出的行为及到句子的主语身上。在汉语中往往用“被”、“受”等词来表示被动的意义。例：

a) Para çlirimit punëtorët shfrytëzoheshin dhe shtypeshin pa mëshirë nga kapitalistët.

解放前工人受资本家残酷剥削和压迫。

b) Më 2 nëntor të vitit 1985 në fshatin Sinë të rrethit të Dibrës u përrurua “Muzeumi i Kastriotëve”.

1985年11月2日在迪布拉区的西纳村建立了卡斯特里奥特纪念馆。

c) Plani u tejkalua dy muaj para afatit.

计划（被）提前两个月完成的。

说明：当我们不知道谁或没有必要指出谁是行为动作的发出者时，或当我们主要强调动作的承受者而并不强调动作的发出者时往往用被动态（参看上面例句 b), c),)

这里需要指出，主动语态常常可以变为被动语态，当主动语态变被动语态时，首先要把主动句中的直接宾语变为主语。然后把主动句中的动词由主动语态变为被动语态，最后如有必要指出或强调行为的发出者的话，则在动词被动态的后面加前置词 nga 或 prej 并把主动句中的主语放在前置词之后。请看下面主动态变被动态的几个具体例子：

| Diateza veprore | Diateza pësore |
|---|--|
| a) Fshatarët po ndërtojnë shtëpi të reja. b) Para çlirimit pasanikët shfrytëzonin pamëshirë të varfërit. c) Pas çlirimit në qytetin tonë punëtorët kanë ndërtuar shumë shkolla dhe fabrika. ç) Partizanët e shpartalluan sulmin e armikut. d) Ne do të kryejmë këtë detyrë brënda një jave. | a) Po ndërtohen shtëpi të reja nga fshatarët. b) Para çlirimit të varfërit shfrytëzoheshin pa mëshirë nga pasanikët. c) Pas çlirimit në qytetin tonë janë ndërtuar shumë shkolla dhe fabrika. ç) Sulmi i armikut u shpartallua nga partizanët. d) Kjo detyrë do të kryhet brënda një jave. |

(三) 反身语态 (DIATEZA VETEVETORE)

反身语态表示主语既是行为动作的发出者，又是行为动作的承受者。也就是说，主语发出的行为及到主语自己身上。

例：a) U lava.

我洗完了澡。

b) Partizanët u nisën pa humbur kohë.

游击队员们立即出发了。

根据反身态动词所表示的意义上的差别，反身语态动词又分三类：第一类是纯反身动词。这类动词所表示的行为落到发出行为的本人身上。如：

lahem (洗澡), vishem (穿衣服), krihem (梳头),
rruhem (自己刮脸), mburrem (自豪, 自傲, 自夸)
etj. 例：

a) Në verë unë lahem për ditë

夏天我每天洗澡。

b) Në festë fëmijët vishen bukur.

节日里孩子们穿得很漂亮。

c) Të mos mburremi për sukseset që kemi arritur.

在已经取得的成绩面前我们不要骄傲。

第二类是相互反身动词，这类动词所表示的行为是由两个或两个以上的人互相完成的。如：

takohem (相遇), piqem (相遇), përqafohem (互相拥抱), puthem (互相接吻), hahem (互相发生口角), zihem (互相争吵), fejohej (与谁订婚), marrohem (与谁结婚) etj. 例：

a) Mali me malin nuk piqet, kurse njeriu me njerinë piqet.

山与山不相见，人与人易相逢。

b) Ata u martuan para dy vjetësh.

两年前他们结了婚。

c) Mos u zini!

你们别吵啦！

第三类是中态反身动词。这类动词所表示的行为是由主语发出，但仍停留在主语身上，从意义上讲，它们像不及物动词，但语法形式与不及物动词不同，而是具有被动反身语态的形式，如：

mendohej (沉思), betohem (发誓), pendohem (悔悟), zverdhem (发黄), skuqem (发红), gëzohej (高兴), zemërohej (生气), hidhërohej (悲伤), turpërohej (害臊), dëshpërohej (灰心丧气), shqetësohej (不安), habitem (惊讶), marrohem (发疯) etj. (以上动词是表示主语的心理行为)。

hidhem (扑向，投入), sulem (奔向，突进，急进，进攻), vërsulem (扑向，扑去，猛扑), përdridhem (旋转，转动，

缠绕), vërvitem (猛扑, 扑去), kthehem (返回), rrotullohem (旋转, 盘旋), ngjitem (攀登), ulem (坐下), ngrihem (起来, 起床, 升起), përpiqem (努力: 力图), mbështetem (倚着, 撑住), afrohem (靠近), largohem (离开), nisem (出发), rrokullisem (滚动, 翻滚) etj. (以上动词表示主语的生理行为)

rritem (成长), bëhem (成为), fishket (lulja) (枯萎), thahet (bima) (干枯), mvrehet (moti) (阴暗), mbushet (viti, muaji) (满满) etj. (以上动词表示主语情况的变化。)例:

a) Si u mendua mirë dhe u pendua për ato që kishte thënë më parë.

他仔细考虑后, 对他原先讲的话很后悔。

b) Populli, kur mori vesh kthimin e Skënderbeut, u gëzua pa masë.

当得知斯堪德培回国的消息时, 人民高兴极了。

c) Më 7 prill 1939 fashistët italianë shkelën Shqipërinë. Populli shqiptar u ngrit menjëherë dhe u hodh me trimëri në luftën nacional-çlirimtare.

一九三九年四月七日, 意大利法西斯侵入阿尔巴尼亚, 阿尔巴尼亚人民立即奋起投入民族解放战争。

ç) Fëmijët rriten shëndoshë nën kujdesin e Partisë.

孩子们在党的关怀下健康地成长。

d) Pas çlirimit, populli punonjës u bë zoti i vendit.

解放后, 劳动人民成了国家的主人。

注:

由于被动语态和反身语态具有相同的语法形式, 所以, 我们在确定语态时, 就必须看它们在句中的具体意义。例:

a) Ai lahet çdo ditë me ujë të ftohtë.

他每天洗冷水浴。

b) Kjo njollë lahet vetëm me benzinë.

这污点只能用汽油才能洗掉。

c) Kjo ndërtesë u ngrit në vitin 1973.

这座建筑是 1973 年建成的。

ç) Ai u sëmur aq rëndë sa s' u ngrit më nga shtrati.

(反身语态)

他病重得再也起不了床了。

五、动词的变位及其分类法 (ZGJEDHIMI I FOLJEVE DHE TE NDARJET E TYRE)

动词随人称、数、式、时间和态的不同，有不同的词尾变化，这种变化叫动词的变位。

动词根据其陈述式现在时主动态单数第一人称词干的结尾不同分三类变位法。

(一) 一般词干以元音结尾的动词属第一变位法 (ZGJEDHIMI I PARE I FOLJEVE)。

puno - j (工作), shkruaj (写), ble - j (买),

përkthe - j (翻译), la - j (洗), bë - j (做),

hy - j (进入), krye - j (完成, 执行), ndie - j (感觉) etj.

(二) 凡以辅音结尾的动词 (除 - j 以外), 均属第二变位法 (ZGJEDHIMI I DYTE I FOLJEVE)

hap (打开), mbyll (关上), qep (缝)

qesh (笑), korr (收割), vendos (决定),

përsëris (përsërit) (复习), shëtis (shëtit)

(散步), heq (取下, 摘下), mbledh (收集),

hedh (扔, 抛, 投), pjek (烤), sjell (带来),

mbjell (播种), vjel (收摘), dal (出来, 出去),

mat (测量), marr (拿, 取) etj.

(三) pi, flë, di, nxë, vë, zë, përzë, shpie, shtie etj 属第三变位法 (ZGJEDHIMI I TRETE I FOLJEVE)。

六、动词的式 (MENYRA E FOLJEVE)

(一) 陈述式 (MENYRA DEFTORE)

陈述式表示正在发生, 已经发生和将要发生的行为或状态。它不附带任何条件, 只是陈述一件事。

陈述式有三个时间: 现在时, 过去时和将来时。

1. 陈述式的变位 (ZGJEDHIMI I FOLJEVE NE MENYREN DEFTORE)

1) 现在时 (KOHA E TANISHME)

主动态例词:

| | | | |
|------------|----------|--------------|---------|
| puno - j | la - j | shkrua - j | pi |
| puno - n | la - n | shkrua - n | pi |
| puno - n | la - n | shkrua - n | pi |
| puno - jmë | la - jmë | shkrua - jmë | pi - më |
| puno - ni | la - ni | shkrua - ni | pi - ni |
| puno - jnë | la - jnë | shkrua - jnë | pi - në |

| | | | |
|----------|----------|----------|-----------|
| hap | heq | mat | vras |
| hap | heq | mat | vret |
| hap | heq | mat | vret |
| hap - im | heq - im | mat - im | vras - im |
| hap - ni | heq - ni | mat - ni | vras - ni |
| hap - in | heq - in | mat - in | vras - in |

被动反身态例词：

| | | | |
|--------------|-----------|-----------|-----------|
| la - h - em | hap - em | hiq - em | mat - em |
| la - h - esh | hap - esh | hiq - esh | mat - esh |
| la - h - et | hap - et | hiq - et | mat - et |
| la - h - emi | hap - emi | hiq - emi | mat - emi |
| la - h - eni | hap - eni | hiq - eni | mat - eni |
| la - h - en | hap - en | hiq - en | mat - en |

注：

- a) 动词 di, ha, rri, fle, zë, vë 变位与 pi 相同, fle, zë, vë 的复数第二人称称为 fli - ni, zi - ni, vi - ni.
另外, 动词 bie, shpie 和 shtie 的单数变位也与 pi 相同, 但复数变位为: bie - m, bi - ni, bie - n.
- b) 动词 dal 和 marr 的变位为 dal, del, del, dalim, dilni, dalin; marr, merr, merr, marrim, merrni, marrin.
- c) 动词 shkas, ngas, flas, përkas, thërras, kërcas, bërtas 与 vras 相同 (见表)

2) 过去未完成时 (KOHA E PAKRYER)

主动态例词：

| laj | hap | sjell | mat | vras |
|----------|-----------|------------|-----------|------------|
| la - ja | hap - ja | sill - ja | mat - ja | vrit - ja |
| la - je | hap - je | sill - je | mat - je | vrit - je |
| la - nte | hap - te | sill - te | mat - te | vrit - te |
| la - nim | hap - nim | sill - nim | mat - nim | vrit - nim |
| la - nit | hap - nit | sill - nit | mat - nit | vrit - nit |
| la - nin | hap - nin | sill - nin | mat - nin | vrit - nin |

被动反身态例词：

| lahem | hapem | matem | sillem |
|----------------|-------------|-------------|--------------|
| la - h - esha | hap - esha | mat - esha | sill - esha |
| la - h - eshe | hap - eshe | mat - eshe | sill - eshe |
| la - h - ej | hap - ej | mat - ej | sill - ej |
| la - h - eshim | hap - eshim | mat - eshim | sill - eshim |
| la - h - eshit | hap - eshit | mat - eshit | sill - eshit |
| la - h - eshin | hap - eshin | mat - eshin | sill - eshin |

3) 简单完成时 (KOHA E KRYER E THJESHTE)

主动态例词：

| bëj | punoj | laj | shkruaj |
|------------|--------------|------------|---------------|
| bë - r - a | puno - v - a | la - v - a | shkro - v - a |
| bë - r - e | puno - v - e | la - v - e | shkro - v - e |
| bë - r - i | puno - i | la - u | shkro - i |
| bë - më | pun - ua - m | la - më | shkrua - m |
| bë - të | pun - ua - t | la - të | shkrua - t |
| bë - në | pun - ua - n | la - në | shkrua - n |

| përkthej | hap | përsërit | prek |
|-----------------|----------|---------------|-----------|
| përkthe - v - a | hap - a | përsërit - a | prek - a |
| përkthe - v - e | hap - e | përsërit - e | prek - e |
| përkth - eu | hap - i | përsërit - i | prek - u |
| përkth - ye - m | hap - ëm | përsërit - ëm | prek - ëm |
| përkth - ye - t | hap - ët | përsërit - ët | prek - ët |
| përkth - ye - n | hap - ën | përsërit - ën | prek - ën |

| heq | sjell | përkas | flas |
|----------|-----------|-------------|----------|
| hoq - a | soll - a | përkit - a | fol - a |
| hoq - e | soll - e | përkit - e | fol - e |
| hoq - i | soll - i | përkit - i | fol - i |
| hoq - ëm | soll - ëm | përkit - ëm | fol - ëm |
| hoq - ët | soll - ët | përkit - ët | fol - ët |
| hoq - ën | soll - ën | përkit - ën | fol - ën |

被动反身态例词：

| lahem | hapem | mësohem | përkthehem |
|--------|---------|----------|-------------|
| u lava | u hapa | u mësova | u përktheva |
| u lave | u hape | u mësove | u përktheve |
| u la | u hap | u mësua | u përkthye |
| u lamë | u hapëm | u mësuam | u përkthyem |
| u latë | u hapët | u mësuat | u përkthyet |
| u lanë | u hapën | u mësuan | u përkthyen |

4) 完成时 (KOHA E KRYER)

动词主动态完成时的构成：kam + pjesorja (形动式)。例词：

| laj | hap | mat |
|-----------|------------|------------|
| kam larë | kam hapur | kam matur |
| ke larë | ke hapur | ke matur |
| ka larë | ka hapur | ka matur |
| kemi larë | kemi hapur | kemi matur |
| keni larë | keni hapur | keni matur |
| kanë larë | kanë kapur | kanë matur |

动词被动反身态完成时的构成：jam + pjesorja。例词：

| lahem | hapem | matem |
|------------|-------------|-------------|
| jam larë | jam hapur | jam matur |
| je larë | je hapur | je matur |
| është larë | është hapur | është matur |
| jemi larë | jemi hapur | jemi matur |
| jeni larë | jeni hapur | jeni matur |
| janë larë | janë hapur | janë matur |

5) 完全完成时 (KOHA E KRYER E PLOTE)

动词主动态完全完成时的构成：kam 的未完成时 + pjesorja。例词：

| laj | hap | mat |
|-------------|--------------|--------------|
| kisha larë | kisha hapur | kisha matur |
| kishe larë | kishe hapur | kishe matur |
| kishte larë | kishte hapur | kishte matur |
| kishim larë | kishim hapur | kishim matur |
| kishit larë | kishit hapur | kishit matur |
| kishin larë | kishin hapur | kishin matur |

动词被动反身态完全完成时的构成：jam 的未完成时 + pjesorja。例词：

| lahem | hapem | matem |
|------------|-------------|-------------|
| isha larë | isha hapur | isha matur |
| ishe larë | ishe hapur | ishe matur |
| ishte larë | ishte hapur | ishte matur |
| ishim larë | ishim hapur | ishim matur |
| ishit larë | ishit hapur | ishit matur |
| ishin larë | ishin hapur | ishin matur |

6) 愈完成时 (KOHA E KRYER E TEJSHKUAR)

动词主动态愈完成时的构成：kam 的简单完成时 + pjesorja。例词：

| laj | hap | mat |
|------------|-------------|-------------|
| pata larë | pata hapur | pata matur |
| pate larë | pate hapur | pate matur |
| pati larë | pati hapur | pati matur |
| patëm larë | patëm hapur | patëm matur |
| patët larë | patët hapur | patët matur |
| patën larë | patën hapur | patën matur |

动词被动反身态愈完成时的构成：jam 简单完成时 + pjesorja。例词：

| lahem | hapem | matem |
|------------|-------------|-------------|
| qeshë larë | qeshë hapur | qeshë matur |
| qe larë | qe hapur | qe matur |
| qe larë | qe hapur | qe matur |
| qemë larë | qemë hapur | qemë matur |
| qetë larë | qetë hapur | qetë matur |
| qenë larë | qenë hapur | qenë matur |

7) 现在将来时 (KOHA E ARDHME E TANISHME)

动词主动态现在将来时的构成：动词性小词 do + 动词连接式现在时。例词：

| laj | hap | mat |
|-------------|--------------|--------------|
| do të laj | do të hap | do të mat |
| do të lash | do të hapësh | do të matësh |
| do të lajë | do të hapë | do të matë |
| do të lajmë | do të hapim | do të matim |
| do të lani | do të hapni | do të matni |
| do të lajnë | do të hapin | do të matin |

Shënim: Kam 的现在时 + 动词主动态不定式也可以表示现在将来时的意义。如：kam për të larë (= do të laj); ke për të larë (= do të lash) etj.

动词被动反身态现在将来时的构成：动词性小词 do + 动词被动反身态连接式现在时。例词：

| lahem | hapem | matem |
|---------------|--------------|--------------|
| do të lahem | do të hapem | do të matem |
| do të lashesh | do të hapesh | do të matesh |
| do të lahet | do të hapet | do të matet |
| do të lahemi | do të hapemi | do të matem |
| do të lahemi | do të hapeni | do të mateni |
| do të lahen | do të hapen | do të matin |

Shënim: Kam 的现在时 + 动词被动反身态不定式也可表示动词被动反身态现在将来时的意义。

kam për t'u larë (= do të lahem);

ke për t'u larë (= do të lashesh) etj.

8) 前将来时 (KOHA E ARDHME E PERPARME)

动词主动态前将来时的构成：动词性小词 do + 动词主动态连接式完成时。例词：

| laj | hap | mat |
|-----------------|------------------|------------------|
| do të kem larë | do të kem hapur | do të kem matur |
| do të kesh larë | do të kesh hapur | do të kesh matur |
| do të ketë larë | do të ketë hapur | do të ketë matur |
| do të kemi larë | do të kemi hapur | do të kemi matur |
| do të keni larë | do të keni hapur | do të keni matur |
| do të kenë larë | do të kenë hapur | do të kenë matur |

动词被动反身态前将来时的构成，动词性小词 do + 动词被动反身态连接式完成时。例词：

| lahem | hapem | matem |
|-----------------|------------------|------------------|
| do të jem larë | do të jem hapur | do të jem matur |
| do të jesh larë | do të jesh hapur | do të jesh matur |
| do të jetë larë | do të jetë hapur | do të jetë matur |
| do të jemi larë | do të jemi hapur | do të jemi matur |
| do të jeni larë | do të jeni hapur | do të jeni matur |
| do të jenë larë | do të jenë hapur | do të jenë matur |

2. 陈述式各时间的主要用法 (PERDORIMET KRYESORE TE KOHEVE TE MENYRES DEFTORE) KOHA E TANISHME:

1) 表示正在进行或经常性的行为或状态。例：

a) Babai im punon në kombinatin metalurgjik të Anshanit.

我爸爸在鞍钢工作。

b) Ai studjon me ndërgjegje dhe këmbëngulje.

他自觉地，持之以恒地学习。

2) 表示反复而又规律的行为或状态。例：

a) Mësimet fillojnë në orën tetë të mëngjezit.

早晨八点开始上课。

b) Dyqani hapet në orën 8 të mëngjezit dhe mbyllet në orën 6 të mbrëmjes.

商店上午八点开门，晚上六点关门。

3) 用在普遍真理、技术定律、谚语、成语或格言中。
例：

a) Kush punon çmohet.

谁劳动，谁受尊重。

b) Ujë, kur nxehet shumë, avullon.

水加高温就汽化。

c) “Pësim bëhet mësim.”

“吃一堑，长一智。”

ç) “Modestia të çon përpara, kurse mendjemadhësia të shpie prapa.”

“虚心使人进步，骄傲使人落后。”

4) 还可表示说话以后较短时间内一定会发生的行为。
例：

a) Sot mbasdite kemi mbledhje.

今天下午我们有会。

b) Sonte ka film.

今晚有电影。

5) 现在时还可表示过去发生的行为或状态，为了表示更

加生动，好像就在眼前发生的一样，这种情况常见于文艺作品、讲故事中。例：

Skënderbeu sulet si shigjeta kundër turqvet.

斯坎德培闪电般地向土耳其人发起了攻击。

Shënim:

为了强调行为正在发生，常常在现在时动词前加一个小词 po。例：

a) —ç' po bën?

你在干什么？

—Po shkruaj një letër.

我在写一封信。

b) Në sallën po bëhet një mbledhje.

礼堂里正在开会。

kam, jam, zotëroj, urrej, dua, di 等几个动词不和 po 一起连用。

E PAKRYERA:

过去未完成时表示过去某一特定时间内正在进行或经常反复的行为或状态。它并不表示这一行为或状态何时开始或何时结束。

1) 表示过去某一特定时间内正在进行的行为，常与小词一起连用。例：

a) Kur vajta unë, ai po shkruante një letër.

当我去时，他正在写一封信。

b) Kur më erdhi pedagogu Li, unë po lexoja tekstin.

当李老师来时，我正在读课文。

c) Kur hyri në klasë pedagogu Çen, ne po bënim detyrat.

当陈老师进教室时，我们正在做作业。

2) 表示过去某一特定时间内经常反复的行为或状态。例：

a) Para çlirimit punëtorët punonin shumë, por fitonin pak,

mezi ushqenin familjen.

解放前工人干很重的活，挣很少一点钱，难以养家。

- b) Si Er priste ditën e çlirimit, priste çastin e hakmarrjes.
喜儿盼望着解放的日子，盼望着报仇的时刻。
- c) Lenini studionte me këmbëngulje gjuhët e huaja, sepse e dinte që ato janë një mjet i dobishëm në luftën revolucionare. Ai lexonte shumë dhe mbante shënime për ato që lexonte. Lenini e planifikonte punën e tij me kujdes dhe kurrë nuk e linte të sotmen për nesër.

Lenini mësonte jo vetëm nga librat. Ai bisedonte me fshatarët e punëtorët e mësonte shumë prej tyre. Lenini ishte i lidhur ngushtë me popullin dhe populli e donte shumë atë.

列宁刻苦学习外语，因为他懂得：外语是革命斗争的有益工具。他阅读大量东西，并且对阅读的东西都作笔记。列宁精心地安排自己的工作，从不把今天的事放到明天去做。

列宁不仅从书本上学，他还经常与农民和工人交谈，从他们那里学习到许多东西，列宁与人民紧密相连，人民热爱列宁。

E KRYERA E THJESHTE:

简单完成时表示已经结束了的行为或状态。它没有延续性，与说话时没有什么联系。例：

- a) Lenini lindi më 22 prill 1870.
列宁诞生于一八七〇年四月二十二日。
- b) Në të kaluarën fuqit e mëdha imperialiste i imponuan Kinës një sërë marrëveshesh të pabarabarta skllavëruese. Ata e detyruan Kinën të pranonte politikën “me dyer të hapura”, muarën në konçension nxjerrjen e mineraleve, ndërtimin e

hekurudhave dhe e detyruan t'u pagonte kontribute në shumë të mëdha.

过去帝国主义列强强加给中国一系列奴役性的不平等条约，他们强迫中国接受“门户开放”政策，租让矿山、修筑铁路，强迫交纳巨额的赔款。

c) Ata kryen detyrën brenda dy orësh.

他们在两个小时内完成了任务。

c) Dje mbasdite ne dëgjuam një referat.

昨天下午，我们听了一个报告。

d) Të dielën ne pamë filmin “Ylli i kuq i shndritshëm”.

星期天，我们看了电影“闪闪的红星”。

Shënime:

1) 简单完成时还可以表示立即要发生的行为。例：

Prit, se erdha.

等一等，我就来。

2) 简单完成时还可用于条件从句中，表示将来的意思。

这时，需要加条件从句连接词 po。例：

a) Po shkove në qytet, më thirr edhe mua.

如果你进城的话，也叫一下我。

b) Po dëgjove ndonjë lajm të ri, më thua.

如果你听到什么新的消息，就告诉我。

注意：像上面的例句，在不改变其原意的情况下，也可以用其他的形式来表达，如第一个例句，也可以说成：

Po të shkosh në qytet, më thirr edhe mua.

或者：Nëqoftëse do të shkosh në qytet, më thirr edhe mua.

E KRYERA:

完成时表示行为或状态的结束，但其结果仍和讲话的时候有

联系。或表示已经开始，并正在延续的行为或状态。

- a) Fitorja e revolucionit popullor në Kinë ka ndryshuar raportin e forcave në arenën ndërkombëtare në favor të popujve të botës.

中国人民的革命胜利使国际舞台上力量的对比发生了有利于世界人民的转变。

- b) Javën e kaluar kam parë një film shumë prekës, që titullohet “një barkë e braktisur në mes oqeani.”.

上个星期看了一个很感人的电影，名叫《汪洋中的一条船》。

- c) Zemra ime është kurdoherë pranë jush, pranë vatrave tuaja, pse kam lindur dhe jetuar në gjirin tuaj, pse kam punuar dhe luftuar bashkë me ju.

我的心永远和你们在一起，因为我曾生活在你们中间，曾和你们一起工作和战斗过。

- c) Shqipëria ka qenë një vend i prapambetur, populli ka rrojtur në varfëri. ndërsa sot ka bërë transformime të mëdha.

阿尔巴尼亚曾是一个落后的国家，人民生活在贫穷之中，但今天已进行了重大的改造。

- d) Sa kohë që keni ardhur në Pekin?

你到北京有多少时间啦？

E KRYERA E PLOTE

完全完成时一般表示过去某个确定的时刻之前已经结束了的行为或状态。它往往发生在未完成过去时，简单完成时或连接式未完成过去时之前。例：

- a) Kur erdhi Agimi, ne kishim mbaruar punë.

阿基姆来的时候，我们已经结束了工作。

- b) Para se të vinte këtu, ai kish qendruar disa ditë në Durrës.

他来到这里之前，曾在都拉斯停留了几天。

c) Ai e kreu me nder detyrën që i kish ngarkuar Partia.

他光荣地完成了党交给他的任务。

d) Të nesërmen në mëngjez, kur u ngritëm nga gjumi, ai kishte ikur.

第二天早晨，当我们起床时，他已经走了。

E KRYERA E TEJSHKUAR

愈完成时在现代阿语中主要用于带从属连接词 po 的条件副句中。例：

a) Po pate mbaruar punë, eja të bisedojmë pak.

你要是工作已作完了的话，我们一起来聊一会儿。

b) Po e pati kryer detyrën mirë, do të lavdërohet.

如果他任务完成得好，将受到表扬。

Shënim:

上面已经指出：愈完成时主要用于条件副句中，而表示条件句的形式可以是多种多样的，有的形式用起来简单明了，不一定非用愈完成时不可。所以，现在在阿语中，愈完成时见得很少。

E ARDHMJA E TANISHME

现在将来时表示在不远或很远的将来要发生的行为或状态。例：

a) Tani do t'ju njoh në vija të përgjithëshme me institutin tonë.

现在我简要地向你们介绍一下我们的学院的情况。

b) Sonte do të kemi mbledhje.

今晚我们有会议。

c) Javën tjetër studentët tanë do të shkojnë në fshat për një ekspeditë kulturore shoqërore.

下星期我们学生将到农村去作社会文化考察。

c) Objektivi ynë për ta shndërruar vendin tonë në një shtet pak të lulëzuar dhe të begatshëm në fund të këtij shekulli do të

realizohet.

在本世纪末把我国建成初步繁荣富强的国家的目标将会实现。

- d) Sistemi socialist do të përmirësohet dhe do të kalojë atë kapitalist.

社会主义制度将得到改善，并将超过资本主义制度。

E ARDHMJA E PERPARME

前将来时表示将要发生的某一行为或状态，但这一行为或状态将结束在另一个将来行为之前。例：

- a) Kur të vijë ai, ne do t'i kemi mbaruar të gjitha punët.
到他来的时候，我们的一切工作都将就绪了。
- b) Para se të shkoj në Shanghai, do ta kem mbaruar këtë punë.
去上海之前，我将结束这一工作。

说明：

- 1) 上面两个例句中的前将来时可以用现在将来时来代替。
如：

- a) Kur të vijë ai, ne do t'i mbarojmë të gjitha punët.
b) Para se të shkoj në Shanghai, do ta mbaroj këtë punë.

需要指出，像这样的例句，从语法角度讲，应该用前将来时。

- 2) 前将来时，在阿语中更多地用来表示过去可以发生的行为。例：

Këtë që thua ti, do ta kem dëgjuar gjëkund.

你说的这件事，我似乎在什么地方听到过。

注：像这样的句子，也可说成：

Këtë që thua ti, sikur e kam dëgjuar gjëkund.

(二) 连接式 (MENYRA LIDHORE)

动词连接式表示说话者认为可能、希望实现的行为或状态。或表示说话者认为不可能，不希望实现的行为或状态。

动词连接式只有现在时和过去时两种。过去时又分未完成过去时、完成时和完全完成时三种。

动词连接式没有将来时，因为连接式现在时可表示将要发生的行为和状态。

1. 动词连接式的构成：

构成动词连接式时必须在动词前加小词“të”。

1) 现在时的构成：

动词（主动态）连接式现在时的语法形式与动词陈述式现在时基本相同，所不同的只是单数第二人称和第三人称。在构成单数第二人称时要在词根上加上-sh（辅音结尾的动词，为了发音方便，在-sh前面还加上-ë），在构成单数第三人称时，须在词根上加上-jë。

（辅音结尾的动词只须加-ë就行了。）例：

| laj | hap | mat |
|-----------|------------|------------|
| të la-j | të hap | të mat |
| të la-sh | të hap-ësh | të mat-ësh |
| të la-jë | të hap-ë | të mat-ë |
| të la-jmë | të hap-im | të mat-im |
| të la-ni | të hap-ni | të mat-ni |
| të la-jnë | të hap-in | të mat-in |

有些动词连接式现在时与陈述式现在时略有差别，连接式现在时单数第二、第三人称词干中的元音不发生音变。

请看下列比较：

| | | | |
|------------|----------------|----------|--------------|
| shkas | të shkas | dal | të dal |
| shket | të shkasësh | del | të dalsh |
| shket etj. | të shkasë etj. | del etj. | të dalë etj. |

这些差别在以下这些动词，如 ngas, vras, flas, përkas,

pëlcas, kërcas, marr 等都是如此。

动词（被动反身态）连接式现在时和陈述式现在时一样，只须在前面加小词“të”即可。例：

| lahem | hapem | matem |
|-----------|-----------|-----------|
| të lahem | të hapem | të matem |
| të lahesh | të hapesh | të matesh |
| të lahet | të hapet | të matet |
| të lahemi | të hapemi | të matemi |
| të laheni | të hapeni | të mateni |
| të lahen | të hapen | të maten |

| | |
|---------|---------|
| të kem | të jem |
| të kesh | të jesh |
| të ketë | të jetë |
| të kemi | të jemi |
| të keni | të jeni |
| të kenë | të jenë |

2) 未完成过去时的构成：

连接式未完成过去时的语法形式与陈述式未完成过去时一样，所不同的只是在动词前加一个小词“të”
例：

| laj | hap | mat |
|----------|-----------|-----------|
| të laja | të hapja | të matja |
| të laje | të hapje | të matje |
| të lante | të hapte | të maste |
| të lanim | të hapnim | të matnim |
| të lanit | të hapnit | të matnit |
| të lanin | të hapnin | të matnin |

| lahem | kam | jam |
|-------------|-----------|----------|
| të lahesha | të kisha | të isha |
| të laheshe | të kishe | të ishe |
| të lahej | të kishte | të ishte |
| të laheshim | të kishim | të ishim |
| të laheshit | të kishit | të ishit |
| të laheshin | të kishin | të ishin |

3) 完成时的构成:

动词（主动态）连接式完成时由 kam 的连接式现在时加动词的形动式构成。

动词（被动反身态）连接式完成时由 jam 的连接式现在时加动词的形动式构成。例：

| laj | lahem |
|--------------|--------------|
| të kem larë | të jem larë |
| të kesh larë | të jesh larë |
| të ketë larë | të jetë larë |
| të kemi larë | të jemi larë |
| të keni larë | të jeni larë |
| të kenë larë | të jenë larë |

“Kam” 和 “Jam” 的连接式完成时的语法形式是：

Kam: të kem pasur, të kesh pasur, të ketë pasur ... etj.

Jam: të kem qenë, të kesh qenë, të ketë qënë ... etj.

4) 完全完成时的构成:

动词(主动态)连接式完全完成时由 kam 的连接式未完成过去时加动词的形动式构成。

动词(被动反身态)连接式完全完成时由 jam 的连接式未完成过去时加动词的形动式构成。例:

| laj | lahem |
|----------------|---------------|
| të kisha larë | të isha larë |
| të kishe larë | të ishe larë |
| të kishte larë | të ishte larë |
| të kishim larë | të ishim larë |
| të kishit larë | të ishit larë |
| të kishin larë | të ishin larë |

“Kam” 和 “Jam” 的连接式完全完成时的语法形式是:

Kam: të kisha pasur, të kishe pasur, të kishte pasur ... etj.

Jam: të kisha qenë, të kishe qenë, të kishte qënë ... etj.

Shënim:

当动词连接式表示不可能或不希望实现的行为、状态时, 须在小词 të 之后加否定小词 mos。例:

laj: të mos laj, të mos lash, të mos lajë ... etj.

të mos laja, të mos laje, të mos lante ... etj.

2. 动词连接式的一般用法

动词连接式主要用于现在时和未完成过去时。

1) 动词连接式常与下列一些半助动词等一起连用。

duhet (应该), mund (可能, 能够), dëshiroj (想, 愿意, 希望), dua (想, 打算), mendoj (考虑, 打算), mundohem (竭力), përpiqem (努力, 竭力, 力图), orvatem (妄图), jam në gjëndje (能), është e

nevojshme (是必要的), ... etj.

例:

a) Të ruheni nga vetëkënaqësia dhe mendjemadhësia, të jemi gjithënjë modest e të kërkuar ndaj vetës, le këto të bëhen motoja jonë.

力戒自满和骄傲, 永远谦虚和要求自己严格, 让这些成为我们的座右铭。

b) Vdekje, vëllezër, ne të kërkojmë, se sa një jetë në robëri, më mirë një ditë të rrojmë, po zgjedhën e shkundur e në liri.

兄弟们! 我们宁可去死, 也比受奴役要好, 那怕活得短一点, 但要自由自在地活着。

c) Mbesa i lutet gjyshës t'i tregojë asaj një përrallë.

孙女要祖母给她讲一个故事。

ç) Kush ndalet në Pekin, do të dëshirojë të vizitojë patjetër Pallatin e Dimrit dhe Pallatin e Verës.

谁要在北京停歇的话, 总要去参观故宫和颐和园。

d) Eshtë një kënaqësi të çlodhesh në klimën e freskët dhe mjedis të qetë.

在空气清新, 环境宁静的地方休息一下是一种快乐。

dh) Eshtë vështirë të përfytyronim më përpara për të ndërtuar një urë mbi lumin Jance, kurse sot kjo është bërë realitet.

在以前要设想在长江上建一座大桥是难以想像的, 而如今这已经成了现实。

e) Ne jemi në gjëndje të mësojmë atë që më parë nuk e dinim.

我们能够学会我们原来不懂的东西。

2) 动词连接式主要用于目的、条件、宾语及主语副句中。当用于目的副句时，为了加强意思的理解，在小词“të”前面常加上“që”，当用于条件副句中时，在小词“të”前面加上连接词“po”。例：

a) Desha të dëgjoj mendime tuaja për leksione, që zhvilluam, që leksione të tjera t'u përgjigjen më mirë kërkesave tuaja.

我想听一听你们对讲课的意见，为使以后的讲课更符合你们的要求。

b) Po të takosh Agimin, bëji të fala prej meje.
(用在条件副句中)

你要碰到阿基姆，代我向他问好。

c) Desha të thosha edhe unë ca fjalë.
(用在宾语副句中)

我也想讲几句话。

c) Eshtë marrëzi të mendosh kështu.
(用在主语副句中)

你这样想是荒唐的。

3) 动词连接式还可以用来代替动词愿望式。表示说话者的一种愿望，有祝愿的意思。例：

a) Të rrojë (= rroftë) Partia!
共产党万岁！

b) Të na rrojnë (= rrofshin) miqtë!
祝朋友们身体健康！

4) 动词连接式还可以用来表示说话者的一种愿望，但有要求、催促、命令等意思。在这种情况下，在连接式前面有时加语气词“le”作为缓和语气之用。例：

a) Le të vijë edhe Agimi me ne në ekskursion.

让阿基姆也和我们一起去看吧。

- b) Luli të shkojë në shkollë, kurse Sokoli të qëndrojë këtu.

让卢莉到学校去，索科里留在这里。

- c) Le të mbajmë lartë flamurin e dëshmorëve dhe të shkojmë përpara në rrugën e skuqur me gjakun e tyre.

让我们高举烈士们的旗帜，踏着他们的血迹前进！

Shënime:

- 1) 动词连接式现在时一般表示说话者在说话之后发生的行为或状态。所以，在副句中一般置于动词陈述式现在时、将来时或过去时之后。例：

- a) Ai po vjen këtu që të punojë.
b) Ai do të vijë këtu që të punojë.
c) Ai ka ardhur këtu që të punojë.

- 2) 动词连接式（特别是现在时）有时还用于疑问句中。例：

- a) Ku të vete?
你上哪里去？
b) Kush të vijë, shoku Van apo Li?
是谁来呢，是王同志还是李同志？

(三) 条件式 (MENYRA KUSHTORE)

动词条件式表示条件副句中提出的条件所引出的结果。在这种情况下，条件副句中的谓语通常是动词连接式未完成过去时或完全完成时。例：

- a) Po të ishte koha e keqe, nuk do të shkonim në kinema.

条件副句—提出条件 条件式—条件副句所引出的结果

要是天气坏的话，我们就不去看电影了。

b) Po të kisha pasur kohë, do të kisha vajtur edhe unë në ekskursion.

要是我有空的话，我也去游览了。

1. 动词条件式的构成：

动词条件式有两个时间：现在时和完成时。

现在时的构成：在动词连接式未完成过去时前加动词性小词“do”。

完成时的构成：在动词连接式完全完成时前加动词性小词“do”。

看下表：

Folja “kam”

| E tashme | E kryer |
|--------------|--------------------|
| do të kisha | do të kisha pasur |
| do të kishe | do të kishe pasur |
| do të kishte | do të kishte pasur |
| do të kishim | do të kishim pasur |
| do të kishit | do të kishit pasur |
| do të kishin | do të kishin pasur |

Folja “jam”

| E tashme | E kryer |
|-------------|-------------------|
| do të isha | do të kisha qenë |
| do të ishe | do të kishe qenë |
| do të ishte | do të kishte qenë |
| do të ishim | do të kishim qenë |
| do të ishit | do të kishit qenë |
| do të ishin | do të kishin qenë |

Trajta veprore (主动态):

Folja “laj”

| E tashme | E kryer |
|-------------|-------------------|
| do të laja | do të kisha larë |
| do të laje | do të kishe larë |
| do të lante | do të kishte larë |
| do të lanim | do të kishim larë |
| do të lanit | do të kishit larë |
| do të lanin | do të kishin larë |

Trajta pësore dhe vetëvetore (被动反身态):

Folja “lahem”

| E tashme | E kryer |
|----------------|------------------|
| do të lahesha | do të isha larë |
| do të laheshe | do të ishe larë |
| do të lahej | do të ishte larë |
| do të laheshim | do të ishim larë |
| do të laheshit | do të ishit larë |
| do të laheshin | do të ishin larë |

2. 动词条件式的用法

1) 条件式现在时的用法

条件式现在时所表示的行为或状态是在某一条件下产生的结果，实际上与现在的事实是相反的，而这条件是通过一个条件副句来表示的，条件副句中的谓语一般用连接式未完成时表示。在这种情况下，条件式现在时一般表示将来或现在的意义 (zakonisht shpreh kuptimin e kohës së ardhme ose të kohës së tashme.)

a) Unë do të vija me ty në kinema, po të mos më dhimbte koka.

我要是头不痛的话，就跟你一起去看电影。

b) Po të mësonim si duhet, do të arrinim patjetër rezultate të mira.

如果我们努力学习的话，我们一定会取得好的成绩。

Shënim:

条件式现在时有时也用来表示过去的意义（不过，最好还是用完成时。）例：

Po të mësonite si duhej, do të kalonte (më drejt: Po të kish mësuar si duhej, do të kish kaluar.)

如果他学习努力的话，就升班了。

另外，有时表示条件的副句省去了，但不影响我们的理解。
例：

Këtë punë do ta bëja me gjithë dëshirë.

(nënkuptohet: po të ma ngarkonin, ...)

我将十分乐意去做这工作。（意思是：如果把这工作交给我的话，我将十分乐意去做。）

条件式现在时，也常用来表示过去将来的意思，表示与将来事实相反的结果。也就是说，它所表示的行为或状态是在将来某一确定的时刻之后准备发生的（虽然对现在来说已经过去）。例：

a) Para gjysmë viti ai më tha se do të hynte në ushtri.

半年前他曾对我说，他将参军入伍。

b) Ai kujtonte se gjithëçka do të shkonte mirë, por punët dolën ndryshe.

他曾以为，一切都会顺利的，但事情的结局却不是这样。

Shënim:

条件式现在时有时也可用陈述式未完成过去时来代替, 如果说话者认为, 只要具备某一条件, 其结果一定会产生的话。例:

Po ta dija, e thosha (= do ta thosha)。

我要是知道, 就一定说。

2) 条件式完成时的用法:

条件式完成时所表示的行为或状态, 也是在某一条件下所产生的结果。这条件同样是通过一个条件副句来表示的, 不过, 条件副句中的谓语一般用连接式完全完成时表示。在这种情况下, 其假设的条件及其产生的结果都表示过去了的的意义。例:

a) Po të kishte mësuar si duhej, do të kishte dalë me rezultate të mira.

他如果努力学习的话, 他就会取得好成绩了。(实际上, 他没有努力学习, 也没有取得好的成绩。)

b) Po të kishte qenë në Harbin, do të ishim takuar.

如果你(当初)在哈尔滨的话, 我们就见着了。

c) Po të mos kisha dalë, nuk do të isha lagur nga shiu.

我要是不出门的话, 就不会挨雨淋了。

Shënime:

1) 有时。表示条件的副句省去了, 但这并不影响我们的理解。

例: Atje unë do të kisha vajtur. (nënkuptohet po të isha lajmëruar ose po të kisha pasur kohë.)

我就去那里了。(意思是: 要是我得到通知的话或有时间的话, 我就去那里了。)

2) 条件式完成时有时也可用陈述式完成时来代替, 如果说话者认为在某一条件具备的情况下, 其结果一定会产生的话。例如:

Po ta kisha ditur, ia kisha thënë (= do t'ia kisha

thënë).

我要是知道，就说了。

(四) 动词愿望式 (MENYRA DESHIRORE)

动词愿望式表示说话者的一种愿望。或对一个人、一件事的祝愿，或对一个人、一件事的憎恶和赌咒发誓。例：

a) Dalsh faqebardhë!

祝你成功！（祝你顺利！）

b) Rroftë miqësia midis dy popujve tanë!

我们两国人民之间的友谊万岁！

c) Ju trashëgofshi!

祝早生贵子！

ç) Pòshtë imperializmi!

打倒帝国主义！

动词愿望式有两个时间：现在时和完成时。

1. 动词愿望式的构成：

1) 现在时主动态的构成

凡词干以元音结尾的动词则加词尾：

-fsha, -fsh, -ftë, -fshim, -fshit, -fshin.

凡词干以辅音结尾的动词则加词尾：

-sha, -sh, -të, -shim, -shi, -shin.

看下表：

| laj | hap | mat |
|------------|------------|------------|
| la - fsha | hap - sha | mat - sha |
| la - fsh | hap - sh | mat - sh |
| la - ftë | hap - të | mat - të |
| la - fshim | hap - shim | mat - shim |
| la - fshi | hap - shi | mat - shi |
| la - fshin | hap - shin | mat - shin |

Shënime:

- 1) 动词 Kam 的愿望式现在时形式是: paça, paç, pastë, paçim, paçi, paçin.
- 2) 动词 Jam 的愿望式现在时形式是: qofsha, qofsh, qoftë, qofshim, qofshi, qofshin.
- 3) 记住下列一些动词的愿望式现在时形式:
dal: dalsha, dalsh, daltë, dalshim, dalshi, dalshin;
gjej: gjetsha, gjetsh, gjettë, gjetshim, gjetshi, gjetshin;
vetë: vafsha, vafsh, vaftë, vafshim, vafshi, vafshin;
shoh: pafsha, pafsh, paftë, pafshim, pafshi, pafshin;
vij: ardhsha, ardhsh, ardhtë, ardhshim, ardhshi, ardhshin. (ardhça, ardhç...)

被动反身态

被动反身态动词的愿望式现在时的构成, 只须在主动态动词愿望式现在时之前加小词“u”即可。

看下表:

| lahem | hapem | matem |
|-----------|-----------|-----------|
| u lafsha | u hapsha | u matsha |
| u lafsh | u hapsh | u matsh |
| u laftë | u haptë | u mattë |
| u lafshim | u hapshim | u matshim |
| u lafshi | u hapshi | u matshi |
| u lafshin | u hapshin | u matshin |

2) 完成时的构成:

主动态: Kam 的愿望式现在时 + 动词的形动式。

被动反身态：Jam 的愿望式现在时 + 动词的形动式。
看下表：

| laj | lahem |
|------------|--------------|
| paça larë | qofsha larë |
| paç larë | qofsh larë |
| pastë larë | qoftë larë |
| paçim larë | qofshim larë |
| paçi larë | qofshi larë |
| paçin larë | qofshin larë |

Shënime:

- 1) Kam 的愿望式完成时形式是：paça pasur etj.
- 2) Jam 的愿望式完成时形式是：paça qenë etj.

2. 动词愿望式的用法：

- 1) 用来表示说话者对一个人或一件事的祝愿憎恶、赌咒发誓等。在这种情况下，主要用于现在时，而完成时几乎不用。愿望式现在时一般表示将来的意思，在句末要打上感叹号。例：

a) Paç (paçi) shëndet e gaz!

祝你（您）健康、愉快！

b) Qofsh (qofshi) gjithënjë i gëzuar!

祝你（您）永远快乐！

c) Vafsh dhe u kthefsh me shëndet!

愿你健康地去，健康地回来！

ç) Rroftë Partia Komuniste e Kinës!

中国共产党万岁！

d) U lulëzoftë dhe u forcoftë atdheu ynë i madh socialist!

祝我们伟大的社会主义祖国繁荣昌盛!

dh) I përjetshëm qoftë kujtimi i shokut filan, revolucionarit të madh proletar të popullit kinez dhe luftëtarit të shquar komunist!

中国人民伟大的无产阶级革命家、杰出的共产主义战士×××同志永垂不朽!

e) Poshtë imperializmi!

打倒帝国主义!

ë) Në se të gënjej më raftë rrufeja!

我要是骗你，愿遭雷打!

2) 愿望式的现在时和完成时也可用于条件副句中，在这种情况下，需在动词愿望式前加从属连接词：në 例：

a) Në shkofsha në Shangai, do të marr me vete edhe djalin.

我要是去上海的话，将把我的男孩也带上。

b) Në paça gabuar, më falni.

如果我错了，请原谅。

c) Në pastë ardhur njeri, më lajmëroni.

如果有人来了，请通知我。

ç) Në pastë mbaruar punë, thuaj të vijë këtu.

如果他工作做完了的话，叫他到这里来一下。

Shënime:

- 1) 动词愿望式常用于单复数第二人称和单数第三人称。
- 2) 当动词愿望式用于条件副句时，也可以用其他形式来代替。如动词条件式、连接式等都可表示。这里不再举例，请参看动词条件式、连接式的用法。
- 3) 动词愿望式的否定形式需在愿望式动词前加小词 mos。

4) 动词 Jam 的愿望式现在时单数第三人称 qoftë 常常用在不定代词 kushdo, çfarëdo 和让步连接词 sido 之后, 来代替其连接式。

a) Kushdo qoftë (= kushdo që të jetë) e ka vështirë t'u shmanget gabimeve, por ne kërkojmë që gabimet të bëhen sa më pak.

不管什么人, 错误总是难免的, 我们要求犯得少一点。

b) Çfarëdo qoftë (= Çfarëdo që të jetë) unë e pranoj.

不管什么, 我都接受。

c) Sido qoftë (= sodo që të jetë) unë do ta kryej punë.

不管怎样, 我将完成这一工作。

(五) 动词惊奇式 (MENYRA HABITORE)

动词惊奇式表示说话者对某一突然的行为和状态的惊讶或感叹。

例:

Pa dale të të shoh. Nuk më besohet. Sa qenke rritur! Sa paske ndryshuar! Nuk njihesh fare.

来让我瞧瞧, 简直不能相信, 你长得这么快! 变化这么大! 完全认不出来了。

惊奇式有两个时间: 现在时和过去时 (包括未完成时, 完成时和完全完成时)。

1. 动词惊奇式的构成:

1) 现在时

主动态: 在动词形动式的词干或叫形动式的简式 (即第一变位法去掉后缀-rë 或-r 第二、三变位法去掉-ur) 之后加上动词性小词-kam, -ke, -ka, -kemi, -keni, -kan。看下表:

| laj (larë) | punoj (punar) | hap (hapur) |
|------------|---------------|-------------|
| la - kam | punua - kam | hap - kam |
| la - ke | punua - ke | hap - ke |
| la - ka | punua - ka | hap - ka |
| la - kemi | punua - kemi | hap - kemi |
| la - keni | punua - keni | hap - keni |
| la - kan | punua - kan | hap - kan |

Shënime:

- 1) 凡是以后缀-në 结尾的动词形动式如: qenë, thënë, zënë, vënë, lënë, dhënë, shpënë, ngrënë, ejt。在构成惊奇式现在时时, 只去掉-ë, 保留-n: qenkam, thënkam, zënkam, vënkam, lënkam, dhënkam, shpënkam, ngrënkam etj.

而有的动词如: marr (marrë), dal (dalë), 只须去掉-ë, 即可: marrkam, dalkam etj.

- 2) kam 和 jam 的惊奇式现在时形式是:

| kam (pasur) | jam (qenë) |
|-------------|------------|
| pas - kam | qen - kam |
| pas - ke | qen - ke |
| pas - ka | qen - ka |
| pas - kemi | qen - kemi |
| pas - keni | qen - keni |
| pas - kan | qen - kan |

被动反身态：在动词主动态惊奇式现在时之前加小词 u。

看下表：

| lahem | hapem |
|----------|-----------|
| u lakam | u hapkam |
| u lake | u hapke |
| u laka | u hapka |
| u lakemi | u hapkemi |
| u lakeni | u hapkeni |
| u lakan | u hapkan |

2) 过去时

a) 未完成时：

主动态：在动词主动态形动式简式之后加上动词性小词

-kēsha, -kēshe, -kej (-kēsh), -kēshim, -kēshit, -kēshin.

看下表：

| kam | jam | laj | hap |
|--------------|--------------|-------------|--------------|
| pas - kēsha | qen - kēsha | la - kēsha | hap - kēsha |
| pas - kēshe | qen - kēshe | la - kēshe | hap - kēshe |
| pas - kej | qen - kej | la - kej | hap - kej |
| pas - kēshim | qen - kēshim | la - kēshim | hap - kēshim |
| pas - kēshit | qen - kēshit | la - kēshit | hap - kēshit |
| pas - kēshin | qen - kēshin | la - kēshin | hap - kēshin |

被动反身态：在主动态惊奇式未完成时之前加上小词 u 即可。

看下表：

| lahem | hapem |
|------------|-------------|
| u lakështa | u hapkështa |
| u lakështe | u hapkështe |
| u lakej | u hapkej |
| u lakëshim | u hapkëshim |
| u lakëshit | u hapkëshit |
| u lakëshin | u hapkëshin |

b) 完成时:

主动态: 助动词 Kam 的惊奇式现在时加上动词的形动式。

看下表:

| kam | jam | laj |
|---------------|--------------|--------------|
| paskam pasur | paskam qenë | paskam larë |
| paske pasur | paske qenë | paske larë |
| paska pasur | paska qenë | paska larë |
| paskemi pasur | paskemi qenë | paskemi larë |
| paskeni pasur | paskeni qenë | paskeni larë |
| paskan pasur | paskan qenë | paskan larë |

被动反身态: 助动词 Jam 的惊奇式现在时加上动词的形动式。

看下表:

| lahem | hapem |
|--------------|---------------|
| qenkam larë | qenkam hapur |
| qenke larë | qenke hapur |
| qenka larë | qenka hapur |
| qenkemi larë | qenkemi hapur |
| qenkeni larë | qenkeni hapur |
| qenkan larë | qenkan hapur |

c) 完全完成时:

主动态: 助动词 Kam 的惊奇式未完成时加上动词的形动式。

被动反身态: 助动词 Jam 的惊奇式未完成时加上动词的形动式。

看下表:

| laj | lahem |
|----------------|----------------|
| paskështa larë | qenkështa larë |
| paskështe larë | qenkështe larë |
| paskej larë | qenkej larë |
| paskëshim larë | qenkëshim larë |
| paskëshit larë | qenkëshit larë |
| paskëshin larë | qenkëshin larë |

2. 动词惊奇式的用法:

动词惊奇式主要用于现在时和完成时, 而未完成时和完全完成时用得极为有限, 这里就不再讲述了。

1) 惊奇式现在时表示某一突然而又正在延续的行为或状态对说话者所引起的惊讶。例:

a) Sa shumë njerëz paska në sheshin Tien An Men!

天安门广场上人真多!

b) Sa i bukur qenka Pekini!

北京真美!

c) Sa bukur kënduaka ajo!

她唱得真好!

ç) Sa mirë folka shqip ai!

他阿语说得真好!

2) 惊奇式完成时表示说话者对某一行为或状态的惊叹, 但此行为或状态已结束, 只是其产生的结果与说话时仍有联系。

例：

a) Pekini paska ndryshuar shumë!

北京变化真大!

b) Qenke dobësuar shumë!

你瘦多了!

c) Pse paske ardhur aq vonë?!

你为什么来得这么晚?!

ç) Pse qenke mërzhitur kështu?!

为什么你这样烦恼了?!

Shënime:

1) 动词惊奇式句子的末尾要打上惊叹号 (!)

2) 动词惊奇式的否定形式，要在惊奇式动词前面加小词“nuk”

例：a) Akoma nuk paska ardhur Agimi?!

阿基姆还没有来呀?!

b) Nuk i paske bërë të gjitha detyrat?!

你还没有做全部作业?!

3) 总的来说，动词惊奇式与陈述式、连接式比较起来，在实践中用得较少。

(六) 动词命令式 (MENYRA URDHERORE)

动词命令式表示一种命令，要求对方必须执行的行为。它只有现在时单复数第二人称两种形式。

1. 动词命令式的构成：

主动态：

关于动词主动态命令式的构成，我们主要了解一下单数第二人称命令式的语法形式就行了。因为复数第二人称命令式的语法形式与陈述式复数第二人称的语法形式是一样的。

关于单数第二人称命令式的构成，一般有下列几种情况：

- 1) 第一变位法中，词干以元音-e, -i-, 结尾的动词，它们的单数第二人称命令式的语法形式与其词干相同。例：

puno - j: puno!

kthej: kthe!

fshi - j: fshi!

※ 上面这类动词的命令式如与人称代词的短式 e, i, u, ua 一起连用时，为了发音的方便，两个元音之间要加-j。例：

lexoje! këmbeji! kërkoi! kthejua! tregojua! etj.

- 2) 第一变位法中，词干以元音，-a-, -ua-, -y-, -ye-, -ie- 结尾的动词，它们的单数第二人称命令式的语法形式与陈述式现在时第一人称的语法形式一样，即与其原形相同。如：

laj: laj!

mbaj: mbaj!

shkruaj: shkruaj!

fryj: fryj!

kryej: kryej!

ziej: ziej!

※ bëj 和 gjej 的单数第二人称命令式仍是 bëj! gjej!, 但 hyj 的单数第二人称命令式为 hyr!

※ 上面这类动词的命令式如与人称代词短式 më 一起连用时，则词尾-j 脱落。例：

lamë një shami! (= Më laj një shami!)

Shkruamë më shpesh! (= Më shkruaj më shpesh!)

Ziemë një vezë! (= Më ziej një vezë!)

Bëmë një kafe! (= Më bëj një kafe!)

Gjemë një çadër! (= Më gjej një çadër!)

- 3) 属第二变位法的动词，一般来说，它们的单数第二人称命令式的语法形式与陈述式现在时第一人称的语法形式

一样，即与其原形相同。例：

hap: hap!
qep: qep!
mbyll: mbyll!
mbath: mbath!
mat: mat! etj.

但是，下列一些动词的单数第二人称命令式的语法形式与其原形就不同。它们词干中的元音-e-或音组-je-要变成-i- 例：

heq: hiq!
mbledh: mblidh!
dredh: dridh!
sjell: sill!
mbjell: mbill!
vjel: vil! etj.

例外：

pjek: piq!
djeg: digj!

为了使同学们查找方便，我们把一些动词，主要是一些常用不规则动词的单、复数第二人称命令式列表如下：

| 例 词 | 单数第二人称 | 复数第二人称 |
|------------|--------|-------------------|
| kam (有) | ki | kini! |
| jam (是) | ji! | jini! |
| bie (拿来) | bjer! | bini! |
| blej (买) | bli! | blini! |
| dal (出去) | dil! | dilni! |
| dua (要, 爱) | duaj! | doni! |
| flas (说) | fol! | flitni! (flisni!) |

续前表

| | | |
|--------------|--------------|-----------------------------|
| fle (睡) | fli! | flini! |
| fsheh (藏) | fshih! | fshihni! |
| jap (给) | jep! | jepni! |
| lë (留, 放) | lër! | lini! |
| marr (拿) | merr! | merrni! |
| ndez (点燃) | ndiz! | ndizni! |
| ngas (赶车、开动) | ngit! (nga!) | ngitni! (ngishi! ngani!) |
| njoh (认识) | njih! | njihni! |
| pres (等待) | prit! | pritni! (prisni!) |
| pres (切) | pre! | preni! |
| rrah (打) | rrih! | rrihni! |
| shes (卖) | shit! | shitni! (shisni!) |
| shkas (滑) | shkit! | shkitni! (shkisni!) |
| shoh (看) | shih! | shihni! |
| shpie (送) | shpjer! | shpini! |
| shtie (倒, 注) | shtjer! | shtini! |
| them (说) | thuj! | thoni! |
| thërras (叫喊) | thirr! | thërritni! (thërrisni!) |
| vesh (穿) | vish! | vishni! |
| vë (放) | vër! | vini! |
| vij (来) | eja! | ejani! |

| 例 词 | 单数第二人称 | 复数第二人称 |
|------------|--------------|-----------------------------|
| vras (杀死) | vrit! (vra!) | vritni! (vrisni! vrani!) |
| zbres (下来) | zbrit! | zbritni! (zbrisni!) |
| zë (抓) | zër! | zini! |

* 上表中括号中的形式不是主要的标准形式, 但也用。

Shënime:

- 1) 当主动态动词单复数第二人称命令式用于否定形式时，则在前面加否定小词 mos 例：

| | |
|-----------|---------------------------|
| mos shko! | mos shkoni! |
| mos bëj! | mos bëni! |
| mos hap! | mos hapni! |
| mos fol! | mos flitni! (mos flisni!) |

etj.

- 2) 当动词单复数第二人称命令式与人称代词短式一起连用时，如前面没有否定小词 mos 或其它小词 as, pa 时，那末，人称代词短式可以直接附加于动词之后或置于动词的词干中间，尤其是第三人称短式。请看下列例子：

Forma pohore

Forma mohore

Njëjës (ti)

Hape derën!

Mos e hap derën!

Meri librat!

Mos i merr librat!

Merrja librat shokut!

Mos ja merr librat shokut!

Trego jua shokëvet

Mos ua trego shokëvet

fotografitë

fotografitë.

Mërmë edhe mua!

Mos më merr edhe mua!

Ose:

Më merr edhe mua

Ua trego shokëvet fotografitë.

Shumës (ju)

Hapeni derën!

Mos e hapni derën!

Merrini librat!

Përkthemëni këto fjalë!

Merrjani librat shokut!

Tregojuani shkurt ngjarjen!

Mos i merrni librat!

Mos më përktheni këto fjalë!

Mos ja merrni librat shokut!

Mos ua tregoni shkurt ngjarjen!

por edhe:

M' i merrni librat!

Ua tregoni shokëvet fotografitë!

被动反身态:

被动反身态动词单数第二人称命令式的构成: 在其相对应的主动态动词陈述式现在时词干之后加小词“u”即可。

被动反身态动词复数第二人称命令式的构成: 在其单数第二人称命令式的后面再加词尾-ni 即可。

而第一变位法的动词在构成被动反身态单、复数第二人称命令式时为了发音方便, 则在小词“u”之前还加辅音-h'。

见下表:

| 例 词 | 单数第二人称 | 复数第二人称 |
|------------------------|-----------------|----------------------|
| futem (fut) | fut - u! | fut - u - ni! |
| ngjitem (ngjit) | ngjit - u! | ngjit - u - ni! |
| matem (mat) | mat - u! | mat - u - ni! |
| afrohem (afroj) | afro - h - u! | afro - h - u - ni! |
| kthehem (kthe - j) | kthe - h - u! | kthe - h - u - ni! |
| bëhem (bë - j) | bë - h - u! | bë - h - u - ni! |
| ngrihem (ngre) | ngre - h - u! | |
| bashkohem (bashkoj) | bashko - h - u! | bashko - h - u - ni! |

* vishem (vesh): vish - u! vish - u - ni!

如果被动反身态动词单复数第二人称命令式与否定小词 mos 一起连用，则小词 u 要移到动词的前面。例：

| | | |
|-----------------|-------------------|-----------------|
| mos u bëj! | mos u bëni! | mos u nxeh! |
| mos u laj! | mos u lani! | mos u zemro! |
| mos u afro! | mos u afroni! | |
| mos u nxito! | mos u nxitoni! | mos u ngut! |
| mos u kthe! | mos u ktheni! | mos u mërzit! |
| mos u fut! | mos u futni! | mos u dëshpëro! |
| mos u shqetëso! | mos u shqetësoni! | |

应该指出：被动反身态动词的命令式用得十分有限，以上是较常用的。

Mos u bëj lig! (别发坏!); Mos u bëj merak (别担心!);

Mos u bëj budalla! (别装傻!) 等较常用。

2. 动词命令式的用法：

我们从一开始就提到：动词命令式是表示一种命令（用命令式的方式表达说话者的愿望），要求对方必须执行的行为。例：

a) Shokë, dëgjoni me vemendje!

同志们，仔细听!

b) Ilir, eja këtu!

伊里尔，到这里来!

c) Hape dritaren!

打开窗户!

ç) Mos pi (pini) duhan!

别抽烟!

d) Mos u nxito (mos u nxitoni)! Fol (flitni, flisni) me ngadalë!

别着急! 说得慢一些!

dh) Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!
全世界无产者联合起来!

Shënim:

命令式只用于现在时单复数第二人称。而对第三者的命令，则用动词连接式第三人称来表示。例：

Ti, Agim, qendro këtu; kurse Yli të shkojë në shkollë.
你，阿基姆，留在这儿！让尤里去学校。

（七）动词的非展开式（FORMAT E PASHTJELLUARA TE FOLJES）

所谓的动词非展开式，就是说，它没有人称和数的语法形式的变化。动词的非展开式，分形动式（pjesorja），不定式（paskajorja），付动式（përcjellorja）和否定非展开式（forma e pashtjelluar mohore）。如：punuar（形动式），për të punuar（不定式），duke punuar（付动式），pa punuar（否定非展开式）。

1. 形动式（PJESORJA）

动词形动式是由动词变来的一种特殊形式。形动式之所以称为形动式，一方面它可以起动词的作用，另一方面，形动式之前加冠词后又可作为形容词用。如：

| | |
|------------------|------------------------|
| ditur — i ditur, | lodhur — i lodhur, |
| matur — i matur, | zgjuar — i zgjuar etj. |

1) 形动式的构成：

形动式借助词干加后缀构成。构成形动式的后缀有-rë（或-r），-ur，-ë，-në。

第一变位法的动词加后缀-rë（或-r）。如：

| | |
|-----------------------|--------------------------|
| la — j — la — rë, | qa — j — qa — rë, |
| fshi — j — fshi — rë, | pi — pi — rë, |
| ble — j — ble — rë, | hy — j — hy — rë, |
| bë — j — bë — rë, | shkrua — j — shkrua — r, |

krye - j — krye - r etj.

但 puno - j, rrëfe - j, kthe - j 这类动词构成形动式时词干结尾中的元音 -o 或 -e 要变成相对的元音音组 -ua- 和 -ye 再加后缀 -r。如：

Puno - j — punua - r, rrëfe - j — rrëfye - r
kthe - j — kthye - r etj.

第二变位法的动词一般通过加后缀 -ur 构成形动式。如：

hap — hap - ur, pjek — pjek - ur,
heq — heq - ur, flas — fol - ur,
mat — mat - ur, rrit — rrit - ur etj.

而 dal, marr, vjel, mbjell, sjell, pjell, nxjerr 等这类动词构成形动式时加后缀 -ë。如：

dal — dal - ë, vjel — vjel - ë,
mbjell — mbjell - ë, marr — marr - ë,
sjell — sjell - ë, pjell — pjell - ë,
nxjerr — nxjerr - ë etj.

jam, lë, zë, nxë, bie (rashë) 等不规则动词的形动式是通过后缀 -në 构成的。它们的形动式分别为：qe - në, lë - në, zë - në, vë - në, nxë - në, rë - në etj.

2) 形动式的用法：

(1) 形动式应用较广，它常常用来构成动词的各种式的过去时。如：kam punuar, kisha punuar, pata punuar, të kem punuar, etj. 实际上它不仅用来构成动词的过去时，还用来构成陈述式前将来时，不定式和付动式的现在时。

(2) 形动式词干也用来构成动词惊奇式现在时和未完成过去时。如：paskam, paskështa, qenkam, qenkështa, punuakam, punuakështa etj.

(3) 形动式还可以独立使用，在句中作为主谓语的补语（Si plotës kallëzuesor i kryefjalës）和宾谓语的补语（si plotës kallëzuesor i kundrinës）。此外形动式可构成中性动名词，可以和名词一样作句中各种成分。

a) Dhoma u gjet hapur.

房间是开着的。

b) Atë e gjetëm zënë me një punë të ngutshme.

我们找到他的时候，他正忙于一件急事。

c) Imperializmi nuk pushon së kërcënuari popujt e botës me arma bërthamore.

帝国主义没有停止对世界人民的核威胁。

ç) Sukseset tanë nuk mbullojnë ata keqedashës me të bërtiturat.

我们所取得的成就是不能为心怀恶意的人所抹煞的。

(4) 形动式有时和半助动词 duhet 和 do 一起连用，有被动的意思。

这里须要指出的是：半助动词 duhet 可以和动词连接式一起连用，也可以和形动式一起连用，但后者所表达的意思要比前者强烈。试比较下面两个句子：

a) Ne duhet të kapërcejmë çdo vështirësi dhe pengesë.

我们应该克服一切困难和障碍。

b) Çdo vështirësi dhe pengesë duhet (或 do) kapërcyer.

一切困难和障碍必须克服。

2. 不定式 (PASKAJORJA)

动词不定式表示某一不确定的主语所发生的行为或状态。它不能单独存在。不定式没有人称和数的语法意义，但有语态区别。它的时间由句中主要动词来表示：例：

Ai erdhi këtu për të punuar.

(过去时意义)

Ai ndodhet këtu për të punuar.

(现在时意义)

Ai do të vijë këtu për të punuar.

(将来时意义)

1) 不定式的构成:

主动态: 前置小词 për + 中性动名词。如:

| | |
|-----------------|-------------------|
| për + të punuar | për të punuar |
| për + të larë | për të larë |
| për + të hapur | për të hapur etj. |

被动反身态:

për + të + u + punuar për t'u punuar etj.

Shënime:

(1) kam 的不定式为 për të pasur, jam 的不定式为 për të qenë.

(2) 北方方言中的不定式是通过动词形动式前加前置小词 me 构成的。如:

me punue, me shkue, me ardhë etj.

(3) 如果不定式用于否定形式时, 则在形动式之前加小词如:

për të mos shkuar,
për t'u mos lodhur,
për t'u mos vonuar etj.

2) 不定式的用法:

动词不定式主要用来构成目的付句和定语付句。但也可以作其它成分。例:

a) Ai vajti në stacion për të përcjellë (pritur) një shok.
(用于目的付句)

他去车站为送(接)一个同志。

b) Ata erdhën këtu për të na ndihmuar.

他们到这里来帮助我们。

c) Erdhi koha për t'u nisur (用于定语付句)

出发的时间到了。

ç) Përpjekjet e popullit tonë për të fituar lirinë e pavarësinë
më në fund u kurorëzuan. (用于定语从句)

我国人民争取自由和独立的斗争最后胜利了。

d) Për të zotëruar një gjuhë të huaj nuk është një gjë e
lehtë. (主语)

掌握一国外语不是一件轻易的事。

dh) Ai u largua gjoja për të mbaruar një punë. (状语)

他借要完成一件事离开了。

Shënim:

动词的不定式当用来表示目的时，可以用动词的连接式来代替。

例:

Erdha për të të thënë diçka.

Erdha që të të them diçka.

Zana shkoi tek mjeku për të vizituar këmbën e sëmurë.

Zana shkoi tek mjeku që të vizitojë këmbën e sëmurë.

3. 付动式 (PERCJELLORJA)

动词付动式所表示的行为或状态，是用来伴随和补充它所从属的主句中的行为或状态的。它既有动词的特点（如有语态的区别，可带宾语和状语等）。又有付词的特点，也就是说，不管主句中主语的人称，数有什么变化，它都不变。它没有人称和数的语法意义。

a) Nxënësit mësojnë duke ndihmuar njeri tjetrin.

学生们互相帮助地进行学习。

b) Delegatët dëgjonin raportin duke mbajtur shënime.

代表们边听报告边作笔记。

c) Ne i kujtojmë dëshmorët revolucionarë duke vështruar

ata si pishtarë të patriotizmit dhe duke u frymëzuar prej tyre.

我们纪念革命烈士，把他们看作是爱国主义的旗帜，从他们身上得到鼓舞。

说明：上述例句中的付动式都是用来进一步补充主句中的行为的。实际上起状语的作用。提 si 或 në ç' mënyrë 的问题。它们所在的付句叫方式付句。

1) 付动式的构成：

主动态：小词 duke + 动词形动式。如：duke punuar etj.

被动反身态：小词 duke + u + 动词形动式。如：duke u larguar etj.

Shënime:

(1) Kam 的付动式为 duke pasur, jam 的付动式为 duke qenë。

(2) 在阿语中付动式还用于完成时。主动态完成时的形式为 duke pasë + 形动式。如：duke pasë punuar；被动反身态完成时的形式为：duke qenë + 形动式。如：duke qenë punuar。但付动式完成时用得极少，几乎碰不上。大家知道一下就行了。

(3) 付动式用于否定形式时，要在形动式之前加小词
如：duke mos punuar etj.

2) 付动式的用法：

付动式主要用于方式付句中，例：

a) Duke lexuar m'u zgjua pasioni dhe lindi dëshira për të ditur edhe më shumë.

我在学习中产生了更大的读书兴趣，希望得到更多的知识。

b) Ai dëgjon muzikën duke shijuar.

他一面听，一面兴尝音乐。

- c) Interesimi i masave për reformën e sistemit ekonomik dhe politik sa vjen duke u rritur.

群众对政治经济体制改革的关心越来越增大了。

付动式还可用于时间、条件、原因、定语付句中。例：

- a) Duke dalë nga shtëpia, u takova me shokun Li. (用于时间付句中)

我刚走出家门，就碰上了李同志。

- b) Duke hyrë në vitin e ri, ne ju përshëndesim suksese të arritura dhe suksese e përparime më të mëdha në vitin që vjen.

借此新年之际，我们祝贺你们已取得的成绩，并祝愿取得更大的成绩和进步。

- c) Duke e njohur mirë gramatikën, nuk bën gabime në të folur. (用于条件付句中)

如果你对语法很熟悉的话，就不会在口语中犯很多错误。

- ç) Duke ndjekur rregullisht mësimet ai përvetëson shpejt lëndë mësimore.

由于长期不旷课不缺课，他很快掌握课程。

- d) Pashë një aeroplan duke zbritur (= që po zbret) (用于定语付句中)

我看见一架飞机正在降落。

Shënime:

- (1) 付动式的时间随主句中谓语的时间而定。例：

Ai erdhi duke kënduar (koha e shkuar)

Ai po vjen duke kënduar (koha e tashme)

- (2) 付动式所表示的行为和主句中的行为是同时发生的。在

大多数情况下，又是同一个主语发出的行为。

(八) 动词的否定非展开式 (FORMA E PASHTJELLUAR MOHORE E FOLJES)

1. 否定非展开式的构成

否定非展开式通过在动词形动式之前加否定小词 *pa* 构成。它没有人称和数的语法意义，但有语态的区别：

主动态：*pa larë, pa hapur etj.*

被动反身态：*pa u larë, pa u hapur etj.*

否定非展开式的时间随主句中谓语的时间而定。例：

Ai punoi pa bërë zë. (koha e shkuar)

Ai po punon pa bërë zë. (koha e tashme)

Ai do të punojë pa bërë zë. (koha e ardhme)

2. 否定非展开式的用法：

否定非展开式常用来构成方式付句、条件付句、时间付句等。例：

a) *Agimi u nis pa pritur përgjigjen time. (用于方式副句)*

阿基姆没等我回答就出发了。

b) *Koha iku pa u ndjerë. (用于方式付句)*
时间不知不觉地过去。

c) *Pa njohur të kaluarën nuk kupton të tashmen. (条件付句)*

不了解过去，就不懂得现在。

ç) *Partizanët u nisën pa zbardhur dita. (用于时间付句)*
游击队员天不亮就出发了。

Shënim:

否定非展开式用于方式、条件付句时可以用付动式的否定形式来代替。例：

Ai hyri pa bërë zë.

Ai hyri duke mos bërë zë.

他一声不吭地走进了房间。

Pa luajtur kembët, nuk luajnë as dhëmbët.

Duke mos luajtur këmbët, nuk luajnë as dhëmbët.

Pa humbur kohën kot ai filloi të punojë menjehere.

Duke mos humbur kohën kot ai filloi të punojë menjehere.

Pa derdhur gjak, s'fitohet liria.

Duke mos derdhur gjak s'fitohet liria.

第八章 副 词 (NDAJFOLJA)

一、副词的意义及用法 (KUPTIMI DHE PERDORIMI I NDAJFOLJEVET) 副词是不变化词类, 是用来说明动词、形容词或另一个副词的。

例: a) Ai flet bukur.

他讲的很好。

b) Viktori është shumë punëtor.

维克多很勤快。

c) Arbeni çdo vit del shumë mirë në mësim.

阿尔贝尼年年学习名列前茅。

副词也可以用来补充一个中性动名词的意义。例:

a) Të ngrënë shpejt e dëmton stomakun.

吃饭吃得太快损伤胃。

b) Të ngriturit herët i bën mirë shëndetit.

早起对身体有好处。

c) Të ardhurit vonë në punë është mungësë disipline.

迟到是缺乏纪律的表现。

副词在少数情况下特别在口语中也可用来补充说明一个名词和一个代词 (一般是指示代词和人称代词)。例:

a) Dhoma lart (= që ndodhet lart) është e madhe,

上面的房间宽敞。

b) Rruga më të djathtë (= që ndodhet më të djathtë) të çon në Durrës, kurse ajo më të majtë (= që ndodhet më të majtë) të çon në Elbasan.

右边的路通都向都拉斯, 左边的路通爱尔巴桑。

- c) Ai atje (që është atje) punon mirë, kurse ky këtu (= që është këtu) është ca i përtuar.

那边工作的那个干的好，而这边的这个有点偷懒。

在现代阿语中，副词有时还说明一个带有形容词意义的名词。例：

- ā) Agimin e kam shumë shok (= shumë të afërt a të dashur.)

阿基姆是我很要好的朋友。

二、副词的分类 (LLOJET E NDAJFOLJEVET)

副词在句中起状语的作用，根据副词所表达的意义，它可分为四种：方式副词、数量副词、时间副词和地点副词。

(一) 方式副词 (NDAJFOLJET E MENYRES)

表示行为方式的副词有：mirë, keq, bukur, vetëm, ndryshe, përndryshe, kot, trimërisht, burrërisht, fluturimthi, kalimthi, barkas, haptas, qartë, ftohtë, ngrohtë, nxehetë, thatë, fshehurazi 等，以及副词词组：me të mirë, me të keq, pa të keq, me të butë, me të egër, me të drejtë, pa të drejtë, me hir, me pahir etj.

- a) Erdha vetëm, sepse s' gjeta ndonjë shok.

我一个人来的，因没有找到伙伴。

- b) Të isha në vendin tuaj, do të veproja ndryshe.

要是换了我的话，我就不那样做了。

- c) Partizanët luftonin trimërisht.

游击队员英勇地战斗。

- ç) Ai foli pa të keq.

他不带恶意地说。

- d) Dje kalimthi në bulevard pashë një shok tim.

昨天在大街上瞥见了我的一个同志。

dh) Artani më kritikoi me të drejtë.

阿尔坦尼批评我批的对。

e) Punë e mirë nuk bëhet me pahir.

好事不能靠强迫。

ë) Më mirë të bësh mirë e të flasën për ty keq, se sa të bësh keq e të flasën për ty mirë.

宁可做得好，别人说你坏，也比做的不怎样，别人说你好。

有些名词词组也作方式副词用。如：pjesë-pjesë, thela-thela, copë-copë, vrima – vrima, copë e çikë, çikë e thërrime, pluhur e hi etj.

例：

a) Mishtë e preva thela – thela.

我把肉切成一片片。

b) Komploti i “bandës prej katër vetësh” për uzurpimin e udhëheqjes së lartë të partisë dhe të shtetit u bë pluhur e hi.

“四人帮”篡党夺权的阴谋化成乌有。

c) Arbeni e ndau bukën pjesë – pjesë.

阿尔贝尼把面包分成一块块。

ç) Punëtorët para çlirimit shkonin në punë me rroba copë – copë.

解放前工人们上班穿得破破烂烂。

另外，如：shqip, italisht, greqisht, rusisht, anglisht, frëngjisht, gjermanisht 等也作方式副词用。例：

Ai fliste edhe shqip edhe frëngjisht.

用于疑问中的 si 和 qysh 也是方式副词。例：

a) Si (qysh) e ndjen veten tashti?

你现在感觉怎样？

b) Pyete (se) si përfundoi puna?

你问过没有，事情是怎样了结的？

(二) 数量副词 (NDAJFOLJET E SASISE)

表示数量的副词有：shumë, pak, mjaft, tepër, fare, më aq, kaq, një herë, dy herë, njëfish, dyfish, trefish, katërfish etj.

a) Ai punon shumë, kurse flet pak.

他做的多，说的少。

b) Përse je ngritur kaq herët?

你为什么起的这么早？

c) Ky mësim qenka shumë më i vështirë se ai i djeshmi.

这节课比昨天的那堂课难的多。

ç) Këtë punë s'e ke bërë aspak mirë.

这件事你办得一点也不好。

d) Mjaft punove, tashti çlodhu pak.

你做的够多的了，该你息一会了。

dh) Ngarkesa mësimore këtë vit është shtuar dyfish.

今年的学习负担加重了一倍。

Shënim:

1) 副词词组 një herë 在阿语中常用来表示 dikur 的意思。

例：Na ishte një herë një plak e një plakë.

2) Shumë, pak, mjaft, aq, kaq 还可作不定代词和不定形容词用。

例：

Unë kam parë shumë (njerëz) si ti, por pak (vetë) më kanë bërë përshtypje kaq të mirë.

我见过很多像你这样的人，可很少给我留下好印象的。

(三) 时间副词 (NDAJFOLJET E KOHES)

表示时间的副词有: sot, dje, nesër, pasnesër, tani, par-dje, tashti, parmbremë, pastaj, vonë, më vonë, herët, vjet, parvjet, mot, kurdoherë, gjithmonë, kurrë 等, 还有词组 që me natë, sot për sot, shpesh herë etj. 例:

a) Më mirë vonë se kurrë.

迟总比不干好。

b) Po mos punove sot, do të pendohesh mot.

今天不努力, 来日要后悔。

c) Nxënësi i mirë ngrihet herët dhe shkon kurdoherë i përgatitur në shkollë.

好学生起得早, 上课也总是有准备的。

ç) Vjet prodhimi i drithërave u rrit 20%.

去年粮食增产 20%。

疑问句中的 kur 也作为时间副词用。例:

a) Kur u botua ky roman?

这本小说什么时候出版的?

b) Nuk e di (se) kur do të hapet ekspozita?

我不知道, 展览会将在什么时候开幕。

(四) 地点副词 (NDAJFOLJET E VENDIT)

表示地点的副词有: këtu, aty, atje, andej, këndeje, këtej, tutje, jashtë, përjashta, brenda, pranë, përpara, prapa, mënjanë, matanë, gjëkund, asgjëkund, diku, kudo, ngado, lart, poshtë, lart e poshtë, poshtë e lart, afër, larg, kurkund, gjetkë, gjetiu, më të djathtë, më të majtë, së jashtmi, së brendëshmi etj.

例:

a) Këtu paska shumë mollë, kurse atje kishte portokalle.

这儿有很多苹果, 而那边是很多广柑。

- b) Brënda është ngrohtë, kurse përjashta është ftohtë.
室内很暖和外面很冷。
- c) Më të djathtë është kanali ujitës, kurse më të majtë shtrihet një fushë e gjerë.
右边是一条水渠, 左边是一片原野。
- ç) Kudo vihet re një jetë me gjallëri dhe punë entusiaste.
到处都能见到一片勃勃生机和热情的劳动。
- d) Kërkova gjithandej, por asgjëkundi nuk gjeta atë që desha.
我那儿都找遍了, 可就没有找到要找的东西。
- dh) Para çlirimit, të varfërit endeshin andej këtej (ose poshtë e lartë) për të lypur një copë buke.
解放前穷人为乞讨一块面包而到处流浪。

三、副词的级 (SHKALLET E NDAJFOLJEVET)

一些副词只用于原级, 但也有一部分副词可以用于比较级和最高级。如: herët, vonë, mirë, keq, bukur, shpejt, lart, poshtë, thellë, përpara, prapa ... etj.

- a) Ai mëson mirë. Ai mëson më mirë se unë. Ai mëson shumë mirë.
他学习好, 他学的比我好, 他学习很好。
- b) Ai ecte shpejt. Ai ecte më shpejt se unë. Ai ecte shumë shpejt.
他走的快, 他走的比我快, 他走的很快。
- c) Jam lodhur pak. Jam lodhur më pak se ti. Shumë pak jam lodhur.
我累了, 我不比你累, 我一点儿累。
- ç) Erdha vonë. Sot erdha më vonë se dje. Sot erdha shumë vonë.

今天我来晚了，今天我来的比昨天晚，今天我来得很晚。

Shënim:

在阿语中，一些副词化的词组也可用于比较级。如：më në fund, më me hov, më me vrull, më në thellësi, etj.

a) Për arësye se jetesa u përmirësua mjaft, tani njerëzit vishen më me shijë dhe më me elegancë.

由于生活条件的改善，人们穿的更讲究更雅致了。

b) Për të dalë më mirë në mësim, duhet punuar më me hov.

为了学习得更好，必须更加努力。

c) E dashur mëmëdhe

• Të dua dhe kështu si je.

Po, kur të të shohë të lirë,

Do të të dua dhe më mirë.

第九章 前 置 词 (PARAFJALA)

一、前置词的意义

前置词是不变化词类，它置于名词、名词化形容词、代词和基数词之前。它要求后面所跟的名词或其他上述词类具有一定的格，用来表示句中词与词之间的关系。

二、前置词的分类及用法

(一) 要求第一格的前置词 Parafjalët që ndërtohen me rasën emërore 要求第一格的前置词有：nga 和 te (ose tek)

1) Nga:

前置词 nga 要求后面的名词或其他词类要用定指第一格。但如果它后面紧跟着 një 的话，一般用不定指第一格。nga 这个前置词表示的意义很多，请看下列例句。例：

a) Sapo dola nga shtëpia.

我刚从家里出来。

b) Ai erdhi nga një fshat i largët.

他来自一个很远的农村。

c) Eja të shkojmë një herë nga shkolla.

我们到学校那边走一走。

ç) Erdha nga kjo rrugë.

从这条路走。

d) Ai rrjedh nga një familje fshatare.

他出身于一个农民家庭。

dh) Forca buron nga ideali i lartë fisnik.

力量来自崇高的理想。

e) Vjosa buron nga malet e Gramosit.

维约莎河发源于格拉莫斯山。

ë) Ai është i vogël nga shtati.

他身材矮小。

f) Hekuri është më i dobishëm nga ari.

铁比黄金用途广。

g) Nga shtëpia ime gjer (deri) këtu janë dy kilometra.

从我家到这里有两公里路。

gj) Nga mëngjezi gjer (deri) në drekë jam shumë zënë me punë.

从早晨到中午我很忙。

h) Ai ishte dobësuar nga ethet.

由于发烧他身体变虚了。

i) Ne s' kemi frikë nga vështirësitë.

我们不怕困难。

j) Kjo vepër qenka shkruar nga një shkrimtar i panjohur.

这部作品竟出自一个名不见经传的作家。

k) Ai shpëtoi nga rreziku.

他脱离了危险。

l) Ai u vra nga armiku.

他被敌人杀害。

ll) Hyni brënda dy nga dy.

你们两个两个地进。

m) Dy nga shokët tanë ranë në luftë.

我们有两个战友在战斗中牺牲了。

n) Të mësojmë nga Lej Feni.

向雷锋学习。

用 nga 这个前置词还可构成另一个前置词词组 për nga

例：Shqipja, për nga origjina, është një gjuhë indoeuropiane.
阿尔巴尼亚语从其起源来说是属于印欧语系的一种语言。

2) Te (tek): 到……去, 向……方向, 在……旁边

前置词 te (tek) 要求后面的名词或其他词类要用定指第一格。但如果它后面紧跟着 një 的话, 一般用不定指第一格。例:

a) Dje shkova te (tek) një shok.

昨天我到一位同志那里去了。

b) Te porta qëndrojnë dy roja.

在门口站着两个门卫。

Shënim:

Nga 之前还可带小词 që, te (tek) 之前可带小词 gjer (ose deri) 和 mu。例:

a) Që nga instituti gjer te zooparku shkuam më këmbë.

从学院到动物园我们是走着去的。

b) Mu te qendra e sheshit Tien An Men ngrihet Monumenti i Heronjve të Popullit.

在天安门广场中心矗立着人民英雄纪念碑。

(二) 要求第四格的前置词 (PARAFJALET QË NDERTOHEN ME RASEN KALLEZORE)

要求第四格的前置词有: me, pa, në, për, mbi, nën, nëpër, ndër etj.

1) Me 跟, 与, 和, 同; 带着; 用…… (工具)。例:

a) Ai erdhi me t' emën.

他和他妈妈一起来的。

b) Ai është njeri me mend.

他是一个有头脑的人。

c) Nga Pekini për në Shanghai do të udhëtojmë me aeroplan.

从北京到上海我们将乘坐飞机。

ç) Me një gur s' bëhet mur, gur mbi gur bëhet mur.

一块砖砌不成一堵墙。

2) Pa: 没有, 无; 不带……; 差(某数); (某人)不在场时。例:

a) Partizanët ishin pa bukë e pa këpucë, por luftonin si luanë.

游击队员们缺少粮食, 没有鞋穿, 但作战勇敢。

b) Ora është një pa dhjetë.

差十分一点

c) Agimi shkoi në qytet pa lejen e babait.

阿基姆没有征得爸爸的允许就进城去了。

3) Në: 在……地方, 在……里面, 到……地方, 在……时间。例:

a) Ai doli i pari në vrapim.

他在赛跑中得第一。

b) Naimi lindi në një familje bejleri të rënë në një vend malor me tradita të vjetra qendrese kundër pushtuesve.

纳伊姆出生于一个具有反抗占领者传统的山区破落地主家庭。

4) Për në:

Për në 是一个前置词词组, 它表示一定的方向。例:

a) Ata u nisën për në Shangai.

他们出发去上海了。

b) Dua të porosit një biletë për në Uhan.

我想定购一张去武汉的车票。

5) Më: 在……时候。例:

a) Më 20 tetor 1984 u miratua vendimi mbi reformën e sistemit ekonomik.

1984 年 10 月 20 日通过了关于经济体制改革的决定。

b) Naimi lindi më 25 maj 1846 në Frashëri.

纳伊姆于 1846 年 5 月 25 日生于弗拉谢里村。

Shënim:

用前置词 më 还可构成副词词组: më dysh, më tresh, etj. 在这种情况下, më 后面的词要求第六格。例:

E ndau bukën më tresh.

他把面包分成了三块。

6) Mbi: 在……上面, 关于……例:

a) Mbi tryezë është një fjalor.

桌上有一部词典。

b) Mbi pronën e përbashkët mbështet rendi socialist.

社会主义制度是建立在公有制基础上的。

7) Nën: 在……之下。例:

a) Nën krevat është një valixhë.

床铺底下是一只箱子。

b) Nën ndikimin e partisë sonë ngjau në vitin 1936 incidenti i Sianit që i dha shtytje luftës së rezistencës kundër okupatorëve japonezë.

在我党影响下 1936 年发生了对抗日战争起推动作用的西安事变。

8) Për: 为了……, 对于……例:

a) Kam ardhur për një punë me rëndësi.

我是为了一件重要的事而来的。

b) Naimi i këndoi me pathos bukurisë së atdheut, luftoi gjithë jetën për lirinë e tij dhe për të ardhmen e popullit. 纳伊姆以炽烈的感情歌颂祖国的美丽, 为祖国的自由和人民的前途战斗了一生。

c) Ne jemi për mbështetjen në forcat e vata.
我们是主张自力更生的。

c) Për një pe, për një gjilpër, vajti dëm një gunë të tërë.
千里之堤溃于蚁穴。

前置词 për 有时要求跟第六格的名词。例：

E kapi për dore, për flokësh.

用前置词 për 可构成另一个前置词 nëpër。例：

a) Do të bëjmë një shëtitje nëpër qytet.
我们到城里去溜溜马路。

b) Iku ajo kohë, kur populli kinez merrej nëpër këmbë nga të tjerët.
中国人民受人蹂躏的时代一去不返了。

c) Studentët janë shpërndarë nëpër dhomat e tyre.
学生分散在各自的房间里。

9) Ndër：在……之间，在……中间，在……里面

这个前置词后面只能跟复数名词和代词，主要用来构成地点状语。例：

a) Ndër ara , fabrika dhe kantjere vlon puna dhe ushton kënga.

(此句中的 ndër 可用 në 来代替)

b) Ndër ju ka shumë nxënës të mirë.

(此句中的 ndër 可用 nga ju, prej jush, në mes jush ose midis jush 等来代替)

(三) 要求第六格的前置词 (PARAFJALET QE NDERTOHEN ME RASEN RRJEDHORE)

要求第六格的前置词有：prej, ndaj, sipas, pranë, afër, para, përpara, pas, prapa, gjatë, përmes, përtej, kundër, brenda, jashtë, veç, përveç, midis, nëpërmjet, ndërmjet, etj.

还有来源于名词的 rreth, buzë, rrëzë, anës, etj.

1. Prej 有, 从, 由; 由……组成; 由……材料制成

在一般情况下, prej 经常用 nga 来代替, 这两个前置词是 synonym, 但常用的是 nga。例:

a) Dje më erdhi një shok prej Uhani.

(常用 nga Uhani)

b) Jam dobësuar prej gripit.

(常用 nga gripi)

c) Drini buron prej liqenit të Ohrit.

(常用 nga liqeni i Ohrit.)

ç) Dje mora një letër prej vëllait (= nga vëllai).

d) Familja ime përbëhet prej 5 vetash.

当由……材料制成时, prej 不能用 nga 来代替。

例:

a) Të gjithë reaksionarët janë tigër prej letre.

一切反动派都是纸老虎。

b) Në kombinatin e tekstilit prodhohen gjithëfarë stofash e pëlhurash prej leshi e prej pambuku.

纺织联合企业生产各种毛料和棉布。

2. Ndaj: 对于。例:

a) Besnikëria ndaj Atdheut dhe devotshmëria ndaj çështjes komuniste është mbi gjithëçka.

对祖国和共产主义事业的忠诚高于一切。

b) Ne duhet të mësojmë nga ai nga qendrim i tij socialist ndaj punës.

我们应该向他学习他的社会主义劳动态度。

注: Ndaj 和少数几个表示时间的名词连用时要要求第四格, 如:

a) Ndaj të gëdhirë ushtria jonë u dislokua nëpër pozicione të paracaktuara.

拂晓前我们的军队已部署在预定阵地。

b) Ndaj mbrëmje ra një breshër.

傍晚时下了一场冰雹。

3. Sipas: 按照, 依照, 遵照。例:

a) Sipas meje, ti kishe të drejtë.

我看, 你是对的。

b) Duhet të veproni sipas këshillave të mjekut.

应该按医生的劝告办。

4. Pranë: 在……旁边; 附属于……之下。例:

a) Unë rri pranë Artanit.

我坐在阿尔坦尼旁边。

b) Ajo mëson në shkollën e mesme të gjuhëve të huaja pranë institutit tonë.

她在我院外语附中学习。

5. Afër: 在……不远, 在……附近。例:

Afër fshatit është një spital.

在村边是一所医院。

6. Para: 在……之前, 在……面前。例:

a) Plani u realizua dy muaj para afatit.

计划提前两个月完成了。

b) Para nesh (ose përpara nesh) ka akoma shumë probleme për t'u zgjidhur.

我们面前还有很多问题需待解决。

Shënim:

当表示在……时间之前时, 习惯用 para 而当表示在谁面前时, para 和 përpara 可互换。

7. Pas: 在……之后。例:

a) Lexoni pas meje!

跟我读!

- b) Naimi që në rini jepej me mish e shpirt pas çështjes së kombit.

纳伊姆从青年时代起就深切关心民族大业

8. Prapa: 在……背后, 在……后面。例:

- a) Jagua ka thurur shumë intriga prapa shpinës së Othellos.

亚古在奥瑟罗背后搞了很多阴谋诡计。

- b) Ai ka dirigjuar këtë komedi skandaloze prapa skene.

他在幕后导演了这场丑剧。

9. Përmes: 穿过

Unë kalova përmes pyllit.

我从林中穿过。

10. Përtej: 在那一边

Fshati gjendet përtej lumit.

村子位于河的对岸。

11. Kundër 对(着), 迎(着), 反对。例:

- a) Të mësuarit është sikur notim kundër rrjedhës së lumit.

学习就像逆水行舟

- b) Ai foli kundër meje.

他说了反对我的话

12. Brenda: 在……内部、在……期限内。例:

- a) Të mobilizojmë të gjithë faktorët aktivë brenda e jashtë vendit dhe të luftojmë me të gjitha forcat për ta shëndrruar vendin tonë brenda këtij shekulli në një vend të lulezuar dhe të begatshëm të etapës së parë.

动员国内外一切积极因素, 努力把我国建成一个初步繁荣富强的国家。

b) Detyra u krye brenda dy ditësh.

任务两天内就完成了。

13. Jashtë: 在……外面, 在……之外。例:

a) Ai punon jashtë shtetit.

他在国外工作。

b) Kjo makinë doli jashtë përdorimit.

这辆车报废了。

14. Veç dhe përveç: 除……之外。例:

a) Veç kësaj a ke gjë tjetër?

除此以外还有别的事吗?

b) Përveç kësaj kam dhe një fjalë tjetër.

除此以外, 我还有一句话要说。

15. Nëpërmjet 经过, 通过, 借助于。例:

a) Nëpërmjet përpjekjeve të gjatë dhe këmbëngulëse ai ka arritur rezultate të dukëshme në mësimet.

经过长期艰苦的努力, 他学习取得明显成绩。

b) Nëpërmjet radios, televizionit dhe shtypit ne ndjekim ngjarje të vendit dhe të botës.

我们通过无线电、电视和报纸关注着国内和世界的大事。

16. Gjatë: 在……期间。例:

a) Gjatë viteve të fëmijërisë ai nuk dëgjoji vetëm ninullat por provoi dhe vuajtje dhe mundime të jetës.

在孩提时代他没有听到摇篮曲, 却饱尝了人间辛酸。

b) Gjatë udhëtimit nga Tirana për në Pekin bëmë një ndalesë në Bukuresht.

从地拉那到北京的旅途中我们在布加勒斯特停留了一下。

17. Midis: 在……之间。例:

Dje u zhvillua një ndeshje miqësore midis ekipit “Dinamo” dhe ekipit “Partizan”。

昨天“狄纳莫”和“游击队”之间进行了一场友谊赛。

18. Ndërmjet: 在……中间

Ndërmjet (ose midis) meje dhe Astritit ka dhjetë vjet diferencë.

我和阿斯特里特相差十岁。

19. Rreth: 围绕在……周围, 在……左右。例:

a) Gjithë familja ishte mbledhur rreth vatrës.

全家围坐在壁炉边。

b) Studentët bisedonin rreth provimit.

学生在谈论着考试。

20. Buzë:

Fshati ynë gjendet buzë lumit të Verdhë.

我们村在黄河边。

21. Anës:

Eja të bëjmë një shëtitje anës liqenit.

我们去湖边散一会步。

Pranë, afër, larg, sipër, gjatë, përpara, pas etj.

以上这些前置词又可作副词用。试比较:

Mos më rri pranë

别靠着我。

Ai më doli përpara

他出现在我面前。

Ai foli kundër.

他说反了。

Ai mbeti pas.

他落后了。

Mos rri pranë zjarrit

别坐在火边。

Ai doli përpara mjeje.

他超过了我。

Ai foli kundër shtypjes raciste.

他作了反对种族压迫的发言。

Ai e la detyrën pas dore.

他把任务忘在一边了。

第十章 连接词 (lidhëza)

一、连接词的意义。(KUPTIMI I LIDHEZAVET)

连接词是不变化词类。用来连接两个词、两个语段或两个句子。例：

- a) Hasmit bjeri me pushkë e mikun gostite me musht.
敌人来了有猎枪，朋友来了有好酒。
- b) Kur erdhi miku në shtëpi, e pritëm me bukë e kripë.
朋友来了用盐和面包款待。

二、连接词分两类：并列连接词和从属连接词。

(一) 并列连接词 (LIDHEZAT BASHKERENDITESE)

并列连接词用来连接两个词、两个语段或两个句子——它们从句法角度讲具有同等的职能。

并列连接词分下列四类：

1. 补充连接词 (lidhëzat shtuese): e, edhe, dhe, as... as, jo vetëm që... por edhe etj.

例：

- a) Duhet të përpiqemi shumë e të mos e kalojmë kohën kot.
我们应该努力，不能白白浪费时间。
- b) Agimi edhe Bashkimi janë punëtorë të dalluar.
阿基姆和巴什基姆，是优秀工人。
- c) Ai është i guximshëm dhe s' trembet nga asnjë rrezik.
他很勇敢，不怕危险。
- ç) Të mos kemi frikë as nga vështirësitë, as nga vdekja.

我们既不怕苦也不怕死。

- d) Shokët jo vetëm që duhet t'i këshillojmë, por edhe duhet t'i ndihmojmë.

对同志不仅应该给予劝告, 而且要给予帮助。

2. 区分连接词 (lidhëszat veçuese): o... o, ose... ose, apo etj. 例:

- a) O hyr brenda, o ik që andej.

要末进去, 要末离开那里。

- b) Ose eja me ne, ose rri këtu.

或者跟我们走, 或者留在这里。

- c) Do të vish, apo do të qëndrosh këtu?

是跟我们去呢? 还是留在这里?

3. 对别连接词 (lidhëzat kundërshtuese): por (a po), porse, kurse, ndërsa, mirëpo, veçse (veç), megjithatë, megjithkëtë, sidoqoftë, përkundrazi, prapëseprapë, prapë, etj.

例:

- a) Ara s' do shikuar, po do punuar.

地不能放着看, 而要干。

- b) E ardhmja është e ndritur, por rruga është me zigzake.

前途是光明的, 道路是曲折的。

- c) Nga pikëpamja strategjike ne duhet t'i përçmojmë të gjithë armiqtë, kurse nga pikëpamja taktike duhet t'i vlerësojmë seriozisht.

对敌人, 战略上要蔑视他, 但在战术上要重视它。

- d) Unë të këshillova, po ti s' më dëgjove.

我早就忠告过你, 可你听不进去。

- d) Ju të rinjtë të mirat të gëzoni, por veç ta dini t'i çmoni e ta dini se ato i kemi fituar me sakrifica.

你们青年人可以享受好的东西，可得珍惜它，并懂得其来之不易。

dh) Sivjet bëri mjaft dimër , megjithatë bagëtia dolën mirë.
今年冬天特别冷，可畜群越冬情况良好。

e) Të gjithë donin të shkonin, ndërsa unë doja të rrija.
大家都想去，可我想留下。

ë) Ne nuk kemi shumë kohë që jemi njohur me Arbenin, megjithkëtë (ose megjithatë) jemi bërë miq.
我和阿尔贝尼虽认识时间不长，但已成了好朋友。

f) Albani ka bërë përmirësime në mësim, sidoqoftë duhet të punojë edhe më shumë.
阿尔巴尼学习上有了很大进步，尽管如此，还须多加努力。

g) Ne nuk duhet të dehem nga sukseset, përkundrazi të mobilizohemi edhe më tepër për të arritur rezultate edhe më të mira.
我们不应该为胜利陶醉，相反更应该为取得更大成绩而努力。

gj) Edhe sa herë i sqarova ai prapë (ose prapëseprapë) nuk u bind.

尽管多次给他作了解释，但他总是不信。

4. 总结连接词 (lidhëzat përmbyllëse): prandaj, pra, domethënë, (d. m. th.) etj. 例:

a) Ne i shërbejmë popullit, prandaj nuk kemi frikë, kur të tjerët kritikojnë të metat tona.

我们是为人民服务的，因此我们不怕别人指出我们的缺点。

b) Njerëzit nga natyra nuk janë njëloj, nuk ecin me të njejtin hap, ata kanë prirje dhe interesa të ndryshme,

prandaj rafshimi i individualiteteve është i dëmshëm.

人们从本性上讲是不一样的，不是同步前进的，他们有各自的爱好和利益。因此，一刀切看人是有害的。

- c) Pra, le të rrahim mendimet tona, të ngremë problemet dhe të përpiqemi për zgjidhjen e tyre.

那末好吧！让我们讨论一下，把问题摆出来，并尽量解决它。

- c) Ai punon dhe sillët mirë me shokët, prandaj çmohet shumë nga të gjithë.

他无论工作还是待人都很好，因此很受人赏识。

(二) 从属连接词 (LIDHEZAT NENRENDITESE)

从属连接词用来连接主从复合句。根据从属连接词所表达的意义分下列九类：

1. 阐述连接词 (lidhëzat nënrenditëse ffillonjëse): se, që.

- a) Shkencëtarët mendojnë se jetë do të ketë edhe në ndonjë planet tjetër.

科学家认为，可能在其它星球上也会有生命。

- b) Duhet të bëjmë që gjithë rinia të kuptojë se vendi ynë sot është akoma shumë i varfër, se kjo gjendje është e pamundur të ndryshojë rrënjësisht brënda një kohe të shkurtër.

我们应该让青年懂得，我们的国家今天还是一个贫穷的国家，这种情况不可能在一个短时间内从根本上改变。

Shënim:

连接词词组: a... apo

Pyete a ka ardhur Agimi apo ka mbetur në Durrës.

你问过没有，阿基姆已经来了，还是留在都拉斯。

目的连接词 (lidhëzat nënrenditëse qëllimore): që, me qëllim që.
例:

- a) Të kam sjellë një libër, që ta lexosh.
我给你带来一本书, 让你读一读。
- b) Ti që të shërohesh sa më parë, duhet të rrish shtrirë.
为了尽快恢复健康, 你该躺着。
- c) Që të dish, duhet të mësohesh.
要想得到知识, 就得学习。
- ç) Ne duhet të përpiqemi të fitojmë sa më shumë dituri, me qëllim që t'i shërbejmë sa më mirë popullit tonë.
为了更好地为人民服务, 我们应该努力获取更多的知识。

3. 原因连接词 (lidhëzat nënrenditëse shkakore): se, sepse, pse, meqenëse, duke qenë se, ngaqë, për arsye se etj.
例:

- a) Shoku të qorton, se (sepse, pse) të do.
同志们责备你, 是为你好。
- b) Ai ka mbetur pak prapa, nga që (për arsye se) ka qenë i sëmurë.
由于有病, 他掉队了。
- c) Ngaqë s' gjeti dot fjalë për të vazhduar bisedën, filloi të ecte poshtë e lartë nëpër dhomë.
由于找不到继续谈话的话题, 他开始在房间里踱着步。

4. 时间连接词 (lidhëzat nënrenditëse kohore): si, pasi, sa, posa, sapo, ndërsa, deri sa, gjersa, kur, qëkur, qëkurse, para se, që, sa herë që etj.
例:

- a) Si vuri gjithshka në rregull, shkoi në punë.

他把一切安排就绪以后上班去了。

b) Qëkur ata kanë ardhur, s' kanë pushuar fare.

他们从一到来, 就没有休息过。

c) Mbasi (pasi) mbaroi shkollën e mesme, ai hyri në ushtri.

他中学一毕业, 就参了军。

ç) Vjosa u muar me kufitarin e plagosur, deri sa (gjersa) erdhi ndihmësmjeku më ambulancë.

维约萨直到助理医生带了救护车到来之前, 一直照料受伤的边防战士。

d) Sa panë komandantin dhe komisarin e brigadës, ata u ngritën në këmbë.

他们一看到指挥官和政委, 马上站了起来。

dh) Ndërsa (kur) po bisedonin, ndodhi diçka e papritur.

正当他们在说话的时候, 突然发生了意外。

e) Para se të fillojmë mësimin e ri, përsëritim pak mësimin e kaluar.

在开始讲解新课之前, 我们先复习一下旧课。

ë) Të vish tek unë, sa herë që të kesh nevojë.

你什么时候有需要, 就来找我。

5. 地点连接词 (lidhësat nënrenditëse vendore): ku, nga, tek, kudo, që, ngado që etj.

例:

a) Tani mund të shkosh ku të duash.

现在你可以爱去哪里就去哪里。

b) Nga shkuam, pamë njerëz që punonin me vrull.

我们无论走到哪里, 都看到人们在热情劳动。

c) Kudo që vajtëm, na pritën mirë.

我们无论走到那里, 都受到盛情的接待。

ç) Ngado që të hedhësh sytë, do të shohësh fabrika dhe ndërtesa të reja.

你无论走到那里，都可看到新的工厂和建筑。

e) Tek (ose ku) hyri dredhia, u zhduk miqësia.

哪里一有欺诈，哪里就没有友谊。

6. 比较连接词 (lidhëzat nënrenditëse krahasore): si, porsì (a posi), sikur, sikurse, sa, se etj.

例:

a) Ai ishte punëtor si i ati.

他像他父亲一样很勤劳。

b) Njeriu s' duhet të mbahet sikur i di të gjitha.

一个人不能以为什么都懂。

c) Ai punon më shumë se unë.

他比我干得多。

Shënim:

比较连接词: si, porsì, sikur, sikurse 还表示方式方法的意义。

例:

Ai luftoi si burrat.

他作战很勇敢。

7. 条件连接词 (lidhëzat nënrenditëse kushtore) në, në qoftë se, po, po qe se, sikur, në rast se etj.

例:

a) Në ardh të kush (ose: në qoftë se vjen kush) pyete ç' kërkon.

要是有人来的话，问他有什么事。

b) Nuk gjëmon, po s' vetëtit.

不打闪，就不会有雷声。

c) Sikur të ma kish përmendur ndokush, nuk do të kisha

bërë këtë gabim.

如果有个人给我提醒一下的话，我就不至于会犯这个错误。

8. 让步连接词 (lidnëzat nënrenditëse lejore): megjithëse, megjithëqë, ndonëse, sado, sado që, sido që, pavarësisht se, pavarësisht që.

例:

- a) Megjithëse puna ishte e vështirë, ne e kryem më së miri.

尽管工作极为困难，但我们却干得很出色。

- b) Partizanët luftuan si luanë, megjithëqë shumë herë s'kishin as këpucë në këmbë.

游击队员作战很勇敢。尽管有时脚上连穿的鞋都没有。

- c) Astriti doli mirë në mësim, ndonëse kishte munguar disa kohë.

阿斯特里特学得很好，虽然他缺了一段时间的课。

- ç) Ai nuk e la punën për gjysmë, sado që ishte i sëmurë.

尽管他有病，但工作从不半途而废。

- d) Sido që të jetë, unë do të vij.

不管怎样，我一定会来。

9. 结果连接词 (lidhëzat nënrenditëse rrjedhore): sa, sa që.

例:

- a) Ai punoi aq shumë, sa (ose sa që) fitoi respektin e të gjithëve.

他工作干得很出色，因而赢得了大家的尊敬。

- b) Këtë mësim e kam mësuar aq mirë, sa (ose sa që) mund ta ritregoj përmëndsh.

这课我学得很熟，甚至能把它背下来。

- c) Hanxhou është aq i bukur, sa nuk e merr me mend.
杭州太美了，真让人想象不到。

第十一章 小 词 (PJESEZAT)

一、小词的意义 (Kuptimi i pjesezavet)

小词是不变化词类，用来增加一个词或一个句子的意义色彩及用来构成某些语法形式。

如小词“po”加于动词陈述式现在时和未完成过去时之前，则强调表示正在进行的行为。例：

a) Ai po punon në kabinet.

他正在办公室工作。

b) Kur vajta unë, ai po lexonte.

我去的时候，他正在看书。

另外，小词“u”用来构成被动反身态的语法形式，如：
U lava, u ktheva etj.

二、小词的分类 (Llojet e pjesëzavet)

小词根据其在句中所起的作用可分为三类：

(一) 表示意义色彩的小词 Pjesëza që shprehin nuanca kuptimore plotësuese të një fjale a të një fjalie

这类小词又可分下列几种：

1. 确定小词 (Pjesëzat përcaktuese); pikërisht, mu, që (që一般置于基数词和不定代词 të gjithë, të tërë 之前)。

例：

a) Pikërisht këtë desha të thosha.

这正是我想说的。

b) E goditi mu në lule të ballit. (= në mes të ballit)

正打在他脑门上。

c) Që të dy (ose që të gjithë) kanë ardhur me kohë.

两个人都准时到来了。

2. 区分小词 (pjesëzat veçuese): sidomos, vetëm, veç etj.

例:

a) Muajt e verës, sidomos korriku e gushti, bëjnë vapë.

夏季几个月, 特别是七、八月, 天气炎热。

b) Vetëm Agimi kishte ardhur.

只有阿基姆一个人来了。

c) Të gjithë ishin në mbledhje, veç Astriti mungonte.

大家都到会了, 只有阿斯特里特缺席。

3. 缓和 small 词 (pjesëzat zbutëse): le, as, pa, afro, gati, nja etj.

例:

a) Le të vijë edhe Arbeni.

让阿尔贝也来吧。

b) As na merr një këngë.

给我们唱个歌吧。

c) Pa eja një herë këtu.

你来一下吧。

ç) Kishin ardhur afro (gati, nja) njëqind veta.

来了近一百人。

4. 指示小词 (pjesëza dëftore): ja.

例:

a) Ja ku po ndërtohet hekurudha.

喏, 这里正在修铁路。

b) Ja ky është sheshi Tëan An Men.

这就是天安门广场。

(二) 肯定、否定、疑问小词 pjesëzat e pohimit, të mohimit

dhe të dyshimit

1. 表示肯定意义的小词: po, po se po, si urdhëron etj.

例:

a) po, ai është njeri i matur.

是的, 他是一个做事有分寸的人。

b) —Mbylle derën!

关上门!

—Si urdhëron.

遵命

2. 表示否定意义的小词: jo, nuk, s', mos.

例:

a) Jo, ai nuk më tha gjë.

不, 他没有告诉我什么。

b) Mos prish disiplinën e punës.

不要破坏工作纪律。

3. 表示疑问意义的小词: ndofta, mbase, mos etj.

例:

a) Ai mua s' më ka thënë gjë, por ndofta (mbase) vjen.

他没有给我说什么, 但他可能会来。

b) Mos ka ardhur makina?

车子是否来了?

Shënim:

小词 po 和 jo 之后要打逗号。

(三) 用来构成语法形式的小词 pjesëzat që shërbejnë për të sajuar forma gramatikore

构成语法形式的小词有:

“duke” 用来构成动词的副动式: duke punuar, duke mësuar. etj.

“të” 用来构成动词的连接式: të punoj, të mësoj etj.

“do” 用来构成动词陈述式将来时和动词条件式：do të punoj, do të kem punuar etj.

“për” 用来构成动词的不定式：për të punuar etj.

“u” 用来构成动词被动反身态的几种语法形式：

u lava (陈述式), u lakam (惊奇式), u lafsha (愿望式),
për t'u larë (不定式), duke u larë (副动式) etj.

第十二章 感 叹 词 (PASTHIRMAT)

一、感叹词的意义。(KUPTIMI I PASTHIRMAVET)

感叹词是不变化词类，用来表示说话者的感情或用来吸引对方的注意。

感叹词用音或词或词组来表示。

二、感叹词的分类：(LLOJET E PASTHIRMAVET)

感叹词分两类：

(一) 表示说话者的感情感叹词。

1. 表示高兴、满意或赞同的感情：O! Urra! Të lumtë!

Bravo! etj.

例：

a) O, sa i gëzuar që jam sot!

今天我多高兴啊？

b) Të lumtë, Sokol, se na zbardhe faqen!

好样的，索科尔，给我们增光了！

c) —Bravo Hyseni—e inkurajoi Zefi duke zgjatur dorën, —

Paske qenë i fortë ti!

好极了，希塞尼，——泽夫伸出手，一边鼓励他说，——你真棒！

2. 表示悲伤、失望、烦恼、不满等感情：Ah! Oh! Bobo!
Opopo! Haj... haj! Uf! Of! Olele! etj.

例：

a) Uf! mbaruam, mbaruam tani!

唉！完了，马上完了！

b) Ah, as i lodhur që jam sot!

唉，今天累死我了！

c) Oh, ç' më gjeti sot!

哦，今天真见鬼了！

ç) Bobo, e harrova përsëri librin në shtëpi!

哎呀！今天又把书忘在家了！

(二) 吸引对方注意的感叹词

1. 表示招呼、恳求的感叹词：O, ore, more, moj, hej, aman! Të keqen! etj.

例：

a) Aman, të keqen! thërriste vogëlushi!

真可怜！小孩子叫喊着。

b) More, po si s' u menduat mirë për këtë!

喂，你怎么没有好好想想这个！

c) O atdhe i dashur, nëna ime!

啊，亲爱的祖国，我的母亲！

ç) Ore, pse s' erdhe dje?!

喂，你昨天怎么不来呢?!

d) Moj vajzë, të kam porositur disa herë, po ti nuk më ke dëgjuar mua.

喂，姑娘，我给你说了几遍了，可你为什么不理我。

dh) Hej, ç' na gjeti!

咳，今天碰上了鬼了！

2. 表示命令、催促的感叹词：ssst! Hajde! O burra! Forca! etj.

例：

a) Hajde, të shkojmë së bashku.

来，让我们一起走吧。

b) O burra, të mundohuni edhe pese minuta!

男子汉们，再坚持五分钟！

c) Forca, djem!

小伙子们，加油！

3. 表示问候，感谢的感叹词：Tungjatjeta! Mirëmëngjez!
Lamtumirë! Mirupafshim! Udh' e mbarë! Falemi nderit!
etj.

此外，还有一些拟声词 (fjalët onomatopeike)，如一件东西落地发出的声音，自然现象发出的声音，动物的叫声也属于感叹词之列。如：mjau-, ki-ki, kuuu, muuu, hum-hum, ty-ty-ty, fër-fër-fër, bum bam etj.

例：

a) —Kam-kum! Kam-kum! Kam-kum! —léhin qentë.

b) —Taf-tuf! Taf-tuf! Taf-tuf! —kërcasin pushkët.

c) —Uuuu! Uuuu! Humm! Humm! —Ulërinin ujqërit.

句 法

SINTAKSA

第十三章 句子及其成分

一、句子 (Fjalìa)

句子是人们互相表达自己思想和感情的语言交际的单位。由几个词或一个词按照一定的语法规则组成，并能表达一个完整意思的称做句子。

作为一个完整的句子需具有三个条件：(1) 必需符合一定的语言规律。(2) 必需有谓语。谓语是句子的基础。(3) 必需有完整的语调。如果句子说到一半就中断，那它的语调是不完整的，因而句子也是不完整的。

例句：

1) Studentët mësojnë me këmbëngulje.

大学生们勤奋地学习。

b) Rruga e revolucionit kinez nuk ka qenë e sheshtë.

中国革命的道路不是平坦的。

c) Agoi.

天亮了。

二、句子的分类 (Llojet e fjalive)

按照句子的意义及语调，句子可分陈述句、疑问句、祈使句、愿望句和感叹句。

(一) 陈述句 Fjalìa dëftore

用来叙述某种思想感情和事件的句子叫陈述句。它在生活的各个领域中的应用极为广泛。

陈述句中的动词用陈述式来表示。

例句：

a) Shqipëria gjendet në jug të Evropës, në gadishullin e Ballkanit.

阿尔巴尼亚位于欧洲南部的巴尔干半岛上。

b) Erdhi pranvera e bukur.

美丽的春天来了。

c) Nesër do ta vizitoj shokun në spital.

明天我将去看望一个住院的同志。

陈述句的语调一般来说是句子的典型语调，它的语调在逻辑重音词上要升高，而在句末则平缓下降。陈述句句末用句号。

(二) 疑问句 Fjalë pyetëse

用来向对方提出问题的句子叫疑问句。疑问句通常用于对话中。书写时在句末加问号“?”。请看下列对话：

—Kur keni ardhur nga Shqipëria?

—Kam rreth dy javë.

—A keni bërë vizita nëpër Kinë?

—Po, kam vizituar disa qytete.

—Në ç'qytete ishit?

—Isha në Shanghai, Nankin, Hanxhou dhe Çansha.

—Ç'qytete ju pëlqeu më shumë?

—Të gjithë qytete më pëlqyen. Çdo qytet ka diçka karakteristike.

—Po me klimën dhe ushqimin a u ambientuat?

—Po, jam ambientuar plotësisht. Klima është e mirë. Edhe ushqimet më pëlqejnë.

疑问句大都含有疑问代词 kush?, cili?, cila?, ç'?, çfarë?

sa?, (me) se? 和疑问副词 ku?, kur?, nga?, si?, pse? 以及疑问小词 a, mos, vallë etj.

例句:

a) Kush nuk ka ardhur në mbledhje?

谁没有来参加会?

b) Cili jeni ju?

您是谁?

c) Cila është ëndrra e tij?

他的理想是什么?

ç) Çfarë (ç¹) bën ti në shtëpi?

你在家干些什么?

d) Sa vjeç je?

你多大岁数?

dh) Me se do të nisesh nga Pekini për në Shanghai?

你从北京到上海准备乘什么交通工具?

e) Ku të shpie kjo rrugë?

这条路通向什么地方?

ë) Kur e ke mbaruar shkollën e mesme?

你什么时候中学毕业的?

f) Nga jeni?

你是什么地方人?

g) Si je me shëndet?

你身体怎么样?

gj) Pse e bërë kështu?

你为什么这样做?

h) A të pëlqen muzika?

你喜欢音乐吗?

i) Mos ke dëgjuar gjëkafshë për Agimin?

你听到有关阿基姆的什么事吗?

j) Vallë vjen sot ai?

他今天会来吗?

有些疑问句并不要求回答,其本身就包含了回答,它们的应用仅仅是为了强调所要表达的思想,赋予所叙述的事以感情色彩。

例如:

a) 以疑问句回答疑问句:

—Si do të jetoni? —您将如何生活呢?

—Po duart pse i kam? —我长两只手是干吗用的?

b) 修饰性的疑问句:

Fashistët trumbetonin: “Partizanët u shpartalluan! Ata që mbetën gjallë u dorëzuan!” Po kush i hante këto?

法西斯分子吹嘘说:“游击队员已被打垮!那些活着的都已投降!”可谁会相信这些呢?

(三) 折使句 Fjalë nxitëse

凡表示命令、请求、劝告、祈求等意思的句子叫祈使句。

祈使句分直接祈使句和间接祈使句。

当祈使句表示命令时称为直接祈使句。

例句:

a) —Fatos! —i brtiti babai—merr atë kovë, mbushe me ujë dhe sill këtu!

“法托斯!”爸爸对他嚷嚷着:“提上水桶,打满水,拿到这儿来!”

b) Mos u vono!

别迟到!

c) Le të fillojmë nga puna!

让我们干起来吧!

当祈使句表示劝告、指示、警告等意思时,称为间接祈使句。

例句：

a) Kur lexon, nënvizo pjesët më të rëndësishme.

你读书时，要把最重要的部分标出来。

b) Të mos tërhiqeni para vështirësive.

在困难面前你们别退缩。

c) Fatmir, të jesh më i matur, kur flet me drejtorin.

法特米尔，你跟校长说话时要谨慎些。

c) Të ngrihemi të luftojmë me trimëri! Ja të vdesim, ja të rrojmë për liri!

让我们一起来勇敢地战斗吧！要末为自由而死，要末为自由而生！

祈使句的特点是要有特别的催促性的语调。这种语调是多种多样的，它往往和说话者的习惯、意图以及具体场合相联系。

试体会下列例句：

a) —Shko! —e lejoi (允许) e ëma.

b) —Shko! —e urdhëroi (命令) rreptë e ëma.

c) —Shko! —ju lut (请求) e ëma.

祈使句如果以呼喊、命令的形式表示时，句末要用感叹号，若不是，则用句号。

(四) 愿望句 Fjalë dëshirore

凡表示愿望、祝愿、诅咒等意思的句子叫愿望句。愿望句的动词一般用愿望式来表示。

例句：

a) U kthefshi fagebardhë!

祝你顺利归来！

b) Të qoftë rruga e mbarë!

祝你一路平安！

愿望句的动词有时也可用连接式来表示。

例句：

a) Të rrojë në shekuj miqësia midis dy popujve tanë!

祝我们两国人民之间的友谊万古长青!

b) Mos të t'i shoh sytë kurrë!

但愿我永远别见到你!

愿望句要用愿望的语调, 句末要用感叹号。

(五) 感叹句 Fjalë thirrmore

凡是运用特有的语调表示惊讶、欣喜、感慨、遗憾等口气的句子叫感叹句。

感叹句在其结构上有自己的特点, 动词常用惊奇式。

例句:

a) Sa bukur paska folur Qemali!

捷马里讲得多好!

b) Sa bukur qenka zbukuruar shkolla!

学校装饰得多漂亮!

c) Sa paska ndryshuar Pekini!

北京变化多大!

感叹句经常和感叹词、小词、不表示疑问的疑问代词和疑问付词一起连用。

例句:

a) O, sa madhështor qenka Muri i Madh Kinez!

啊, 长城多么雄伟啊!

b) Çfarë logjike!

什么逻辑!

c) Sa qenka rritur!

他长得多快!

感叹句表示正确的感情时, 语调在开始时要升高, 然后很快降低。表示反面感情时, 语调要比前一种要低, 用一种中等的或较低的语调。试体会下面两个例句:

a) Çfarë veprë madhështore!

多么宏伟的工程!

b) Ç' kohë e keqe!

多坏的天气!

陈述句、祈使句、疑问句都可以转换成感叹句。当这些句子转换成感叹句时，说话要带感情，有力，有一种特别的表现力。试比较下列例句：

a) Erdhi drejtori.

Erdhi drejtori!

b) Eja shpejt!

Eja, pra, shpejt!

c) Iku Agimi?

Si iku Agimi?!

感叹句句末用感叹号。如果是疑问句转换成感叹句，则句末同时用疑问号和感叹号。

例句：

a) Si, po shkoni?!

怎么，你要走?!

b) Akoma nuk paska ardhur Agimi?!

阿基姆还没有来?!

三、句子的逻辑重音 (Theksi logjik)

为了突出和强调句子中某个词和某些词的意义和作用，在人们的相互交谈中，往往把所要突出和强调的某个词和某些词念得特别重，这就是句子的逻辑重音。带有逻辑重音的词构成句子的中心意义，语调则要升到最高点。

一个同样的句子，可根据说话者所强调的意义，逻辑重音可以移动，语调也随之不同。

例句：

a) Nesër do të shkojmë ne në ekskursion.

(强调我们，而不是其他人)

b) Nesër do të shkojmë në ekskursion.

(强调去，而不是呆在某地不动)

c) Nesër do të shkojmë në ekskursion.

(强调去游览，而不是去其他什么地方)

ç) Në ekskursion do të shkojmë nesër.

(强调明天，而不是其他日子)

在没有疑问词的疑问句中，句子的逻辑重音就显得尤为重要，否则，就不能表示出问题的中心是什么。试体会下列句子：

Ju vajtët në ekspozitë? (Përgjegja: po, unë.)

Ju vajtët në ekspozitë? (përgjegja: po, vajta.)

Ju vajtët në ekspozitë? (përgjegja: po, në ekspozitë; jo në muzeum.)

从上面的例句中，我们可以看出：由于提问的侧重点不同，逻辑重音也就落在不同的词上。

另外，当用不完全句来回答对方的问话时，则回答的词往往带逻辑重音。例如：

—ku po shkoni?

—Në aksion.

—Kur ktheheni?

—Pas dy muajsh.

四、词组 (Togfjalëshi)

句子一般是由一些单词组成的。在一个句子中，各单词之间在语法上和意义上互相发生联系而构成词组，也可以说词组就是两个或两个以上单词在语法上和意义上的相互结合。

词组根据其构成关系可分为定语词组、宾语词组和状语词组。

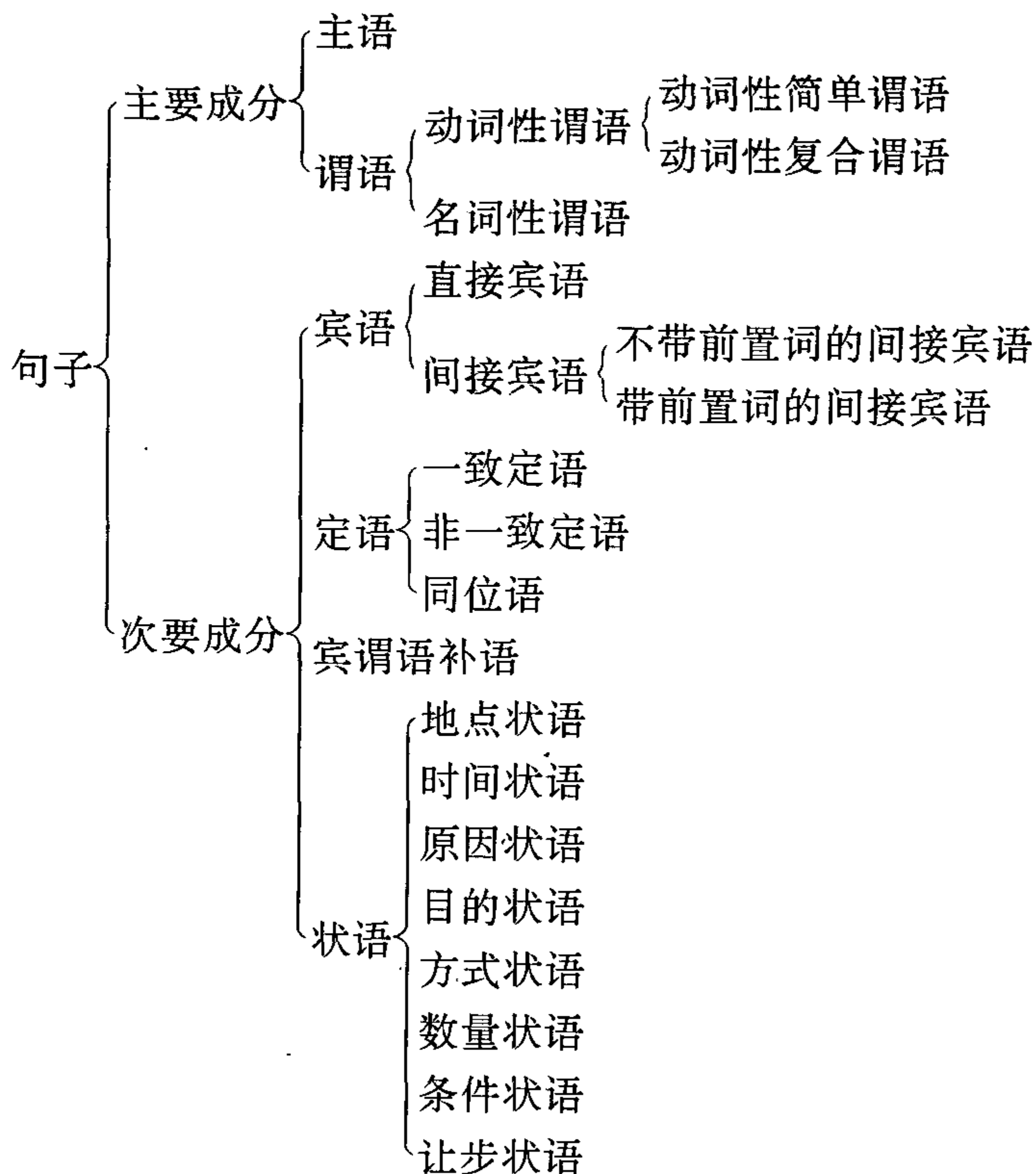
例：

定语词组: qielli i kaltër, njeri i hekurt, libri i gjuhës, nxënës me vullnet etj.

宾语词组: dëgjoj radion, këshillohem me shokun, bisedoj me të etj.

状语词组: sillem mirë, kthehem nga aksioni etj.

五、句子成分 (Gjymtyrët e fjalisë)



(一) 句子的主要成分 (Gjymtyrët kryesore të fjalisë)

句子的主要成分是句中的骨干部分, 中心部分, 在句中起主导作用。主要成分又分: 主语和谓语。

1. 主语 (Kryefjala)

主语用来表示句中论述的人或事，是句中起支配作用的主体，在句中占主要地位。它回答 kush?, cili?, cila?, cilët?, cilat?, ç'?, çfarë? 的问题。

主语的表示法：

1) 主语通常用不带前置词的第一格定指名词和代词来表示。

例句：

a) Familja ime banon në Pekin.

我家住在北京。

b) Rinia duhet të jetë atje, ku puna është më e vështirë.

青年应该到工作最艰苦的地方去。

c) Partizanët sulmonin me trimëri armikun.

游击队员勇敢地冲向敌人。

ç) Mbrëmë unë isha në teatër.

昨晚我去看戏了。

d) Kush punon, gëzon.

谁劳动，谁就有欢乐。

dh) Secili duhet të punojë me ndërgjegje.

每一个人都应自觉地工作。

e) Të gjithë kanë ardhur.

大家都来了。

Shënim: 当主语表示同类事物的不定数或同一事物的不定量时，则用第一格不定指名词来表示。

例句：

a) Kaluan vite.

很多年过去了。

b) Jashtë fryn erë dhe bie shi.

外面刮着风，下着雨。

c) Maleve ka rënë borë e madhe.

山上下了大雪。

2) 主语也可用起名词作用的任何词类来表示。

例句：

a) E nesërmja do të jetë medoemos më e bukur.

明天一定会更加美好。

b) Të mësuarit nuk është vetëm një çështje personale,
por edhe një detyrë shoqërore.

学习不只是个人的事，而且是一种社会责任。

c) Kam dy djem, i pari është punëtor, kurse i dyti
është ushtar.

我有两个男孩，老大是工人，老二是战士。

ç) “Pesa” është numëror themelor.

“五”是基数词。

d) “Dhe – ja” është lidhëse.

“Dhe”是连接词。

dh) “A – ja” është shkronja e parë e alfabetit tonë.

“A”是字母表的第一个字母。

e) Pesë edhe shtatë bëjnë dymbëdhjetë.

五加七是十二。

3) 主语还可用一定的词组来表示。

例句：

a) Mbështetja në forcat e veta është kursi ynë themelor
për ndërtimin e socializmit.

自力更生是我们建设社会主义的基本方针。

b) E gjithë partia duhet të studiojë dialektikën.

全党都要学习辩证法。

c) Mbledhja e Çunjisë ishte një kthesë e madhe në
historinë e Partisë Komuniste të Kinës.

遵义会议在中国共产党的历史上是一个伟大的转折。

c) Ajo vajzë është shumë e ndershme dhe e sjellshme.
那个姑娘很诚实，很有礼貌。

d) Çdo fjalë, çdo veprim dhe çdo masë politike duhet t'u përgjigjet interesave të popullit.
每句话，每个行动，每项政策，都要适合人民的利益。

dh) Tre studentë po dëgjonin emisionin në gjuhën shqipe.

三个大学生正在收听阿尔巴尼亚语广播。

e) Secili prej nesh dëshironte të mbetej në ushtri.
我们中的每一个人都想留在部队。

ë) Shumë nga studentët dolën mirë në provim.
大学生中的许多人都考得很好。

f) Mjaft të rinj e të reja kanë shkuar vullnetarisht në zonë malore dhe kufitare për të punuar.
许多男女青年都自愿到山区和边疆工作。

g) Dy nga studentët e grupit tonë janë anëtarë partie.
我们班学生中有两个是党员。

gj) Te porta rrinin një grumbull njerëzish.
门口站着一群人。

h) Agimi me Astritin u bënë miq të ngushtë.
阿基姆和阿斯特里行成了好朋友。

i) Shumica e ndërmarrjeve e tejkaluan planin vjetor.
大多数企业超额完成了年度计划。

j) Më shumë se gjysma e vullnetarëve morën fletë lavdrimi.
一半以上的义务劳动者获得奖状。

k) Që të dy ranë dëshmorë në të njëjtën betejë.

他们两个都在同一次战斗中牺牲了。

l) Partia Komuniste e Kinës është bërthama udhëheqëse e gjithë popullit kinez.

中国共产党是全国人民的领导核心。

ll) Të studiosh marksizëm – leninizmin është një detyrë shumë e rëndësishme.

学习马列主义是一项重要任务。

m) Deti Adriatik gjendet në perëndim të Shqipërisë.

亚得里亚海位于阿尔巴尼亚的西面。

2. 谓语 (Kallëzuesi)

谓语在句中表示主语的动作、行为、状态、性质和特征。它回答的问题有：Ç'bën?, ç'bëri?, ç'ka bërë?, ç'do të bëjë?, ç'të bëjë?, ç'është?, si është?, etj.

例句：

a) Studentët mësojnë jo vetëm nga libri, por edhe nga praktika. (Ç' bëjnë?)

大学生们不仅从书本中学，而且还从实践中学。

b) Era zuri të frynte me furi. (Ç' bëri?)

风开始刮大了。

c) Partia jonë ka treguar kujdes të madh për jetesën e popullit punonjës. (Ç' ka bërë?)

我们党十分关心劳动人民的生活。

ç) Nesër do të vetë në Tiranë me shërbim. (Ç' do të bëj?)

明天我去地拉那出差。

d) Të mprehim vigjilencën, të mbrojmë atdheun. (Ç' të bëjmë?)

提高警惕，保卫祖国。

dh) Gjendja e brëndshme aktuale është e mrekullueshme.

(Si është?)

当前国内形势很好。

谓语分动词性谓语和名词性谓语两种。

1) 动词性谓语 (Kallëzuesi foljor)

动词性谓语又分动词性简单谓语和动词性复合谓语。

A. 动词性简单谓语 (Kallëzuesi i thjeshtë foljor)

由一个变化了的动词 (时、式、态、人称) 所表示的谓语叫动词性简单谓语。

例句:

a) Në Shqipëri klima ndryshon shumë nga veriu në jug, nga lindja në perëndim.

在阿尔巴尼亚, 从北到南, 从东到西的气候变化很大。

b) Kur isha i vogël, çdo mëngjez unë shkoja në shkollë në orën 8.

我小时候, 每天早晨八点上学。

c) Sonte do të shkoj në koncert.

今晚我将去听音乐会。

ç) Fabrika jonë plotësoi një muaj para afatit planin vjetor të prodhimit.

我们厂提前一个月完成了全年生产计划。

d) Përpara nesh janë hapur perspektiva të ndritura.

光辉的前景展现在我们跟前。

dh) Të rrojë atdheu ynë i madh socialist!

我们伟大的社会主义祖国万岁!

注意: 动词性简单谓语还可能复杂化:

a. 一个动词借助连接词而重复使用。

例句:

a) Ai foli e foli sa ju ngjirr zëri.

他说呀说呀，把嗓子都说哑了。

- b) Ai mendonte e mendonte, dhe prapë punët nuk i dilnin në krye.

他左思右想，但事情仍理不出个头绪。

b. 动词 jam 或 vij 加在具有主要意义的动词副动式之前。

例句：

- a) Dielli ishte duke perënduar.

太阳正落山。

- b) Urrejtja e popullit shqiptar për pushtuesin fashist erdhi gjithnjë duke u rritur.

阿尔巴尼亚人民对法西斯占领者的仇恨日益加深。

c. 在具有重要意义的动词前加小词 mënt, desh, për pak, gati, etj.

例句：

- a) Arbeni dje-duke ecur me biçikletë mënt u përplas.

阿尔贝尼昨天骑自行车差点儿被撞了。

- b) Desh u rrëzua.

他差点儿摔倒。

- c) Populli, kur mori vesh kthimin e Skënderbeut, gati s' u çmend nga gëzimi.

当得知斯堪德培回国的消息时，人民高兴得简直疯了。

Shënim:

下列情况也属动词性简单谓语：

a. 一个句子中同时可能有几个动词，其中两个动词可能是反义的，表示对别的关系。

例句：

- a) Unë jepja e merrija letra, shoqëroja shokë, rruaja te rruga

se mos ndiqte ndonjë spiun.

· 我来回传递信件，护送同志，在路口放哨，以防特务跟梢。

b) Ai vente e vinte nëpër dhomë.

他在房间里踱来踱去。

b. 第一个动词表示行为开始的时间。

例句：

a) Yjet kanë zënë të rrallohen.

星星开始稀疏了。

b) Sytë zunë e po i visheshin.

他的眼睛开始变得模糊不清了。

c. 动词 vij 加具有基本意义的动词，两者皆用同一时式构成，表示一个行为特征在程度上的增长。

例句：

Njerëzit sa vinin e grumbulloheshin më shumë.

人群越聚越多。

ç. 动词 jam 如能用 gjendem, ndodhem, ekzistoj 来代替，也构成动词性简单谓语。

例句：

a) Ne jemi në fshat.

我们在农村。

b) Pekini është në veri të Kinës.

北京位于中国北部。

d. 动词性简单谓语还可以用固定词组来表示。如：
mbaj mend, marr vesh, ka besim etj.

例句：

a) S'mbaja mend ku e kisha lënë.

我记不得把它放在什么地方了。

b) Mora vesh se ju do të shkoni në Shqipëri.

听说您要到阿尔巴尼亚去。

- c) Kam besim që nesër Agimi do të vijë patjetër.

我相信，阿基姆明天一定来。

B. 动词性复合谓语 Kallëzuesi i përbërë foljor 动词性复合谓语是由两部分即由两个动词组成，其中任何一部分都不能单独表达谓语的意义。

动词性复合谓语的第一部分是一个表示行为开始、继续或结束的动词，如：filloj, zë, nis, vazhdoj, mbaroj, pushoj 等，或是一个表示行为的可能性、必然性的动词，如：duhet, lipset, mund, do 等，这些动词的意义比自身单独使用时的意义要弱化。

动词性复合谓语的第二部分即第二个动词承担谓语的主要意义，常用连接式来表示，有时也用其它式或中性动名词来表示。由此两部分合起来组成一个单独的句法单位即动词性复合谓语。

例句：

- a) Përrjashta era kishte filluar të frynte me të madhe.

外面风开始刮大了。

- b) Zuri të bierë shi.

下起雨来了。

- c) Turma nisi të parakalojë para tribunës.

人群开始通过检阅台。

- ç) Bora vazhdonte të binte.

雪不停地下着。

- d) Brigada mbaroi së lëruari.

生产队已耕完了地。

- dh) Ai pushoi së qari.

他停止了哭。

- e) Duhet t'i shërbejmë popullit me gjithë shpirt.

我们应该全心全意地为人民服务。

ë) Në shkollë duhet forcuar disiplina.

在学校里应加强纪律性。

f) Nesër në mbledhje lipset të vijë edhe drejtori.

明天校长也要来参加会议。

g) S' mund të duroja më.

我不能再忍受了。

gj) Ara do punuar, s'do shikuar.

土地须要耕耘，不是看的。

2) 名词性谓语 Kallëzuesi emëror

名词性谓语由两部分组成：动词性部分和名词性部分。动词性部分通常由 jam 来表示，在这种情况下，jam 不具有“存在”、“位于”的意义，它本身的词汇意义已弱化，不可能单独构成谓语，只起把谓语的名词性部分与主语连接起来的作用，它有式、时间、人称的变化。

名词性部分通常由一个名词（不定指第一格）、形容词、代词、数词、副词来表示。这一部分表示谓语的主要词汇意义，它有时还伴随一个比较小词 si。名词性部分有时也可用词组来表示。

例句：

a) Artani nuk është student, ai është mjek.

阿尔丹尼不是大学生，他是医生。

b) Zoja ishte shumë e fortë dhe trime.

卓娅非常坚强和勇敢。

c) Do t'ja tregojmë armikut se cilët jemi.

我们将向敌人证明：我们是什么样的人。

ç) Partizani i vogël ishte gjithnjë i pari në sulm.

小游击队员始终冲在前面。

d) Gjendja ishte shumë serioze. Armiqtë përsëri filluan të na sulmonin. Ne mbetëm vetëm pesë.

情况是十分严重的，敌人又一次向我们发起了冲锋。当时，我们只剩下五个人了。

dh) Edhe për mua nuk është mirë kështu!

这样做，对我同样是不合适的！

e) Mungesa disipline është një nga të metat e grupit tonë.

缺乏纪律性是我们班的缺点之一。

ë) Të vegjëlit janë si lulet e Atdheut.

儿童是祖国的花朵。

名词性谓语的名词性部分还可以用带有前置词或不带前置词的其它格的名词来表示。

例句：

a) Natë ishte pa hënë, por jo fort e errët.

夜，没有月亮，但不很黑。

b) Ajri është plot lagështirë.

空气特别潮湿。

c) Ushtria jonë është e popullit.

我们的军队是人民的军队。

ç) Ai ishte prej tjetër karakteri.

他是具有另一种性格的人。

名词性谓语的动词性部分除了通常用 jam 来表示外，还可以用其他一些动词来表示，如：bëhem, quhem, emërohem, caktohem, zgjidhem, konsiderohem, shpallem, mbahem, dukem, shërbej, vlej, çmohem, merrem, gjykohe, tregohem, hiqem 等等，这些动词本身的词汇意义有一定程度的弱化。

例句：

- a) Pas shiut të rrëmbyer qiell u bë xham.
一场大雨以后，天空清澈如镜。
- b) Ajo quhet Drita.
她叫特丽塔。
- c) Ai u emërua drejtori i shkollës sonë.
他被任命为我校校长。
- c) Ai u caktua togëkomandant.
他被指定为排长。
- d) Ai u zgjodh deputet i kuvëndit Popullor.
他被选为人民议会代表。
- dh) Kjo mbledhje iu duk tepër e gjatë.
这次会议他觉得开得太长了。
- e) 28 Nëndori u shpall dita e pavarësisë së Shqipërisë.
11月28日被宣布为阿尔巴尼亚独立日。
- ë) Në luftë partizani i vogël tregohej shumë trim.
在战斗中，小游击队员表现很勇敢。
- f) Shkolla jonë shërben si flamur i kuq në frontin e arësimit.
我们学校是教育战线上的一面红旗。
- g) Kjo punë vlen si fillim.
这工作就算是开端。
- gj) Agimi mbahet më i dituri i klasës.
阿基姆是班上最有学问的人。
- h) Lezha konsiderohet një vend historik.
莱什是历史胜地。
- i) Ai u gjykua si armik i popullit.
他被宣判为人民的敌人。

名词性谓语的动词部分还可以由下列动词来表示，这些动词仍保持其本身的词汇意义。如：hyj,

dal, rri, qendroj, kthehem, vdes, mbetem, arrij, vij, jetoj, etj. (当然这类动词也能单独构成动词性简单谓语)

例句:

- a) Ai hyri në dhomë buzëgaz.
他微笑着进了屋。
- b) Në fund të nëndorit 1943 Hamiti doli partizan.
1943 年 11 月底, 哈米蒂当了游击队员。
- c) Ai gjithë ditë rrinte i mërzhitur.
他整天愁眉苦脸地呆着。
- c) Kina qendron e patundur në Lindje të botës.
中国坚强地屹立在世界的东方。
- d) Naimi vdqi buzëplasur.
纳依姆痛苦地死去了。
- dh) Ajo u kthye në shtëpi e gëzuar.
她高高兴兴地回到了家。
- e) Vepra e Lej Fenit do të mbetet e pavdekshme.
雷锋的业绩将永垂不朽。
- ë) Shoku Van arriti i pari në vendin e mbledhjes.
王同志第一个到达会议地点。
- f) Fshatarët sot jetojnë të lumtur.
今天的农民生活得很幸福。

3. 主语与谓语的一致关系 Përshtatja e kallëzuesit dhe e kryefjalës me njeri tjetrin

- 1) 动词性谓语和名词性谓语的动词部分在人称和数上要与主语保持一致关系。

例句:

- a) Tani unë po shkoj në qytet.
现在我进城。

- b) Era e furishme frynte pa pushim.
大风刮个不停。
- c) Mendimet e njerëzve duhet t'u përshtaten rrethanave të ndryshuara.
人们的思想必须适应已经变化了的情况。
- ç) Këto fjalë ma ngrohën zemrën.
这一席话温暖了我的心。
- d) Ata janë në fshat.
他们在农村。
- dh) Shiu vazhdon të binte.
雨继续下着。
- e) Ne jemi komunistë.
我们是共产党人。
- ë) Ushtarët u kthyen fitimtarë në repart.
战士们胜利地回到了连队。

Shënime:

a. 当主语是由几个人称代词表示时，谓语要用复数，但人称要用小的人称。

例句：

- a) Unë, ti dhe ai lexojmë.
b) ti dhe ai lexoni.
c) Ne, ju dhe ata lexojmë.
ç) Ju dhe ata lexoni.

b. 如果两个以上的主语中间有区分连接词“ose”，“a”时，则谓语与邻近的主语在人称和数上保持一致。

例句：

- a) Ose unë ose ti do të shkosh atje.
b) Sot do të shkoj atje ose unë ose ti.

c) A unë të ndihmoj, a ti mua.

c. 如果两个以上主语，中间是用连接词 as 连接时，则谓语可用单数也可用复数。

例句：

a) As unë, as ti nuk do të shkosh.

b) As unë, as ti nuk do të shkojmë.

c. 当主语是一个词组：名词（或代词）+ 前置词 me + 名词（或代词）或当一个句子有几个主语时，则谓语一般用复数。

例句：

a) Agimi dhe Kujtimi kishin dalë partizanë. (ose: Agimi me Kujtimin kishin dalë partizanë.)

阿基姆和库依蒂姆打游击去了。

b) Babai me të birin vajtën në qytet.

父亲和儿子进城了。

(如果儿子很小，是父亲带着进城的，那末，也可说成：Babai me të birin vajti në qytet.)

c) Unë me shokun Van (ose unë me të) dje shkuam në kinema.

我和王同志（或我和他）明天去看电影了。

2) 名词性谓语的名词部分与主语的一致关系：

A. 当名词性谓语的名词部分由一个形容词或代词表示时，则与主语在性、数、格上保持一致关系。

例句：

a) Ai është moshuar.

他上年纪了。

b) Koha qenka e bukur.

天气很好。

c) Fëmijët tanë janë të lumtur.

我们的孩子是幸福的。

- c) Partia Komuniste e Kinës është ajo që na udhëheq përpara.

中国共产党是领导我们前进的党。

B. 当名词性谓语的名词性部分由一个不带前置词的名词表示时，则与主语在格上保持一致关系。

例句：

- a) Aksioni është një shkollë e madhe ë kalitjes për të gjithë pjesëmarrësit.

突击运动对于所有参加者来说是一所锻炼的大学校。

- b) Pushteti popullor dhe organet e tij janë armë në duart e vetë popullit.

人民政权和它的机构是人民自己手中的武器。

- c) Ju, të rinj, jini e ardhmja e Atdheut.

你们青年人是祖国的未来。

Shënime:

A. 当主语表示人的时候，与谓语的名词部分（名词）在性上保持一致关系。

例句：

- a) Iliri (ai) është nxënës

伊里尔（他）是学生。

- a) Mira (ajo) është nxënëse.

米拉（她）是女学生。

B. 当主语由几个不同性的名词表示时，名词性谓语的名词部分（形容词或代词）一般用阳性复数表示。

- a) Iliri dhe Mira janë nxënës të mirë.

伊里尔和米拉是好学生。

b) Genci, Vera dhe Lulja janë shumë të urtë.

根茨、维拉和卢莉娅很聪明。

a) Molla dhe rrushi janë të ëmbël.

苹果和葡萄是甜的。

(二) 句子的次要成分 (Gjymtyrët e dorës së dytë të fjalisë)

1. 宾语 (Kundrina)

宾语是句子的次要成分，一般从属于谓语，表示行为的直接和间接对象。宾语分直接宾语和间接宾语两种。

1) 直接宾语 (Kundrina e drejtë)

直接宾语从属于用及物动词表示的谓语，表示行为的直接对象，用不带前置词的名词、代词或起名词作用的任何一个词或词组第四格形式来表示。直接宾语回答 *kë, cilin?, ç'?* (*çfarë?*) 的问题。

例句：

a) *S' e pashë pedagogun Li.*

我没有看见李老师。

b) *Kujdesi i komandantit i preku thellë ushtarët e rinj.*

指挥员的关怀，使新战士深受感动。

c) *Vdekja e Skënderbeut shkaktoi tronditje të thellë në Shqipëri.*

斯塔德培的死在阿尔巴尼亚引起了强烈的震动。

ç) *Tërmeti prishi qytetin.*

地震毁坏了城市。

d) *Mbyll derën dhe dritaret!*

关上门和窗户。

dh) *Unë nuk di asgjë.*

我什么也不知道。

e) Merreni ç¹ të doni.

你想要什么就拿吧。

2) 间接宾语 (Kundrina e zhdrejtë)

间接宾语表示行为的间接对象，它分不带前置词的间接宾语和带前置词的间接宾语两种。

A. 不带前置词的间接宾语 (Kundrina e zhdrejt pa parafjalë)

不带前置词的间接宾语用名词或代词第三格来表示，回答 kujt?, cilit? 的问题。

例句：

a) Revolucioni Socialist i Tetorit i tregoi popullit kinez rrugën e çlirimit.

十月社会主义革命给中国人民指明了解放的道路。

b) Bota ju përket juve. E ardhmja e Kinës ju përket juve (Mao Ce Dun).

世界是属于你们的，中国的前途是属于你们的。
(毛泽东)

c) Sukseset që kemi arritur i takojnë Partisë.

我们取得的成绩归功于党。

ç) Kësaj çështjeje duhet t'i kushtojmë një vëmendje të madhe.

对这个问题我们应给予很大的注意。

Shënim:

有的阴性动名词有时也要求一个间接宾语，这时在阴性动名词与间接宾语之间一般要加一个表示客体的定语。

例句：

Dhënia e tokës fshatarëve të varfër ngjalli tek ata

entusiazëm.

把土地分给穷苦农民激发了他们的积极性。

B. 带前置词的间接宾语 (Kundrina e zhdrejtë me parafjalë)

带前置词的间接宾语回答 nga kush?, nga se?, me kë?, me se?, me çfarë?, për kë?, për se?, për çfarë?, pa kë?, pa çfarë?, prej kujt?, kundër kujt?, nëpërmjet cilit?... 的问题。

带前置词的间接宾语由带前置词的名词、代词或词组来表示。

例句:

a) Nuk kemi frikë nga vështirësitë. (nga se?)

我们不怕困难。

b) Armiqtë nuk mundën ta mposhtnin një popull të etur për liri. (për çfarë?)

敌人不可能战胜一个渴望自由的人民。

c) Nëpërmjet punës në prodhim nxënësit edukohen me vetitë e klasës punëtore. (nëpërmjet cilit?) (me çfarë?)

通过生产劳动学生受到工人阶级品质的熏陶。

ç) Populli kinez ka bërë një luftë të gjatë kundër armiqve të brëndshëm dhe të jashtëm. (kundër kujt?)

中国人民跟国内外敌人作了长期的斗争。

d) Mora një letër prej vëllait. (prej kujt?)

我收到弟弟的一封信。

2. 定语 (Përcaktori)

定语是句子的次要成分, 用来表示事物的特征、关系和数量。它回答 ç'?, i kujt?, sa? 的问

题。

定语表示法：

A. 用名词来表示。

例句：

- a) Politika dhe taktika janë jeta e partisë. (e kujt?)
政策和策略是党的生命。
- b) Li Min është kujdestari i grupit tonë. (i kujt?)
李明是我们班的班长。

B. 用形容词来表示。

例句：

- a) Na ishte një herë një dimër i rreptë, me dëborë e akull.
那是一个寒冷的冰天雪地的冬天。
- b) Dhoma jonë është e pastër dhe e bukur.
我们的房间又干净又漂亮。
- c) Populli kinez është punëtor, trim dhe liridashës.
中国人民是勤劳、勇敢和热爱自由的人民。

C. 用代词来表示。

例句：

Çështja jonë është e drejtë. Qëllimi ynë do të arrihet me siguri.

我们的事业是正义的，我们的目的一定能够达到。

Ç. 用数词来表示。

例句：

Gjatë luftimeve, ushtria jonë shkatërroi 1, 500 tankë të armikut, rrëzoi 160 aeroplanë, i zuri armikut 450 topa dhe hodhi në erë 15 depo me municion.

在战斗中，我军摧毁敌人 1500 辆坦克，击落 160 架飞机，缴获 450 门大炮和炸毁 15 个弹药库。

D. 用动词的非展开式（不定式、付动式）来表示。

例句：

a) Erdhi koha për të ngrënë.

吃饭的时间到了。

b) Rrugës, pashë një djalë duke qarë.

路上，我见到一个正在哭的孩子。

Dh. 用副词来表示。

例句：

Asnjë forcë nuk mund të na pengojë ecjen përpara.

任何力量都不能阻挡我们前进的步伐。

E. 用词组来表示。

例句：

Gruri i pjekur dallgëzohej nga era, dukej si një det ngjyrë floriri.

熟了麦子如一片金黄色的海洋随风荡漾。

定语分一致定语、非一致定语和同位语三种。

1) 一致定语 (Përcaktori me përshtatje)

所谓一致定语就是说其性、数、格要与其所说明的词一致。如：冠词形容词、顺序数词、指示形容词和不定形容词 (i, e) gjithë, (i, e) tërë 都要在性、数、格上与其所说明的词一致，而无冠形容词和不定形容词 të gjithë, të gjitha, të tërë, të tëra 则要在性、数上与其所说明的词一致。

例句：

a) Atdheu ynë i madh socialist nuk ka qenë asnjëherë kaq i fugishëm dhe i begatshëm sa sot.

我们伟大的社会主义祖国从来没有像今天这样繁荣昌盛。

b) Partia jonë Komuniste, si dhe Armata e tetë e Korpusi i Katërtë i Ri, që udhëhiqen prej saj, janë ushtria e revolucionit. (Mao Ce Dun)

我们的共产党和共产党所领导的八路军、新四军，是革命的队伍。(毛泽东)

c) E gjithë Partia dhe populli i të gjitha kombësive të të gjithë vendit, duke u bashkuar ngushtë rreth Komitetit Qendror të Partisë, po luftojnë me këmbëngulje për realizimin e objektivit të rritjes katër herë të vlerës së përgjithshme të prodhimit të ekonomisë kombëtare në fund të këtij shekulli.

全党和全国各族人民紧密地团结在党中央的周围正为在本世纪末实现国民经济总产值翻两番的目标而努力奋斗。

2) 非一致定语 (Përcaktori pa përshtatje)

非一致定语与其所说明的词之间不发生性数、格的一致关系。它们一般用不带前置词的名词或代词第二格或第六格来表示，也可用带前置词的名词或代词第一、四、六格来表示。

例句：

a) Tirana është kryeqytet i Republikës Popullore të Shqipërisë.

地拉那是阿尔巴尼亚人民共和国的首都。

b) Unë pi kafe pa sheqer.

我喝不带糖的咖啡。

c) Kjo është një çështje me rëndësi.

这是一个重要的问题。

c) Puna e tij nuk mbaron me kaq.

他的事并未就此完结。

d) Ne jemi shokë armësh.

我们是战友。

dh) Kam një dhomë të mirë me dritare nga dielli.

我住一间窗户朝阳的好房间。

e) Kontradiktat midis nesh dhe armiqve janë kontradikta antagoniste.

敌我之间的矛盾是对抗性矛盾。

ë) Rruga para shkollës sonë është shumë e gjerë.

我们学校前面的马路很宽。

f) Lufta kundër burokratizmit është një nga detyrat e rëndësishme që shtrohen sot para nesh.

反对官僚主义的斗争是当前摆在我们面前的一个重要任务。

有一些非一致定语是用副词、基数词、动词不定式和词组来表示的。

例句：

a) Nga larg, flakët ndriçonin tërë vendin rrotull.

远处，火焰映红了周围整个地区。

b) Tetë shokë të tjerë i kemi ndarë në tri grupe.

我们把其他八位同志分成三组。

c) Asnjë shteg për t'u larguar nuk kishte.

没有一条能逃得出去的小道。

ç) Karshi tribunës Tien An Men ngrihet në qiell monumenti kushtuar dëshmorëve revolucionarë.

在天安门城楼对面，革命烈士纪念碑巍然耸立。

d) Buzë lumit gjendet një kasolle rrethuar me gjer-dhe.

河边有一间带篱笆的茅草屋。

Shënim:

非一致定语还可以用不定形容词 gjithë, tërë, shumë, pak 来表示。

例句:

a) Në sheshin sportiv ishin grumbulluar tërë (gjithë) studentët.

全体学生聚集在运动场上。

b) Kam lexuar shumë (ose pak) libra.

我读了许多书 (或很少书)。

3) 同位语 (Ndajshtimi)

同位语是定语的一种, 用来说明一个名词或词组, 它可以用一个不变化的名词、词组或句子来表示。

例句:

a) Gjyshi Sun kish hequr të zitë e ullirit në shoqërinë e vjetër.

宋爷爷饱尝了旧社会的苦。

b) Inxhinieri Li jeton bashkë me punëtorët.

李工程师与工人生活在一起。

c) Parulla 《Vdekje fashizmit! Liri popullit!》u bë moto themelore për luftën nacional çlirimtare.

“消灭法西斯! 自由属于人民!” 的口号成了民族解放战争中的基本目标。

ç) Çdo komunist duhet të kuptojë të vërtetën: 《Pushteti lind nga gryka e pushkës》. (Mao Ce Dun)

每个共产党员都应懂得这个真理: “枪杆子里面出政权。” (毛泽东)

d) Gazeta “Zhenminzhibao” boton pothuaj çdo ditë artikuj të rëndësishëm.

人民日报每天都刊登重要文章。

dh) Lumi Shkumbin kalon në qytetin Elbasan.

什库比河流经爱尔巴桑城。

e) Gjatë muajit prill natyra vesh rrobën e gjelbër.

四月里，大自然披上绿装。

3. 宾谓语补语 (Kallëzuesori)

宾谓语补语是句子的次要成分，它既说明宾语，又说明谓语，回答 Ç'？ 和 Si？ 的问题。

下列一些主动态及物动词可带宾谓语补语，如：
Kam, bëj, ndjej, zgjedh, shoh, quaj, lë, mbaj, njoh, cilësoj, gjej, marr, vlerësoj, trajtoj, çmoj, ruaj, shpall, tregoj etj.

例句：

a) Zjarr e kishte zemrën ajo vajzë e vogël. (Ç'?)

那一个姑娘有一颗火热的心。

b) Puna e bën njeriun njeri. (Ç'?)

劳动改造人。

c) Ajo e ndjen veten të lumtur. (Si?)

她感到自己很幸福。

ç) Djalë e kam të sëmurë. (Si?)

我的男孩病了。

d) Lufta e bën të çeliktë njeriun. (Ç'?)

斗争使人变坚强。

dh) Ai iku duke lënë derën hapur. (Si?)

他敞着门就走了。

e) Më 11 janar 1946 Asambleja kushtetuese, duke shprehur vullnetin e popullit, e shpalli njëzëri Shqipërinë Republikë Popullore. (Ç'?)

1946年1月11日制宪会议代表人民的意愿一致通过，

宣告阿尔巴尼亚为人民共和国。

宾谓补语有时由一个小词 *si* 或 *për* 或由一个前置词 *në* 或 *me* 作前引的第四格不定指名词或形容词来表示。

例句：

a) Unitetin e partisë ne e ruajmë si sytë e ballit.

我们像爱护自己的眼珠一样维护党的团结。

b) Sukseset tuaja ne i quajmë si tonat.

我们把你们的成就看作是自己的成就一样。

c) Shokët zgjodhën Agronin për kryetar.

同志们选阿格隆为主席。

ç) Sot e ndjej veten në rregull.

今天我感觉正常。

d) Ai më dha një përgjegje që më la me gojë hapur.

他给我的回答使我非常惊讶。

4. 状语 (Rrethanori)

状语是句子的次要成分，表示行为和状态发生的地点、时间、原因、目的、方式、数量、条件和让步等意义，通常用副词、带前置词或不带前置词的名词、代词、词组和动词的非展开式来表示。

1) 地点状语 (Rrethanori i vendit)

地点状语表示行为发生的地点，回答 *ku?*, *për ku?*, *deri (gjer) ku?*, *nga?*, *që nga?*, *prej nga?*, *prej ku?*, *në ç'drejtim?* 等问题。

地点状语 的表示法：

A. 用副词来表示。

例句：

a) Kudo ndihet një atmosferë e gjallë pune.

到处呈现热烈的劳动气氛。

b) Partizanët ecnin përpara.

游击队员们在前进。

c) Eja këtu!

到这儿来!

B. 用一个带前置词的第一格名词或代词来表示。

例句:

a) Komisari sapo u kthye nga shtabi i divizionit.

政委刚从师部回来。

b) Eja tek unë!

到我这儿来!

C. 用一个带前置词的第四格名词或代词来表示。

例句:

a) Shkodra gjendet në veri të Shqipërisë.

斯库台位于阿尔巴尼亚北部。

b) Ura e Nankinit është ndërtuar mbi lumin Jancë.

南京大桥建在长江上。

c) Çdo mëngjes ai shëtiti nëpër oborr.

每天早晨他在院子里散步。

Ç. 用一个带前置词的第六格名词或代词来表示。

例句:

a) Dyqani ndodhet afër shkolles.

商店位于学校附近。

b) Pranë meje rrinte Sokoli.

我旁边坐着索科利。

D. 用一个不带前置词的第六格名词来表示。

例句:

a) Kënga gjatë punës oshëtinte kodrave.

劳动中歌声响彻山岗。

b) Nuk takova njeri rrugës.

途中我未遇到人。

Dh. 用词组来表示。

例句：

Studentët kanë ardhur nga të katër anët e atdheut.

大学生们来自祖国各地。

2) 时间状语 (Rrethanori i kohës)

时间状语表示行为发生的时间，回答 kur?, për kur?, deri (gjer) kur?

时间状语的表达法：

A. 用时间副词来表示。

例句：

a) Që nesër do të fillojmë nga puna fizike.

我们从明天开始劳动。

b) Që sot e tutje do të mësoj më me zell.

从今以后我要更努力学习。

c) Për së shpejti do të kuptosh kush ka të drejtë.

你很快会理解，究竟谁是正确的。

B. 用一个带或不带前置词的第四格名词来表示。

例句：

a) Ai u nis për në qytet që në mëngjez.

他一清早就进城去了。

b) Atë natë asnjëri s' mbylli sy.

那天夜里谁也没有合眼。

ç) Babai im është punëtor, ai ditën punon e natën vazhdon shkollën.

我父亲是工人，他白天上班，晚上在夜校学习。

C. 用一个带前置词的第一格名词来表示：

例句：

Viti i ri shkollor fillon nga shtatori.

新学年从九月开始。

Ç. 用一个带或不带前置词的第六格名词或代词来表示。

例句：

- a) Artani erdhi pas meje në shkollë.
阿尔塔尼紧跟着我之后来到了学校。
- b) Atë libër e kam lexuar para teje.
那本书我在你之前读过。
- c) Dimrit bie borë e madhe në malet tona.
每逢冬天我们的山上都下大雪。

D. 用词组来表示。

例句：

- a) Ai u ngrit shumë herët atë mëngjez.
那天早上他起得很早。
- b) Ata kishin filluar stërvitjen që nga ora tre.
他们从三点钟起开始训练。
- c) Ndeshja vazhdoi deri në orën 10 të mbrëmjes.
比赛一直进行到晚上十点钟。
- c) Ditën e nisjes për në Shangai ma kanë lënë për nesër.
去上海的出发日期让我推迟到明天。

Dh. 用动词否定非展开式来表示。

例句：

Fshatarët kanë dalë në arë që pa gdhirë.
农民们天不亮就下地了。

E. 用动词付动式来表示。

例句：

Shumë gjëra po mendoja duke vështruar malet.
望着群山，我想起了许多事儿。

3) 原因状语 (Rrethanori i shkikut)

原因状语表示行为发生的原因，回答 pse?, për ç'

shkak?, për ç' arësye?, nga ç' arësye? 的问题。

原因状语的表达法:

A. 用原因疑问副词来表示。

例句:

a) Pse s' erdhe mbrëmje?

你为什么昨晚没有来?

b) Pse keni dalë kaq herët?

你为什么这么早就出去了?

B. 用带前置的名词或不带前置词的名词第六格来表示。

例句:

a) Ai është sëmurë nga të ftohtit.

他因着凉而病了。

b) I janë vrarë këmbët nga këpucët.

他双脚被鞋子磨破了。

c) Ai qante prej inati.

他气哭了。

ç) U hidhërova shumë për fjalë që më the.

你说的话使我很伤心。

d) Plasëm vape.

我热得都要炸了。

dh) U lodha së foluri.

我说话说累了。

C. 用带前置词的代词来表示。

例句:

Prej teje u kritikova edhe unë nga shokët.

由于你, 我也受到同志们的批评。

Ç. 用词组来表示。

例句:

a) Për shkak të punëve të shumta ai nuk erdhi në mbledhje.

因工作繁忙，他没有来开会。

b) Për shkakun tënd u vonova.

由于你的原因我迟到了。

ç) Për shkak të shiut mbeta brënda.

因下雨，我就呆在屋里了。

D. 用动词副动式来表示。

例句：

Ai u plagos duke punuar.

他因干活而受了伤。

4) 目的状语 (Rrethanori i qëllimit)

目的状语表示行为发生的目的，回答 *përse?*, *për ç' qëllim?* 的问题。

目的状语 的表示法。

A. 用目的疑问副词来表示。

例句：

a) Përse ke ardhur këtu?

你来这里干什么？

b) Përse luftonin me aq trimëri partizanët?

游击队员们如此英勇战斗是为了什么？

B. 用带前置词 *për* 的名词第四格来表示。

例句：

a) Ata kanë ardhur në Pekin për mbledhje.

他们来北京开会。

b) Nxënësit shkuan për ujë.

学生们打水去了。

c) Partizanët luftonin për liri.

游击队员们为自由而战斗。

C. 用动词的不定式来表示。

例句：

Në vitin 1937, shoku Betjun, duke mos iu trembur vështirësive të një rruge të gjatë, erdhi në Jenan për t'i ndihmuar Kinës në luftën e saj kundër pushtuesve japonezë.

1937 年，白求恩同志不远万里，来到延安，帮助中国的抗日战争。

5) 方式状语 (Rrethanori i mënyrës)

方式状语表示行为发生的方式，回答 si?, qysh?, në ç' mënyrë? 的问题。

方式状语的表示法：

A. 用方式副词或词组来表示。

例句：

a) Ai punon rregullisht.

他工作有条不紊。

b) Studentët dalin dy nga dy.

大学生们两个两个地走出去。

c) U dërgova të fala kokë për kokë.

我逐个地向他们问候致意。

B. 用一个带前置词的名词来表示。

例句：

a) Ai punon me mend.

他干活动脑子。

b) Armiqtë u dorëzuan pa kushte.

敌人无条件投了降。

c) Fatmiri më vështronte me buzë në gaz.

法特米尔微笑瞧着我。

ç) Qemali qendroi më këmbë.

捷马利站立着。

- d) Secili shpërblehet sipas punës që bën.
按劳取酬。

C. 用小词 *si* 来表示。

例句：

- a) Partizanët luftonin si luanë.
游击队员英勇作战。
b) Ajo këndon si bilbil.
他唱歌像夜莺一样悦耳动听。

Ç. 用动词的形动式来表示。

例句：

Dua të bisedoj shtruar me ty.
我想坦率地跟你谈一谈。

D. 用动词否定非展开式来表示。

例句：

Karvani shkon përpara pa u ndalur.
驼队在不停顿地前进。

Dh. 用付动式来表示。

例句：

Ai shkonte duke kënduar.
他边走边唱。

E. 用词组来表示。

例句：

Fëmijët dëgjonin me gojë hapur.
孩子们听得十分出神。

6) 数量状语 (Rrethanori i sasisë)

数量状语表示行为的数量，回答 *sa?*, *sa herë?*,
në ç' masë? 的问题。

数量状语的表示法：

A. 用数量副词 *shumë*, *pak* 等来表示。

例句：

- a) Atdheu pret shumë prej të rinjve, se tek ata është varur shpresa e së ardhmes.

祖国对青年们寄予厚望，因为在他们身上寄托着未来的希望。

- b) Pse ndenje kaq pak?

你怎么呆那么一会儿？

B. 用表示行为重复、次数的副词来表示。

例句：

- a) Vajta dy herë në shtëpi tënde e s'të gjeta.

我到你家两次，可没有找到你。

- b) Tri herë armiqtë provonin të avanconin përpara, kurse të tria herët ne i gozhduam në vend dhe i mbrapsëm.

敌人曾三次试图向前推进，但是，我们三次都把
他们牢牢地钉在原地，并迫使他们后退。

C. 用基数词 + 第四格名词来表示。

例句：

- a) Kur armiqtë u afruan 200 metra, ne hapëm zjarr mbi ta.

当敌人离我们 200 米远时，我们向他们开了火。

- b) Nga aeroporti gjer në hotelin “Pekin” është larg afërsisht 25 kilometra.

从机场到北京饭店差不多相距 25 公里。

- c) Kam punuar në Pekin 30 vjet.

我在北京已工作 30 年了。

- ç) Ky libër kushton 15 lekë.

这本书值 15 列克。

d) ky peshk peshon dy kile.

这条鱼重 2 公斤。

dh) Dje punova 10 orë në fabrikë.

昨天我在厂里干了 10 个小时的活。

Ç. 用基数词 + 前置词 + 第四格名词来表示。

例句：

a) E bëra këtë punë për dy orë.

我用两个小时干完了这件工作。

b) Çiklisti e kreu distancën Tiranë – Durrës për 90 minuta.

自行车选手用 90 分钟跑完了地拉那到都拉斯的距离。

7) 条件状语 (Rrethanori i kushtit)

条件状语表示行为发生的条件，回答 në ç'kusht? 的问题。

条件状语的表达法：

A. 用带前置词 me 或 pa 的名词第四格来表示。

例句：

a) Me ndihmën e shokëve, ai e kreu me sukses detyrën.

在同志们的帮助下，他胜利地完成了任务。

b) Pa fjalor s' mësohet një gjuhë.

没有词典是难于学好一种语言的。

B. 用带前置词短语 në rast 的名词第六格来表示。

Në rast alarmi fik dritat.

如遇警报，要熄灯。

C. 用动词的副动式来表示。

例句：

a) Pa bërë hetime dhe studime, nuk ke të drejtën e fjalës.

没有调查研究，就没有发言权。

- b) Duke punuar, aftësia rritet, kurse pa punuar, gjenia zbehet.

干，会增长才干，不干，天才也会暗然失色。

8) 让步状语 (Rrethanori i lejmit)

让步状语表示要阻止某种行为，但并未阻止成的一种说明语。

让步状语的表示法：

A. 用带前置词短语 me gjithë, pavarësisht nga + 名词来表示。

例句：

- a) Me gjithë vështirësitë, gjeologët vazhdonin të punonin.

尽管困难重重，地质工作者还是继续工作。

- b) Pavarësisht nga pengesat e mëdha, plani u tejkalua.
尽管遇到很大障碍，计划还是超额完成了。

B. 用动词副动式来表示。

例句：

Duke punuar në uzinë me tri turne, Kujtimi vazhdon shkollën.

库依蒂姆虽然在三班倒的工厂里干活，但他仍坚持上学校学习。

(三) 句子的同等成分 (Gjymtyrët homogjene të fjalisë)

在一个句子中可以具有同一职能，回答同一问题的成分，它们都同时与另一成分相联系，这样的成分叫同等成分。同等成分有下列几种：

1. 同等主语：

例句：

- a) Pedagogët dhe studentët po dëgjojnë raport në salë.

师生们正在大厅里听报告。

- b) As vështirësia, as çdo sakrificë nuk na ka trembur.

困难和牺牲都吓不倒我们。

- c) Për mua, qoftë fizika qoftë kimia paraqesin interes.

对我来说，无论是物理，还是化学都感兴趣。

2. 同等谓语

例句：

- a) Taksia kaloi përmes qendrës së qytetit, bëri një kthesë, hyri në një shëtitore të gjerë dhe ndaloi para ndërtesë të madhe e të bukur..

出租汽车穿过市中心，拐了个弯，驶入一条宽阔的林阴道，最后在一幢高大而漂亮的建筑物面前停了下来。

- b) Do të ikni apo do të rrini këtu?

你准备走呢，还是准备呆在这里呢？

- c) Me anë të vjershave Naim Frashëri i mësonte shqiptarët si ta donin atdheun, si të bashkoheshin dhe të luftonin kundër pushtuesve turq.

纳依姆·弗拉舍利用诗歌教育阿尔巴尼亚人民，怎样热爱祖国，怎样团结起来以及怎样跟土耳其占领者作斗争。

3. 同等宾语

例句：

- a) Naim Frashëri ka shkruar shumë libra e vjersha për fëmijët.

纳依姆·弗拉舍利为儿童写了许多书和诗歌。

- b) Pekini ka një histori të lashtë dhe tradita të

lavdishme revolucionare.

北京具有悠久的历史 and 光荣的革命传统。

- c) Në të kaluarën fshati ynë nuk kishte as traktorë, as maqina shirëse e korrëse, as mjete të tjera të mekanizuara, që duhen për bujqësinë.

过去我们村既没有拖拉机，也没有脱粒机和收割机以及其他农业所需要的机械设备。

4. 同等定语

例句：

- a) Pekini është qendër politike, ekonomike dhe kulturore e vendit tonë.

北京是我国的政治、经济和文化的中心。

- b) Para Çlirimit Kina ishte një vend shumë i varfër dhe i prapambetur.

解放前中国是一个贫穷落后的国家。

- c) Studentët tanë duhet ta mësojnë mirë teorinë e Marksit, Engelsit dhe Leninit.

我们的大学生应该很好地学习马克思、恩格斯、列宁的理论。

5. 同等状语

例句：

- a) Vera studion herë në bibliotekë, herë në klasë.

薇拉有时在图书馆学习，有时在教室学习。

- b) Ai vjen një herë në vit në Pekin, ose në verë ose në dimër.

他每年来一次北京，或者在夏天，或者在冬天。

- c) Ajo vajzë është veshur thjesht, por pastër.

那个姑娘穿得很朴素，但很干净。

第十四章 句子的独立成分

句子的独立成分是句中带有独立性的说明语，它与句中其他成分相比较，在意义上和语调上具有一定的独立性。我们常见的独立成分主要是独立定语、独立同位语和独立状语，而句中的其他成分用于独立成分的很少。独立成分要用逗号与其他成分分开。

一、独立定语 (përcaktori i veçuar)

定语（主要是一致定语）比其他成分更易成为独立成分，尤其是形动词作为定语时更易独立。

独立定语可以是非展开的，也可以是展开的，它可以置于名词或人称代词之前或之后。

例句：

- a) Qyteti, i larë nga shiu i natës, shkëlqente nën rrezet e diellit.

被夜雨冲刷过的城市在阳光下闪闪发光。

- b) E korrur, ara duket edhe më e madhe.

收割完了的田野显得更加广阔。

- c) Armiqtë u gjendën në rrethimin e hekurtë. Ata, të hutuar, filluan të vërtiteshin nëpër dëborë.

敌人已落入重重包围之中，他们丧魂落魄地开始在雪地里打转转。

- ç) Njerëzit, të frymëzuar nga idealet e larta të partisë, bashkoheshin më shumë me njëri tjetrin.

人们在党的崇高理想的鼓舞下彼此团结得更紧密了。

- d) Afër mesditës të dy partizanët, të lodhur e të cfilitur, u kthyen në çetë.

将近中午时分，那两个疲惫不堪的游击队员回到了队里。

- dh) Të emocionuar, vajzën me zor e zinte gjumi.

姑娘激动得难于入眠。

Shënim:

当被独立定语所说明的名词是复数定指第一格或单复数定指第四格时，用形容词所表示的独立定语的前冠词为 të，而不是 e，请看上述例句中的 d)，dh)。

二、独立同位语 (Ndajshtimi i veçuar)

凡是有说明语的同位语，或用语调和标点符号将该同位语与被说明的词分开，独立出来的，叫做独立同位语。独立同位语主要起进一步补充和解释的作用。

例句：

- a) Ne, komunistët, duhet të japim shembullin e zbatimit të urdhërave dhe të respektimit të disiplinës.

我们共产党员应该做执行命令的模范和遵守纪律的模范。

- b) Kjo vepër është shkruar prej Lu Sinit, flamurtarit të lëvizjes së kulturës sonë të re.

这部作品是新文化运动的旗手鲁迅写的。

- c) Naim Frashëri, poeti dhe patrioti i madh, luftoi gjithë jetën e tij për çlirimin e Shqipërisë.

伟大的诗人和爱国者——纳依姆·弗拉舍利为阿尔巴尼亚的解放奋斗了一生。

- d) Vepra e Lej Fenit, birit të mirë të popullit, do të mbetet i paharruar në zemrat tona.

人民的好儿子——雷锋的业绩将永远留在我们的心中。

三、独立状语 (Rrethanori i veçuar)

凡状语都可以转化成独立状语，但时间、地点、方式、原因状语居多数，让步状语通常都是独立状语。

例句：

- a) Me çlirimin e vendit tonë, filloi periudha e re e revolucionit socialist dhe e ndërtimit të socializmit.

随着我国的解放，开始了社会主义革命和社会主义建设的新时期。

- b) Poshtë, Shkumbini dukej si një shirit i argjendtë, i shtrirë mbi një fushë të gjerë e të pafund.

下面，什库比尼河像一条银色的带子躺在无边无际的广阔平原上。

- c) Pa humbur kohë, Skënderbeu së bashku me trimat e tij çliroi Krujën.

斯堪德培和他的勇士们不失时机地解放了克鲁亚城。

- d) Nga druajtja, Kujtimi nuk doli mirë në provim me gojë.

由于胆怯，库依蒂姆口试没有考好。

- dh) Edhe i plagosur rëndë, ai nuk u tërhoq nga beteja.

他虽然身受重伤，但没有下火线。

第十五章 插入语、呼语

一、插入语 (Fjalë, togje fjalësh, fjali të ndërmjetme)

插入语不是句子的成分，不回答任何问题。它用来表达说话人对所谈事物的态度，在口语中尤为常用。

插入语可以用一个词、一个词组或一个句子来表示，它可以位于句首、句中或句末（但经常位于句中）。

插入语在书面上一般要用逗号与句子分开。

例句：

a) Njeriu, domosdo, bën gabime, por dy herë të njëjtin gabim, njeriu s' duhet ta bëjë.

人难免要犯错误，但同一个错误不应重犯。

b) Për fat të keq, partizani i vogël u plagos në luftë e sipër.

不幸的是，小游击队员在战斗中受了伤。

c) Me një fjalë, ne duhet të mobilizojmë të gjitha forcat, direkte e indirekte dhe të luftojmë për ta bërë vendin tonë një vend të fuqishëm socialist.

总之，我们要调动一切直接的和间接的力量，为把我国建设成为一个强大的社会主义国家而奋斗。

ç) Për çudi, përse ka ardhur ai?!

真奇怪，他来干什么呢?!

d) Domethënë, vendose të ikësh.

就是说，你决定要走了。

dh) Mësuesi ynë, në radhë të parë, duhet të jetë punonjës politik.

我们的教师，首先应该是政治工作者。

e) Unë, të them të vërtetën, në fshat mësova shumë dhe u po-
qa.

对你说真的，我在农村学到了很多，而且变得成熟了。

ë) Ai punon, më duket, pa mend.

我看，他干事情不动脑子。

f) Fshati im, ti e di, gjatë luftës u dogj i tëri nga fashistët, po
pas çlirimit u rindërtua më i bukur se qe.

我们村，你知道，在战争期间被法西斯全烧光了。但在
解放后进行了重建，比原来更美丽了。

g) Të gjitha kuadrot tona, siç ka thënë kryetari Mao, janë
shërbëtorë të popullit.

我们的一切干部，正像毛主席所说的，都是人民的勤务
员。

Shënim:

1) 一般来说，插入语在句中不是必需的，因此，它也可以
去掉，但这并不影响句子的意义。

2) 不要把位于另一个句子中间的句子都看作是插入语，具
体情况要作具体分析。例：

Nesër, po të kem kohë, do të vij tek ju.

(这里的 po të kem kohë 不是插入语，而是条件从句。)

二、呼语 (Thirrori)

说话时，说话者往往用一个词或词组来吸引对方的注意，或
把对方引入交谈。这种词或词组称为呼语，呼语用名词、人称代
词（第二人称）的第一格来表示，它不属于句子中的成分。

呼语可以置于句首、句中或句末，并用逗号或感叹号与句子
分开。

例句：

a) Unë, shokë e shoqe, kam dashur t'ju tregoj se si u rrit Lej Feni nga një djalë fshatar i varfër në një luftëtar të ndërgjegjeshëm.

同志们，我很愿意给你们讲一讲雷锋是怎样由一个贫苦农民的孩子成长为一个自觉的战士。

b) Kemi humbur rrugën, o shokë!

同志们！我们迷路了。

c) Mos u bëj merak për mua, baba!

爸爸，别为我担心。

ç) Mama! Kur të rritem, do të bëhem mësues.

妈妈！我长大了，要当教师。

d) Mirë, shoku sekretar, ndoshta unë s' kam të drejtë.

好吧，书记同志，可能是我错了。

dh) I fortë e i bukur je, Atdhe!

祖国呀！你坚强而又美丽！

e) Lamtumirë, Shqipëria ime!

再见，我的阿尔巴尼亚！

Shënim:

A. 阳性名词作呼语时，可在其词尾加一个小词“O”。

例：

Koha ka ndryshuar, o shoko, punën e burrave e bëjnë edhe gratë.

时代不同了，同志们，男同志能做的事，女同志也能做。

B. 在用作呼语的名词、代词和词组之前，可加小词 o, or, ore, mor, more（以上用于阳性）o, oj, moj（以上用于阴性）。

例：

a) Ç' flet, more Agim, si s' na takon ne?!

你说什么，阿基姆，怎么跟我们没有关系?!

b) Qofshi i gëzuar, o bir!

祝你快乐，孩子!

c) Or Besim, pse u vonove prapë sot?!

贝西姆，你今天怎么又迟到?!

ç) Mos u merakos, moj nënë, gjithçka do të jetë mbarë.

妈妈，你别担心，一切都会顺利的。

第十六章 简单句的分类

只有一个谓语句的句子叫简单句。例句：

a) Më 1 tetor të vitit 1949 kryetari Mao Ce Dun nga tribuna e Tien An Menit shpalli solemnisht para gjithë botës themelimin e R. P. të Kinës.

1949年10月1日，毛泽东主席在天安门城楼上向全世界庄严宣告中华人民共和国的成立。

b) Mëngjez i freskët pranveror. (此句省略了) është, mëngjez 是名词性谓语的名词部分。

(是) 一个春天凉爽的早晨。

简单句一般均按结构中的主要成分来分类。在讲分类之前，应弄清完全句和不完全句的概念。

完全句 (Fjalë e plotë) 指没有省略表达思想所必需的句子成分，其中包括主要成分和必要的次要成分。例句：

a) Mësuesja fliste për historinë e Shqipërisë. Nxënësit dëgjonin me vëmendje.

女教师在讲阿尔巴尼亚历史，学生们在聚精会神地听着。

b) Kam punuar 25 vjet në institutin tonë.

我们在我们学院已工作了 25 年。

不完全句 (Fjalë e joplotë)：指省略了句中某个或某些必要成分的句子，它可以省略主要成分，也可以省略次要成分。不完全句主要用于某些特定场合的交谈中，它可以借助许多具体因素，来帮助我们理解其意义的完整性。

1) 借助上下文。例：

—Ku po shkon?

—Në dyqan.

—Ç' do të blesh?

—Një palë këpucë.

2) 借助语调的变化和间歇。例：

—Si janë shokë e bazës?

—Të bazës, nuk e di, po të qendrës, mirë.

3) 借助特定的环境。例：

当我们在车站等车时，突然有一个同志说：

—Po vjen! (这里显然指的是车子来了。)

4) 借助手势、点头、摇头等。例：

—Të Pëlqen ky libër?

—Po!

有些不完全句在句法上已固定，无须上下文或具体环境就能理解。例：

a) Bukë e kripë e zemër.

b) Fjalë pak punë shumë.

c) Për armikun barutin thata.

简单句按其结构可分为双主要成分句和单主要成分句。

一、双主要成分简单句 (Fjalë e thjeshtë me dy gjymtyrë kryesore)

双主要成分简单句是指兼有主语和谓语两个主要成分的句子。

例句：

a) Kemi miq kudo në botë.

我们的朋友遍天下。

b) Heronjtë e popullit janë të pavdekshëm!

人民英雄永垂不朽!

二、单主要成分简单句 (Fjalë e thjeshtë me një gjymtyrë kryesore)

单主要成分简单句是指句中只有一个主要成分 (或主语或谓语) 的句子, 一种是只有谓语没有主语, 其中包括确定人称句, 不定人称句, 总括人称句 (或叫泛指人称句) 和无人称句; 另一种是只有主语没有谓语, 只有主格句一种。单主要成分句虽然只有一个主要成分, 但并不影响句子意义的完整性, 因此不能算是不完全句。现分述如下:

(一) 确定人称句 (或叫省略人称句) (Fjalë me vetë të përcaktuar)

确定人称句中虽无主语, 但在谓语的人称形式中已体现出行为的主体。这种句子的动词常用单、复数第一、第二人称的形式来表示。

例句:

a) Të provoj edhe një herë, shoku komandant!

让我再试一次吧, 指挥员同志!

b) Do të bëhemi përkthyes të gjuhës shqipe.

我们将成为阿文翻译。

c) Bukur e ke menduar.

你想得很好。

ç) Rrini bashkë me shokët.

你跟同志们呆在一起。

d) Qëlloni, shokë!

射击吧, 同志们!

dh) O burra, të nisemi!

噢, 勇士们, 我们出发吧!

e) Si thoni, shokë?

同志们, 你们怎么认为?

ë) Punë të mirë paske bërë!

你干了件好事!

f) Dalshi faqebardhë!

祝你成功!

在上述列举的确定人称句中，并没有强调行为的发出者，但谁是行为的发出者很清楚，决不影响我们的理解。其所以把主语省略，只是为了使行为更突出而生动。

当我们需要突出行为的发出者时，就要把人称代词写出，以便把可能有几个行为的发出者互相区别开来，这时逻辑重音也就落在人称代词上了。

例句：

a) Edhe unë dëshiroj të vizitoj këtë ekspozitë.

我也想参观这个展览会。

b) Edhe ti paske ardhur në mbledhje?

你也来参加会啦?

c) Duhet të shkojmë edhe ne, jo vetëm ju.

不仅是你们要去，我们也要去。

从上述例句中可以看出，并不是强调行为本身，而是强调行为的发出者。

(二) 不定人称句 (Fjalë me vete të papërcaktuar)

不定人称句的句中没有主语，表示谓语的动词用复数第三人称，但它不能确定地指出行为的主体。在不定人称句中强调的是行为的本身，而不是行为的发出者。这种句子在译成汉语时也经常没有主语。

例句：

a) Kështu më kanë thënë.

(人家) 是这样对我说的。

b) Më kanë folur për punën tënde.

(人家) 给我谈了你的工作情况。

c) E çuan në spital.

(人家) 把他送到了医院。

ç) Shokun çu e dërguan me punë në ambasadën e R. P. të Kinës në Shqipëri.

派周同志到中国驻阿尔巴尼亚使馆工作。

d) Na njoftuan se nesër do të shkojmë në fabrikë për vizitë.

通知我们说，明天我们去工厂参观。

不定人称句常用于口语交谈中，当不定人称句带直接宾语时，从意义上讲，它近似于被动反身态的人称句。例：

Gazetat i shpërndajnë në mëngjes. (这句话从意义上讲近似于：Gazetat shpërndahen në mëngjes.)

(三) 总括人称句 (或叫泛指人称句) (Fjalë me vetë të përgjithësuar)

总括人称句中无主语，谓语用动词单数第二人称，表示对任何人都适用的行为，具有总括的意义。总括人称句的谓语形式可以用陈述式、连接式或命令式等。

例句：

a) Librin ta ruash përgjithmonë.

书要永远保存好。

b) Që të fitosh dituri, duhet të mësosh.

要想获得知识，就得学习。

c) Që të bëhesh mësues i popullit, duhet të jesh para së gjithash nxënës i tij.

要想当人民的先生，就要先当人民的学生。

ç) Kur të vesh në Hanxhou, do të mahnitesh për bukurinë e tij.

你要是去杭州的话，将为它的美丽而惊叹。

d) Duke shëtitur nëpër atdhe, e njoh më mirë se

kurdoherë madhështinë e tij.

你要是周游一下祖国，就会比任何时候更感觉它的伟大。

dh) Nuk mund ta zgjidhësh një problem? Atëhere studio, informohu mbi gjendjen e tanishme dhe historikun e tij.

你对于那个问题不能解决么？那末，你就去调查那个问题的现状和它的历史吧！

(四) 无人称句 (Fjalë pavetore)

句中无主语而且按语法规则不可能有主语的句子叫做无人称句。如果句中的行为有主体，则主体也不是第一格，而是第三格。

无人称句通常由一部分表示天气和自然现象的无人称动词以及少数人称动词（作无人称动词用）构成。无人称句中的动词用单数第三人称。

例句：

a) Këtë dimër nuk bën aq ftohtë.

今年冬天不那么冷。

b) Ishte mëngjez. Vesonte. Unë qendroja pranë dritares së lagur dhe pija cigare duke vështuar fushën që kishte marrë një ngjyrë të murme.

清晨，天下着毛毛雨，我站在湿淋淋的窗户旁，抽着烟，凝视着灰茫茫的原野。

d) Sa shpejt që u err!

天黑得好快呀！

ç) Po vrenjtet. Duket se do të bjerë shi.

天阴了，看来要下雨。

d) Rrebeshi vazhdon. Shkrepëtin. Gjëmon. Qielli e dheu dridhen.

暴雨不停地下着，电闪雷鸣，天地在颤动。

dh) Nga lindja kishte filluar të zbardhte.

东方开始吐出鱼肚白。

此外，还有几个动词，当表示下列固定意义时可作无人称动词用。构成无人称句。如：qëllon（碰巧，有机会），godit（碰巧，有机会），rastis（碰巧，巧遇），ndodh（有时）。

例如：

a) Qëlloi që u ndodha dhe unë aty.

碰巧我也在那里。

b) Më ka goditur disa herë të shkoj në Shanghai me shërbim.

我多次有机会去上海出差。

c) Goditi që u ndodha në shtëpi.

碰巧我在家里。

ç) Kështu paska ndodhur me Agimin!

事情就这样在阿基姆身上发生了！

d) S'më rastis të bisedoj me të.

我没有机会跟他交谈。

（五）主格句（Fjalë emërore）

仅有主语或带有说明语的主语，而没有谓语，这种句子叫做主格句。主格句中唯一的主要成分是用名词第一格，即主格（一般用不定指形式）来表示的。

例句：

a) Mëngjez. Dielli shkëlqen. Fëmijët shkojnë të gëzuar në shkollë.

早晨，阳光明媚，孩子们高高兴兴地去上学。

b) Natë. Natë e errët. Shiu binte pa pushim. Partizanët mezi ecnin përpara.

夜，漆黑的夜，雨下个不停，游击队员在艰难地行

进。

- c) Natë. Nga larg dëgjohet gjëmimi i topave. Rreth e rrotull heshtje.

夜，远处传来隆隆炮声，四周一片寂静。

- ç) Sihariq i madh! kina lëshoi përsëri një satelit artificial të Tokës.

特大喜讯！中国又发射了一颗人造地球卫星。

- d) Çudi! Pse s'kanë ardhur akoma studentët?!

奇怪！学生为什么还不来?!

- dh) Mbrëmje. Re të zeza kanë veshur qiellin dhe toka është mbushur me një errësirë të dendur. Filloi të bjerë prapë shi. Bën ftohtë.

夜晚，乌云遮没了天空，漆黑的夜幕笼罩着大地，雨又开始下了起来，天气很冷。

主格句也可以用词组来表示（该词组的主要部分一般用名词第一格定指形式）。

例句：Mezi i dites, bën shumë vapë.

中午，天气很热。

第十七章 复合句

由两个或两个以上的简单句组成，语法上互相联系，而又表达一个完整意思的句子称为复合句。

复合句按语法的互相关系分为并列复合句和主从复合句两类。

一、并列复合句 (Fjalìa e përbërë me bashkërenditje)

由两个或两个以上平等的、互不从属的简单句组成的复合句称并列复合句。并列复合句按其各部分之间的关系可分为：联合关系、对别关系、区分关系和总括关系等四种并列复合句。

(一) 表示联合关系的并列复合句

表示联合关系的并列复合句各分句之间的意义是相同的或互为补充的，它们之间常用联合连接词 e; dhe; edhe; as; edhe..., edhe...; as...; as...; jo vetëm (që)..., po (por) edhe...; jo vetëm (që)..., po (por) as... 等来连接。

例句：

- a) T'u përgjigjemi thikë për thikë e të luftojmë për çdo pëllëmbë tokë.
针锋相对，寸土必争。
- b) Jasht po bie shiu dhe fryn era.
外面正下着雨，刮着风。
- c) Puna u krye dhe unë jam shumë i gëzuar.
工作完成了，我感到很高兴。
- ç) E gjithë toke është mbuluar me borë dhe kjo vazhdon të bjerë pa pushim.

整个大地已盖满了白雪，而雪还在不停地下着。

- d) Edhe Dritani është shumë punëtor, edhe ti je shumë punëtor.

不仅特里塔尼很勤劳，你也很勤劳。

- dh) As pushkë nuk po dëgjoheshin, as flakë nuk po shikohej.

既听不到枪声，也看不见火光。

- e) Jo vetëm që u kritikuan gabimet, por edhe u morën masa konkrete për ndreqjen e tyre.

不仅批评了错误，而且还采取了改正错误的具体措施。

- ë) Ofensiva e armikut jo vetëm që nuk na çfarosi, por na çelnikosi më tepër.

敌人的进攻不但没有消灭我们，反而把我们锻炼得更坚强。

表示联合关系的并列复合句有时也可以不用连接词来连接，而用语调和标点符号来表示。

例句：

- a) E ardhmja është e ndritur, rruga është me zikzake.

前途是光明的，道路是曲折的。

- b) Do të jem gjithmonë besnik i popullit, do të luftoj gjithë jetën për kauzën e komunizmit.

我将永远忠于人民，将为共产主义事业奋斗终生。

(二) 表示对别关系的并列复合句

表示对别关系的并列复合句各分句之间的意义是对立的，它们之间常用对别连接词 *po*, *por*, *mirëpo*, *porse*, *kurse*, *ndërsa*, *vec*, *megjithatë* 等来连接。

例句：

- a) Unë të këshillova disa herë, po ti s'më dëgjove fare.

我几次劝你，可你根本不听。

- b) Lufta do të jetë e gjatë dhe e vështirë, por vështirësitë nuk na kanë trembur kurrë.

斗争将是长期的和困难的，但困难从来没有吓倒过我们。

- c) Ai dinte shumë fjalë të reja, mirëpo s'dinte t'i përdorte.

他学了许多新的词汇，但不会用。

- c) Modestia të çon përpara, kurse mendjemadhësia të shpie prapa.

谦虚使人进步，骄傲使人落后。

- d) Në Kinë ka një këngë të njohur luftarake ku thuhet: "Mysafirët i presim me vërë të mirë, kurse ujqërit me plumb ballit."

中国有一首有名的战斗歌曲写道：“朋友来了，有好酒；豺狼来了，有猎枪。”

- dh) Masat janë heronjtë e vërtetë, ndërsa ne shpesh herë bëhemi naivë e qesharakë.

群众是真正的英雄，而我们自己则往往是幼稚可笑的。

- e) Njeriu një vdekje ka, vec vdekja të jetë e ndershme.

人只有一死，但要死得光荣。

- ë) Ai është shumë i ri, por megjithatë ai në çdo gjë është i matur.

他虽然很年轻，但干什么事都很慎重。

- f) Nuk kishin shumë kohë që ishin njohur, megjithatë ishin bërë miq.

他们认识的时间虽不长，但已成了朋友。

(三) 表示区分关系的并列复合句

区分关系的并列复合句表示在两者之间选择其一，常用区分连接词 *ose*; *a*; *apo*; *ose...*, *ose...*; *ja...*, *ja...*; *o...*, *o...* 等来接连。

▪ 例句:

a) *Eja këtu, ose shko atje.*

你到这里来，或者到那里去。

b) *Vjen a s' vjen?*

你来还是不来?

c) *Nësër ti do të vish me mua në kinema, apo do të rrish në shtëpi?*

明天你跟我去看电影呢，还是呆在家里?

ç) *Ose do të vij unë, ose do të vish ti.*

或者我来，或者你来。

d) *Ja të vdesim, ja të rrojmë për liri.*

要末为自由而死，要末为自由而生。

dh) *O hyr brënda, o ik që andej.*

你要末进来，要末走开。

(四) 表示总括关系的并列复合句

表示总括关系的并列复合句常用总括连接词 *prandaj*, *pra*, *ndaj*, *domethënë* 等来连接。

例句:

a) *Ne i shërbejmë popullit, prandaj nuk kemi frikë, kur të tjerët kritikojnë të metat tona.*

因为我们是为人民服务的，所以，我们如果有缺点，就不怕别人批评指出。

b) *Detyra juaj do të jetë shumë e vështirë, pra, tani ju duhet të mësoni mirë e më mirë.*

你们的任务将是十分困难，因此，现在你们要得上加好。

c) Ajo ishte vajzë qyteti, ndaj në fillim s'ishte ambientuar mirë me jetën e fshatit.

她是一个城市姑娘，所以开始不太适应农村的生活。

ç) Në fshat po viheshin shtyllat, domethënë së shpejti do të vinin dritat.

村子里正竖起电线杆子，这就是说，很快就要用上电灯了。

二、主从复合句 (Fjalë e përbërë me nënrenditje)

在一个复合句中，一个简单句从属于并说明另一个简单句，这种复合句称为主从复合句。

一般说来，被说明的句子称为主句 (fjalë kryesore)，从属并说明主句的句子称为从句 (fjalë e varur)。从句经常用来说明主句中的某一成分，它起的作用相当于主句中某一成分的作用，因此，我们可以说从句相当于一个扩展成为句子形式的主句中的成分。

从句按其在复合句中的作用可分为：主语从句、宾语从句、定语从句、地点从句、时间从句、原因从句、目的从句、方式从句、比较从句、结果从句、条件从句和让步从句。

(一) 主语从句 (Fjalë e përbërë kryefjalore)

主语从句起主句中所缺的主语的作用，它回答 Ç'/? çfarë? Ç'gjë? cila gjë?

主语从句一般有下列三种情况：

1、从属于下列一些作无人称动词用的不及物动词（单数第三人称）所构成的主句，如 ndodh, ngjan, rastis, qëllon, pëlqen, duhet, duket... etj.

例句：

a) Ndodh ndonjëherë që bie dëborë edhe në prill.

有时，四月份还下雪。

- b) Dje më qëllloi të takoja një shok të shkollës së mesme.
昨天我正巧碰上了一个中学同学。
- c) Mua më pëlqen shumë të bëj një shëtitje të vogël në mëngjez.
我很喜欢在早晨散一会步。
- ç) Duhet të jemi modestë dhe të matur.
我们应该谦虚、谨慎。
- d) Duket se do të bjerë shi.
看来要下雨。

2、从属于由下列一些被动态及物动词（单数第三人称）构成的主句，如：thuhet, flitet, dihet, kuptohet, shihet, kujtohet, bëhet, lejohet, besohet... etj.

例句：

- a) Thuhet se nesër do të vijë një delegacion në shkollën tonë.
听说明天有一个代表团要到学校来。
- b) Flitet se javën tjetër do të bëjmë një ekskursion në Murin e Madh Kinez.
据说下星期我们要去长城游览。
- c) Nuk dihet në se vjen apo jo aeroplani.
不知道飞机来不来。
- ç) Kuptohet se dheu rrotullohet rreth diellit.
大家都懂得，地球是围绕太阳转的。
- d) Shihet që këtu, se ai e ka përvetësuar mirë mësimin.
从这里可以看出他是很好地掌握了课文。
- dh) S'më kujtohet si ndodhi.
我记不起是怎么发生的。
- e) Më bëhet se diku jemi takuar një herë.
似乎我们在什么地方见过。

ë) Pse nuk më lejohet të hyj brënda?

为什么不许我进来?

f) Kujt i besohet se Fatmiri do të bënte përparime kaq të
medha në një kohë kaq të shkurtër?

谁料到法特米尔在这么短的时间内会取得这么大的
进步呢?

g) S'më merret vesh pse nuk ke ardhur?

我不理解,你为什么没有来。

3、从属于一些无人称动词短语构成的主句,这些无人称动词短语,一部分是由动词 jam 的单数第三人称 + 名词或形容词或副词构成,如 është marrëzi...; është nder...; është e vështirë...; është e kuptueshme...; është vonë... etj; 另一部分则是固定的无人称动词短语,如:

(më) vjen keq...; (më) bie ndërmend...; (më) sjell
ndërmend... etj.

例句:

a) Eshtë marrëzi të mendosh e veprosh kështu.

你这样想和这样做是轻率的

b) Për ne është fat i madh dhe lumturi e madhe që patëm
rastin të vijmë të vizitojmë Republikën Popullore të
Kinës.

我们能有机会来到中华人民共和国访问,这对我们
来说是很大的幸运。

c) Eshtë shumë e nevojshme të përvetësosh teorinë mark-
siste-leniniste.

掌握马列主义理论是很有必要的。

ç) S'është e lehtë të zotërosh një gjuhë të huaj.

掌握好一门外语不是件容易的事。

d) Eshtë mirë që çdo ditë në mëngjez të bësh

gjimnastikën.

每天早晨做操是很好的。

dh) Eshtë vonë të shkosh tani në qytet.

你现在进城已经晚了。

e) Më vjen shumë keq që sot s'mund të vij dot tek ju.

我感到很遗憾，今天我不能到你那里去。

ë) S'më erdhi mirë që ti fole ashtu.

你那样说我并不好受。

f) Nuk më bie ndërmend (nuk më sjell ndërmend) se ku të kam parë.

我记不得在什么地方曾见过你。

Shënim:

1) 凡是能用 kjo gjë 来代替的从句为主语从句。

例:

Më vjen keq që nuk mund të vij dot. (Ç'më vjen keq? —
Më vjen keq kjo gjë. — që nuk mund të vij dot.)

2) 主语从句有时也回答 kush 的问题。例:

Kush nuk punon, nuk ha.

不劳动者，不得食。

3) 主语从句一般要用连接词与主句相连接，最常用的连接词为 që 和 se，但当从句的动词是连接式时，连接词可省去。

(二) 宾语从句 (Fjalë e përbërë kundrinore)

宾语从句一般用来说明主句中的谓语，起主句中所缺的直接宾语的作用，因此，主句中的谓语必须是主动态及物动词。

宾语从句回答 Ç'? çfarë?, ç'gjë? 等问题。

宾语从句常用陈述连接词 se, që 与主句相连。

例句:

a) Mora vesh so po botohen mjaft libra për fëmijë.

我听说要出版一批儿童书籍。

b) E kuptova se kisha gabuar.

我认识到是我错了。

c) Nuk e dija se ai qe i sëmurë, ndryshe do të vija më parë për ta parë.

我不知道他病了，否则我早就去看他了。

ç) Më thanë se të paska ardhur vëllai.

我听说你哥哥来了。

d) I fola që të mos ikë pa leje.

我对他讲，未经允许就别走。

dh) Mendoj se gjuha shqipe ka gramatikë të rëndë.

我认为阿尔巴尼亚语语法难。

e) Shpresojmë që pas vizitës ju do të na bëni vrejtje të shtrenjta për punën tonë.

我们希望你们参观以后对我们的工作提出宝贵的意见。

ë) Besoj se ju do ta plotësoni me siguri këtë detyrë.

我相信，你们一定能完成这项任务。

当宾语从句的动词是连接式时（如主句和连接式动词之间没有其他成分的话），则不需要 që 或 se 与主句连接了。

例句：

a) Më lejoni të them dy fjalë.

请允许我讲几句话。

b) Dua të dërgoj një telegram urgjent në Shangai.

我想往上海拍一个加急电报。

c) Dëshiroj të bisedoj me ju për një problem të rëndësishme.

我想跟你谈一个重要问题。

ç) Babai më porositi ta përcjell mikun.

爸爸吩咐我送客人。

宾语从句也可用条件连接词 *në, në se* 等与主句相连。

例句：

Më lajmëro në se më kërkon njeri.

要是有人找我的话，就通知我。

宾语从句还可用下列几类词与主句相连：

1、疑问代词 (*përemrat pyetes*): *kush, cili, ç' (çfarë), sa, me se etj.*

例句：

a) A e dini ju, kush (cili) është ky i ri?

你知道，这个年轻人是谁吗？

b) Më thuaj, cilin kërkon ti?

告诉我，你找谁？

c) Na flisni, ç' (çfarë) keni parë në Shqipëri?

给我们讲讲，你在阿尔巴尼亚看到了什么？

ç) Më thuaj, me se do të udhëtojmë nga Pekini për në Harbin dhe sa ditë do të qendrojmë atje?

告诉我，从北京到哈尔滨我们乘什么交通工具？我们在那里呆多少日子？

2、疑问副词 (*ndajfoljet pyetëse*): *ku, kur, nga, si, pse, sa etj.*

例句：

a) A mund të më thoni, ku ndodhet mapo?

你能不能告诉我，百货商店在哪儿？

b) Thomëni, ju lutem, kur hapen Mapot?

请问，百货商店什么时候开门？

c) Më thuaj, nga jeni?

告诉我，你哪儿人？

c) Tregomë, si i kalove pushimet e verës?

告诉我，你是怎样度过暑假的？

d) Na trego, pse u vonove sot?

你给我们讲讲，你今天为什么迟到？

dh) Thomëni, ju lutem, sa kushton kjo këmishë?

请问，这件衬衣值得多少钱？

3、疑问小词 (pjesëzat): a, mos etj.

例句：

a) Nuk di a i tha me gjithë mend Lulja këto fjalë.

我不知道，卢莉亚对他讲这些话是不是当真。

b) Kujtova se mos je i sëmurë.

我以为你可能病了。

4、不定关联代词 (përemrat lidhorë të pakufishëm): ç'etj.

例句：

a) Studentët shtruan mbi tavolinë ç'kishin sjellë për darkë.

大学生们把所带来的供晚餐吃的东西都摆在桌子上。

b) Ai s'dinte ç'të thoshte.

他不知道说什么好。

c) Ç'të mbjell, do të korrësh.

种瓜得瓜，种豆得豆。

Shënim:

凡是能用 këtë gjë 来代替的从句为宾语从句。例：

Dëshiroj të vij me ju në Shanghai. (Dëshiroj çfarë?

-dëshiroj këtë gjë: (që) të vij me ju në Shanghai.)

(三) 定语从句 (Fjalë e përbërë përcaktore)

定语从句用来说明主句中的某一名词、代词或词组，它起主句中所缺的定语的作用。

定语从句回答 cili?, cila?, cilët? cilat?

引导定语从句与主句相连的词有:

1、关连代词 (përemra lidhorë): që, i cili etj.

例句:

a) Forca qendrore që (e cila) udhëheq çështjen tonë është Partia Komuniste e Kinës.

领导我们事业的核心力量是中国共产党。

b) Shoku komisar na kish ngarkuar një detyrë që (e cila) nuk na kish shkuar në mëndje.

政委同志交给我们一个意想不到的任务。

c) Dje më erdhi një shok, i cili punon në Universitetin e Pekinit.

昨天一个在北京大学工作的同志到我这里来了。

ç) Mbaje fjalën që më ke dhënë.

你要履行对我的许诺。

d) Romani, të cilin më dha Fatmir më pëlqen shumë.

我很喜欢法特米尔送给我的那本小说。

dh) Të gjitha gjërat që (të cilat) pamë këtu, do të na mbeten gjithënjë të paharruara.

这里看到的一切我们将永生难忘。

e) Shok i mirë është ai që (i cili) kërkon më tepër të vejë në vënd ku vështirësitë janë më të mëdha.

越是困难的地方越是要去，这才是好同志。

ë) Çështja së cilës Çu En Lai i kushtoi gjithë jetën, është e lidhur ngushtë si mishi me thoin me masat e gjëra të popullit.

周恩来毕生的事业是同广大人民群众血肉相连的。

f) Kjo vepër, për të cilën ai ka punuar shumë, u prit mirë nga lexuesit.

这部他为之付出了艰巨劳动的著作受到了读者的热烈欢迎。

Shënim:

关连词 *që*, *i cili* 等在从句中是句子成分, 它的格由它在从句中的地位所决定, 但它的性和数则跟它所说明的主句中的名词或代词的性和数一致。另外, 关连代词 *që* 没有格的变化, 只用作一、四格, 当用于其他各格或伴随前置词时, 则用关连代词 *i cili*; *e cila*; *të cilët*, *të cilat*。

2、关连副词 (*ndajfolje lidhore*): *ku*, *nga*, *kur* etj.

1) Në Shaoshan ne vizituam shtëpinë ku lindi Mao Ce Dun.
在韶山我们参观了毛泽东故居。

2) Armiku u fut në një shteg nga nuk mund të dilte më.
敌人进入了一条无法走出来的小道。

3) Patjetër do të vijë dita kur të varfërit të çlirohen.
穷人翻身解放的日子一定会到来。

4) Kanë kaluar ato kohëra, kur populli kinez merrej nëpër këmbë nga të tjerët.

中国人民受人欺侮的时代, 早就一去不复返了。

3、陈述连接词 (*lidhëza ftilluese*): *që*, *se*, *sikur* etj.

例句:

a) Mora lajmin se kësaj jave më vjen vëllai nga Shanghai.

我得到消息说, 这星期我哥哥将从上海到我这里来。

b) Të gjithë shprehën bindjen se do t'i kapërcenin vështirësitë.

大家表示相信, 困难将会克服。

c) Partia shtron detyrën që letërsia dhe arti të bëhen një armë e fuqishme për edukimin e masave punonjëse me frymën e komunizmit.

党提出任务, 文学艺术应该成为用共产主义精神教育

劳动群众的强有力的武器。

ç) Ai më la përshtypje sikur dinte çdo gjë.

他给我的印象似乎什么都懂。

4、小词 (pjesëza): të.

例句:

a) Dje m'u dha rasti të vizitoja ekspozitën mbi jetën dhe veprat e Lu Sinit.

昨天我有机会参观了鲁迅生平事迹展览。

b) Erdhi koha të hidhemi në sulm.

进攻的时刻到了。

定语从句还可使用动词的不定式和付动式来表示。

例句:

a) Erdhi koha për t'u nisur.

出发的时间到了。

b) E kuptoj fare mirë dëshirën tënde për të mësuar.

我充分理解你想继续学习的愿望。

c) Pashë punëtorët duke punuar me vrull.

我看到工人们正在热火朝天地干活。

(四) 地点从句 (Fjalja e përbërë vendore)

地点从句用来说明主句中行为发生的地点或方向，起主句中所缺的地点状语的作用。

地点从句回答 ku? nga? gjer ku? 或 deri ku? 的问题。

地点从句常用地点从属连接词 ku, nga, ngado, që, kudo që, deri ku 等与主句相连，而主句中有时则用地点副词。atje, aty, andej, këtej 等与它们相呼应。

例句:

a) Shko ku të duash.

你愿意上那儿就上那儿。

b) Shko atje ku të thërret Atdheu.

到祖国需要的地方去。

c) Ku është bashkimi, është fuqia.

哪里有团结，哪里就有力量。

ç) Ai u kthye nga kishte ardhur.

他回到原来的地方去了。

d) Ai shkoi aty nga kishte ardhur zëri.

他朝有声音传来的方向走去。

dh) Ktheva kokën andej nga tregonte Agimi.

我把头转向阿基姆手指的方向。

e) Ngado që të shkosh, të kënaqet shpirti.

不管你走到什么地方，都会感到心情舒坦。

ë) Kudo që shkoi, delegacioni u prit shumë ngrohtë.

代表团所到之处，都受到了热烈欢迎。

f) Në këtë qytet, kudo që të shkosh, të bie në sy një gjallëri dhe entuziazëm.

在这个城市里，不管你走到什么地方，都会看到生机勃勃的景象。

g) Kudo që të shkojmë, duhet të punojmë dhe të mësojmë ashtu siç na mëson Partia.

我们无论到哪里，都要像党教导的那样工作和学习。

gj) Iu ngjitëm malit deri ku s'kishte më pemë.

我们一直爬到了连树木也没有的山上。

Shënim:

1) 地点从句可放在主句后面、前面或中间。如放在主句前面时，一般在地点从句后打逗号，如在主句后，则一般不打逗号，在中间时，前后都用逗号分开。

2) 地点从属连接词 *kudo që* 和 *ngado që* 的意思是一样的，一般是可以互换的。

(五) 时间从句 (Fjalë e përbërë kohore)

时间从句用来说明主句中行为发生的时间，起主句中所缺的时间状语的作用，回答 kur?, deri kur?, që kur 的问题。

时间从句常用下列时间连接词或词组与主句相连：

kur; porsa, posa, sapo; gjersa, derisa; para se; pasi, mbasi, si; që kur; sa herë që; sa etj.

例句：

a) Kur ai ishte pesë vjeç, zjarri revolucionar u shtri në vendlindjen e tij.

当他五岁的时候，革命烈火蔓延到了他的家乡。

b) Ai e la punën vetëm atëhere, kur ndaloi së rrahuri zemra.

他一直工作到心脏停止跳动为止。

c) Porsa më pa, ai u ngrit nga vendi.

他一看见我，就从位置上站了起来。

ç) Sapo hyra në klasë, ra zilja.

我刚跨进教室，上课铃就响了。

d) Ne luftuam gjersa u çlirua atdheu.

我们一直战斗到祖国的解放。

dh) Do të presim, derisa të vijë mësuesi.

我们将等到老师来为止。

e) Peshoje mirë fjalën, para se të flasësh.

讲话之前，要好好斟酌一下。

ë) Mbasi mbaroi shkollën e mesme, Qemali shkoi jashtë shtetit për studime.

捷马利中学毕业后，就到国外去学习了。

f) Lei Feni, që kur doli në dritë, në vend të jetës së gëzuar fëmijnore gjeti uri, lot dhe mundime.

雷锋一出世，迎接他的不是快乐的童年生活，而是饥饿、眼泪和痛苦。

g) S'kemi pushuar fare që kur kemi ardhur këtu.

自从我们来了以后，一直没有休息过。

gj) Sa panë komandantin dhe komisarin e divizionit,

ushtarët u ngritën në këmbë.

战士们一见师长和政委，都站了起来。

h) Sa rron, mëson.

活到老，学到老。

i) Sa herë që sjellim ndërmend dëshmorët që dhanë jetën e tyre për interesat e popullit, na mbushen zemrat plot hidhërim.

每当我们想起那些为了人民的利益而牺牲了生命的先烈时，心里就十分难过。

时间从句还可以用动词的非展开式（不带连接词）来表示。

例句：

a) Me të arritur në kantier, filluam nga puna.

我们一到工地，就干起来了。

b) Me të shkelur tokën kineze, ne harruam lodhjen nga gëzimi.

我们一踏上中国的土地，就高兴得忘掉了疲劳。

c) Me të mbaruar fjalën, ai iku si era.

他一说完话，就一阵风似地走了。

ç) Ai doli nga shtëpia pa zbardhur drita.

天不亮他就出门了。

d) Pa hyrë dimri mirë, pemët kishin mbetur lakuriq.

严冬还未来临，树木都成了光秃秃的了。

dh) Duke dalë nga shtëpia, u takova me pedagogun Li.

我一出门就遇见了李老师。

Shënim:

时间从句的位置并不固定，根据需要可放在主句的前面、后

面或中间，而且要用逗号与主句隔开。但用非展开式来表示的时间从句，当位于主句后面时，一般则不用逗号分开。

(六) 原因从句 (Fjalë e përbërë shkakore)

原因从句用来说明主句中行为发生的原因，回答 pse? për ç'shkak? për ç'arsye? 的问题。

原因从句常用下列原因连接词或原因词组与主句相连：se, sepse, pse, meqenëse, që, meqë, ngaqë, për arsye se, për shkak se etj.

例句：

- a) Do të shkoj në spital se e kam vajzën e sëmurë.
我到医院去，因为我女儿病了。
- b) Mos më qorto, sepse s'të kam faj unë.
别责备我，因为我没有做对不起你的事。
- c) E kaluam lumin në këmbë, pse në atë vend s'kishte urë.
我们涉水过了河，因为那个地方没有桥。
- ç) Ai më shkroi shumë letra. Meqenëse isha i zënë, unë iu përgjigja vetëm me një letër.
他给我写了很多信，由于我工作忙，只回了他一封信。
- d) Meqë të gjithë punonin me vrull, puna mbaroi shumë shpejt.
由于大家干劲大，任务很快就完了。
- dh) Ai ka mbetur prapa në mësim, ngaqë ka qenë i sëmurë.
他由于生病，学习方面落后了。
- e) Sonte s'më zuri gjumi, për arsye se kishte zhurmë të madhe në rrugë.
昨晚我没有睡着觉，因为马路上嘈杂声太大。

ë) Jam fajtor që s'ta kam thënë troç qysh më parë.

是我的过错，因为我事先没有把情况公开告诉你。

原因从句有时也用表示原因的时间连接词 pasi, mbasi, kur, gjersa, derisa, për deri sa 等与主句相连。

例句：

a) Unë nuk e kuptoja mirë se çfarë kuptimi kishte fjala “revolucioni”, pasi isha ende i vogël.

因当时我还小，所以不太懂得《革命》这个词的意义。

b) Ne u lodhëm shumë, mbasi programi i vizitës ishte mjaft i ngjeshur.

我们感到很累，因参观计划排得太满了。

c) Kur e dinje të vërtetën, duhej ta thoshe.

既然你了解事实真相，就应该说出来。

ç) Gjersa qenka puna kështu, mos u lodh kot.

事情既已如此，你就别白费劲了。

d) Për deri sa e dashuron me tërë mend atë vajzë, atëhere duhet ta lidhësh gjithë jetën me të.

你既然倾心爱那个姑娘，你就应该把整个一生同她连在一起。

原因从句还可以不用原因连接词或原因词组与主句相连，在这种情况下，它们的动词用付动式来表示：

a) Duke parë se nuk erdhe, shkova edhe unë.

因为看你没有来，所以我也就走了。

b) U lodha më shumë duke ndenjur pa punë.

没有事呆着我觉得更累。

c) Duke marrë parasysh se mungojnë disa shokë, mbledhjen do ta shtyjmë për nesër.

考虑到有几位同志缺席，会议推迟到明天。

Shënim:

1) 表示高兴, 悲伤等心理状态的动词, 如: gëzohem, kënaqem, hidhërohem, pendohem, zemërohem 等以及如: jam i lumtur, jam i kënaqur, më vjen keq 等的后面经常跟原因从句, 而且常用原因连接词 që。

例句:

a) Gëzohem shumë që ju shoh.

见到你我很高兴。

b) Ne jemi të lumtur që jetojmë në atdheun tonë të madh socialist.

我们为生活在我们伟大的社会主义祖国而感到幸福。

c) Jam vrerosur që s'kam marrë letër nga shtëpia.

我因收不到家信而感到苦恼。

2) 原因从句一般置于主句之后, 也可放在主句之前或中间, 书写时要用逗号分开。如果用连接词 se, që 与主句相连, 则不用逗号隔开。

(七) 目的从句 (Fjalitë e përbërë qëllimore)

目的从句用来说明主句中行为发生的目的。回答 përse? për ç'qëllim?, me ç'qëllim?

目的从句一般用目的从属连接词或词组 që, me qëllim që, në mënyrë që 与主句相连。

目的从句的谓语常用动词连接式来表示。

例句:

a) Erdha këtu që t'u jap një sihariq.

我来是为了报告你们一个好消息。

b) Me vjershat e tia Naimi nxiste shqiptarët që të bashkoheshin dhe t'i binin armikut, ta çlironin mëmëdhenë.

纳依姆用他的诗歌激励阿尔巴尼亚人民团结起来, 打击敌人, 解放祖国。

c) Gjendja ndryshon pa ndërprerje dhe që idete tona t'u përshtaten kushteve të reja, ne duhet të mësojmë.

情况是在不断地变化，要使自己的思想适应新的情况，就得学习。

ç) Punëtorët, me qëllim që t'i japin popullit sa më shumë prodhime, punojnë pa u lodhur.

工人们为了给人民提供更多的产品正忘我地劳动着。

d) Me qëllim që të mos humbiste kohë, kishte ikur me nxitim.

为了不失时间，他急匆匆地走了。

dh) Ne duhet t'i bëjmë vazhdimisht të njohura popullit përparimet e botës dhe perspektivat e saj të ndritura, me qëllim që t'i ngjallet besimi në fitore.

我们应当把世界进步的情况和光明的前途，常常向人民宣传，使人民建立起胜利的信心。

e) Komunisti duhet t'u përmbahet parimeve të drejta, të zhvillojë një luftë të palodhur kundër të gjitha mendimeve dhe veprimeve të gabuara, në mënyrë që të forcojë jetën kolektive të partisë dhe lidhjet e partisë me masat.

共产党员要坚持正确的原则，同一切不正确的思想和行为作不疲倦的斗争，用以巩固党的集体生活，巩固党和群众的联系。

目的从句的谓语可用动词不定式来表示，这时，既不要用任何连接词与主句相连，也不用逗号与主句分开。

例句：

a) Kemi ardhur këtu për të mësuar.

我们是为学习而来到这里的。

b) Banorët e fshatit kapërcyen shumë vështirësi për të

grumbulluar kripë e bukë për çetën partizane.

村民们为了给游击队筹集盐和面包，克服了许多困难。

c) Duhet të mobilizojmë popullin për të luftuar për çlirimin e tij.

我们应该动员人民起来为解放自己而斗争。

Shënim:

1) 目的从句一般放在主句之后，如果跟在主句的谓语后面时，则一般不用逗号分开；当它位于主句中间时，则首尾都需用逗号隔开；当它表示强调时，也可放在主句之前，并用逗号分开。例：

Që të dish, duhet të mësosh.

要想有知识就得学习。

2) 目的从属连接词 që 不但在口语中，而且在书面语中均用得较多，而 me qëllim që 和 në mënyrë që 在口语中用得很少，它们主要用于书面语中。

3) 同样一个目的从句，可用不同的形式来表示。例：

Kemi ardhur këtu që të mësojmë.

Kemi ardhur këtu për të mësuar.

Kemi ardhur këtu me qëllim që të mësojmë.

Kemi ardhur këtu të mësojmë.

但是常用的是前面两种形式。同时应该指出：目的从句加连接词 që 比不加连接词 që 其语气更为强烈。

(八) 行为方式从句 (Fjalë e përbërë mënyrore)

行为方式从句用来说明句中行为发生或进行的方式方法，回答 si? në ç' mënyrë? 的问题。

行为方式从句常用连接词 si, siç, ashtu si, sikurse 等与主句相连。

例句：

- a) Ajo punonte si punonin burra.
她像男人们一样干活。
- b) Ne duhet të punojmë, mësojmë dhe jetojmë siç na mëson Partia.
我们要像党教导的那样去工作、学习和生活。
- c) Ne plotësuam detyrat e shtëpisë, siç na kish porositur pedagogu.
我们按教员的要求完成了家庭作业。
- ç) Bëj ashtu si të thashë.
你就按我跟你说的那样去做。
- d) Puna shkoi ashtu sikurse e kishim menduar.
事情是按我们预想的那样进行的。
- dh) Ushtari e do pushkën, ashtu siç do jetën e tij.
战士爱枪就像爱自己的生命一样。

行为方式从句还可用连接词 *sikur* 与主句相连，表示比喻、假设的行为。

例句：

- a) Mos bëj sikur s'merr vesh.
你别装傻。
- b) Ata bisedonin sikur të ishin miq të njohur prej kohësh.
他们像久已认识的老朋友一样交谈。
- c) Zemra i rrihte sikur do t'i dilte nga gjoksi.
他的心激烈地跳动，似乎要从胸口里跳出来似的。
- ç) Kjo ngjarje i përket një kohe të largët, shumë të largët, po mua më ka mbetur e gjallë në kujtesë sikur të ketë ndodhur tashti afër.
这件事发生在很远很远的过去，但我仍然记忆犹新，似乎刚刚发生似的。

行为方式从句可以不用连接词，在这种情况下，它的动词用

付动式或否定非展开式（否定小词 pa + 动词的形动式）来表示。

例句：

a) Studentët dëgjojnë mësimin duke mbajtur shënime.

大学生们边听课边作笔记。

b) Ecte duke kënduar.

他边走边唱。

c) Plaku ecte duke çaluar.

老头一瘸一拐地走着。

ç) Ai punon pa u lodhur.

他孜孜不倦地工作着。

d) Iku pa bërë zë.

他不声不响地走了。

dh) Koha kalon pa u ndjerë.

时间不知不觉地流逝

1) 连接词 si, siç, ashtu si 是可以互换的，用 ashtu si 时，语气比较强烈一些。

2) 有时在主句和从句中同时加副词 ashtu 或 kështu，使之前后相呼应。

例句：

a) Shtrëngata, ashtu si vjen në befasi, ashtu dhe largohet.

暴风雨来得快，去得也快。

b) Kështu si thashë, kështu bëra.

我是这样说的，也是这样做的。

行为方式从句通常放在主句之后，一般用逗号与主句分开，但当它紧跟在主句的动词后面时，则不用逗号；当它位于主句前面时，则句尾用逗号与主句分开；当它位于主句中间时，则其首尾都需要逗号与主句分开。

(九) 比较从句 (Fjalë e përbërë krahasore)

比较从句表示与主句的行为、状态相比较，常用 sa, aq, sa, se, se sa, nga ç', se ç' 等连接词与主句相连。

当从句与主句的行为或状态是相等的比较时，则用连接词 sa 和 aq sa 与主句相连，而且在主句中常用副词 aq 或 kaq 与其相呼应。

例句：

a) Sa më shumë libra të lexosh, aq më shumë gjëra do të kuptosh.

书读得越多，懂得的东西也越多。

b) Sa më shumë kalonte koha, aq më tepër i ndizej zemra Skënderbeut për atdhenë.

随着时间的流逝，斯坎德培越加怀念祖国。

c) Sa më e vështirë të jetë puna, aq më shumë çelnikoset njeriu.

工作越是困难，越能锻炼人。

ç) Sa më shpejt të ndreqet gabimi, aq më mirë do të jetë. 错误改正得越快越好。

d) sa më shumë rritet prodhimi, aq më shumë ngrihet niveli i jetesës së masave punonjëse.

生产越发展，劳动人民的生活水平越高。

dh) Aq sa u gëzua Lulja nga ky lajmi, aq e ndjeu veten edhe të tronditur.

卢莉娅越为此消息感到高兴，心情就越激动。

当从句与主句的行为或状态是不相等的比较时，则用连接词 se, se sa, nga ç', se ç' 等与主句相连。

例句：

a) Më shumë më pëlqen të flas se të shkruaj.

比起写来，我更喜欢说。

b) Më mirë të veprosh se sa të flasësh.

做比说好。

- c) Më mirë të vdesim në këmbë se sa të rrojmë të gjunjëzuar.

宁愿站着死，不愿跪着生。

- ç) Më mirë ta shohësh një herë, se sa ta dëgjosh njëqind herë.

百闻不如一见。

- d) S'ka gjë më të bukur se sa kur mblidhen shokët.

没有再比同学们聚集一堂的时候更好的事了。

- dh) Ky djalë m'u duk ndryshe nga ç'e kisha njohur përpara.

这孩子比我先前认识他时不一样了。

- e) Ai dukej edhe më i gjatë se ç' ishte.

他比原来显得更高了。

Shënim:

1) 用连接词 sa, aq, sa 的比较从句一般放在主句的前面，并且用逗号与主句分开；用连接词 se, se sa, nga ç', se ç' 等的比较从句都放在主句之后，不用逗号与主句分开。

2) 用连接词 sa 的比较从句也有放在主句之后的，不用逗号与主句分开。

例句：

- a) Merre sa të duash!

你要多少就拿多少吧！

- b) Ai nuk ishte aq i ri, sa dukej.

他并不像他长得那样年青。

- c) Nuk është punë kaq e lehtë sa mund të kujtoni ju.

事情不像你所想象的那么容易。

(十) 结果从句 (Fjalë e përbërë rrjedhimore)

结果从句表示主句中行为、状态所引出的结果，常用连接词

sa, sa që, aq sa, kaq sa, që, kështu që 与主句连接。在主句中有时用 aq, kaq, i (e) tillë 等呼应词。

例句:

a) Ai është rritur aq shpejt, sa s'e njoha fare.

他长得那么快, 我简直认不出来了。

b) Bënte aq ftohtë, sa u nxiheshin thonjtë e majat e veshëve.

天气冷得连手指和耳尖都发紫了。

c) Ai u sëmur aq rëndë, sa nuk u ngrit më nga shtrati.

他病得连床都起不来了。

ç) Ai u lodh aq shumë, sa mezi merrte frymë.

他累得上气不接下气。

d) Ai u gëzua aq shumë, sa gati u çmend.

他高兴得简直差点儿疯了。

dh) Ajo kaq u tremb, sa që s'mund të fliste.

她吓得连话都说不出来了。

e) Lej Feni ka qënë shumë i varfër, sa që shpeshherë vinte zbathur në shkollë.

他过去非常贫困, 常光着脚上学。

ë) Biseda shkonte kaq shtruar, sa që as Lenini, as fshatarët nuk e vunë re që po ngrysej.

谈话进行得如此融洽, 连列宁和农民们都没有觉察到天已暗下来了。

f) Pashë një pamje të tillë që nuk do ta harroj kurrë.

我看到的那样一种景象, 真使我永远难忘。

g) Atë natë kishim punuar deri vonë, kështu që as dy orë gjumë s'i kishim bërë.

那天夜里, 我们干活干得很晚, 连两个钟头觉都没有睡上。

Shënim:

1) 结果从句一般总是置于主句之后，并用逗号与主句分开。

2) 连接词 *sa, sa që* 用得较多。

(十一) 条件从句 (Fjalja e përbërë kushtore)

条件从句用来表示主句中行为产生和完成所需要的条件，回答 *në ç' rast?, me ç' kusht?* 的问题。

条件从句用连接词 *po, në, në se, në qoftë se, në rast se, po qe se, sikur* 等与主句相连接。

1、如果从句的条件是现实的，由此而产生的主句中的行为也是能实现的，则从句用连接词 *po, në, në se, në qoftë se, po qe se, në rast se* 等与主句相连接。从句中的动词用陈述式。

例句：

a) Po të pëlqen, mbaje.

你要是喜欢，就拿着吧。

b) Po s' hëngre hudhra, s'bie erë.

无风不起浪。

c) Në ke gjë për të thënë, fol.

你要有话，就说吧。

ç) Në e di, ma thuaj!

你要是知道，对我说!

d) Në se nuk e kuptoni, pyesni.

你要是_不懂，就问。

dh) Sonte, në se s'do të kem punë, do të vij tek ty.

今晚我要是没有事的话，一定到你那里去。

e) Në qoftë se (në rast se) nuk ndërron rrugë, ke për të përfunduar keq.

你要是不改弦易辙，结局将是很糟的。

ë) Teoria bëhet një gjë pa objekt, në qoftë se (në rast se)

ajo nuk lidhet me praktikën.

理论若不和实践结合起来，就会变成无对象的理论。

f) Po qe se e gjen, i thua se e kërkoj.

你要是见到他，就说我找他。

2、如果从句的条件是可能存在的，由此而产生的主句中的行为也是可能发生的，则从句一般用连接词 po, sikur 等与主句相连。从句中的动词用连接式现在时，还可以用连接词 në 与主句相连，但其动词用愿望式。

例句：

a) Po të kem kohë, do të vij.

我要是有时间，就来。

b) Po të kesh ndonjë gjë të paqartë, pyetmë.

你要是有不明白的问题，就问我。

c) Do të dalësh faqebardhë, po të mësosh me këmbëngulje.

只要你刻苦学习，就会取得好成绩。

c) Po të takosh Kujtimin, bëji të fala prej meje.

你要是遇见库依蒂姆，请代我向他问好。

d) Nesër, po të bjerë shi, nuk do të shkoj në qytet.

明天。如果下雨，我就不进城了。

dh) Sikur të jemi bashkë, do të ndihmojmë njëri tjetrin.

我们要是在一起的话，会互相帮助的。

s) Sikur të jetë i vërtetë ky lajm, do të gëzohemi të gjithë.

要是这个消息确实，那我们大家都会高兴的。

ë) Në u vonofsha sonte, mos u bëj merak.

今晚，我要是回来晚，你别担心。

3、如果从句的条件是不存在的，只是一种假设，由此而产生的主句中的行为同样是不存在的，是与现实情况完全相反时，

则用连接词 *sikur* 和 *po* 与主句相连。从句中的动词用连接式未完成过去时或完全完成时，主句中的动词用条件式未完成过去时或完全完成时。也可以用连接词 *në qoftë se*, *në rast se*, *në se*, *po qe se* 与主句相连，只不过主句和从句中的动词要用条件式。

例句：

a) Sikur të binte shi këtë pranverë, prodhimet bujqësore do të ishin shumë të mbara.

如果今年春天下了雨的话，农业生产就获得好收成了。

b) Sikur të mos kishe ardhur ti, as unë nuk do të vinja.
如果你不来的话，我也就不会来了。

c) Sikur ta kishte përsëritur mirë lëndën, do të kishte dalë me rezultate të mira në provim.

要是他好好复习的话，在考试中就会获得好成绩了。

ç) Unë do të këndoja, po të kisha zë të bukur.
我要是有个好嗓子的话，我就唱了。

d) Po të mos kishte Partinë Komuniste të Kinës, nuk do të ishte Kina e re.

没有中国共产党，就没有新中国。

dh) Dje, po të kisha pasur kohë, do të kisha vajtur edhe unë në ekskursion.

昨天，要是我有空的话，我也去游览了。

e) Në qoftë se në parti nuk do të kishte kontradikta dhe luftë ideologjike për zgjidhjen e tyre, jeta e partisë do të pushonte.

党内如果没有矛盾和解决矛盾的思想斗争，党的生命也就停止了。

条件从句有时可不用连接词与主句相连，而用小词 *të* 来表示，其动词用连接式未完成过去时或完全完成时，它所表示的条

件同样是一种假设，由此而产生的主句中的行为也是与事实相违背的。

例句：

a) Të isha unë në vendin tënd, do të veproja ndryshe.

要是我处在你的位置，就不会这样干了。

b) Të kishte mësuar si duhet, do të kishte dalë me nota të mira.

如果他好好学习的话，就取得好成绩了。

条件从句还可用动词付动式或动词形动式前加否定小词 *pa* 来表示。

例句：

a) Duke vepruar kështu, ti do të dëmtosh veten.

你要这样做的话，将害了自己。

b) Pa thënë një, s'bëhet dy.

没有一，就没有二。

Shënim:

条件从句一般置于主句之前（参考前面例句），但也可以置于主句之后或主句中间。书面上要用逗号与主句分开。

例句：

a) Unë të pres, po të vish.

你要是来的话，我就等你。

b) Gjithë studentët, po të mësojnë me zell, do të dalin faqebardhë.

所有学生，只要努力学习的话，就会取得好成绩。

(十二) 让步从句 (Fjalë e përbërë lejore)

让步从句表示主句中行为发生某些不利条件，但这种不利条件最终并未阻止住主句中行为的发生，也就是说，从句中的行为最后还是向主句中的行为作了让步，所以叫让步从句。

让步从句用连接词 *megjithëse*, *megjithëqë*, *ndonëse*, *sado*

që, sido që, edhe sikur, edhe pse 等与主句相连接。

例句：

a) Dje, shkova në qytet, megjithëse koha ishte e keqe.

昨天，尽管天气不好，我还是进城了。

b) Partizanët vazhdonin të ecnin përpara, megjithëse binte dëborë e madhe.

尽管下着大雪，游击队员们仍继续行进。

c) Partizanët luftuan si luanë, megjithëqë s'kishin kepucë në këmbë.

游击队员们尽管脚上没有穿的，仍英勇地战斗。

d) Ndonëse kishim kohë që s' ishim parë, e njoha me të parë.

虽然我们很长时间没有见面了，但我一眼认出了他。

d) Ndonëse ishte i mërguar, nuk e harronte kurrë vendlindjen.

虽然他流亡国外，但从未忘记过祖国。

dh) Sado që merrej me punë të rënda ai mbrëmjeve kërrusej mbi libra.

尽管他担负着很繁重的工作，但每天晚上仍埋头于学习。

e) Sado që i këshillova, nuk më dëgjoi.

尽管我劝告过他，可他不听。

ë) Sido që të jetë koha, unë do të nisem.

不管天气好坏，我也要出发。

f) Sido që të jetë, ti s'ke të drejtë të veprosh kështu.

不管事情如何，你没有权利这样做。

g) Edhe sikur të bjerë shi, do të dalim të punoj.

即使下雨，我还要出去工作。

gj) Edhe sikur puna jonë të kurorëzohet me suksese shumë

të mëdha, nuk ka asnjë arësye që të na rritet mendja.

即使我们的工作得到了极其伟大的成绩，也没有任何值得骄傲自大的理由。

h) Edhe pse koha ishte e keqe, ai doli të shëtisë.

虽然天气不好，他还是出去散步了。

i) Edhe pse e torturuan fashistët, Hajdari nuk e hapi gojën.

无论法西斯怎样拷打，海依达里始终没有开口。

让步从句有时用副词 kudo, sado 等或不定代词 kushdo, cilido, çfarëdo 等与主句相连。

例句：

a) Njeriu, kudo të rrojë, s'e harron kurrë mëmëdhenë.

人不管生活在哪里，是永远不会忘记祖国的。

b) Rrugë për në atdhe, sado e gjatë qoftë, mbetet gjithënjë për ne më e shkurtër.

回祖国之路，不管多遥远，对我们来说永远是最短的。

c) Kushdo (cilido) qoftë, duhet t'u nënshtrohet ligjeve të shtetit.

不管是什么人，都要服从国家的法律。

ç) Çfarëdo vështirësish që të kemi, ne do t'i kapërcejmë.

不管遇到什么样的困难，我们都将克服。

第十八章 直接引语和间接引语

一、直接引语 (Ligjërata e drejtë)

作者引用或转述别人或自己的原话，不加任何改变，这种引语叫做直接引语。直接引语可放在前面，也可放在后面。

例句：

- a) “Kur do të bëhet mbledhja?” —pyeti Qemali.
“会议什么时候举行？”捷马里问。
- b) “Mos lëvizni! —thirri komandanti, —Jeni rrethuar.
Dorëzohuni!”
“不许动！”指挥员喊道：“你们已经被包围啦，投降吧！”
- c) Mësuesi na lajmëroi: “Të hënën që vjen kemi hartim.”
老师通知我们“下星期一有作文。”
- ç) Lej Feni i entuziazmuar tha: “Unë dua të bëhem një
ushtar i mirë i popullit.”
雷锋激动地说：“我要成为一个人民的好战士。”
- d) Unë i thashë: “Jam komunist dhe do të veproj ashtu
siç na mëson Partia.”
我对他说：“我是共产党员，我将按党的教导那样去做。”

二、间接引语 (Ligjërata e zhdrejtë)

作者用自己的话转述别人的意思，改变了原语的语法形式，叫做间接引语。

例句：

a) Mësuesi na porosit shpesh që të lexojmë me vëmendje veprat e shkrimtarëve tanë më të mirë.

老师经常要我们仔细阅读我国最优秀作家的作品。

b) Disa nga studentët propozuan që i gjithë grupi të shkojë në koncert javën që vjen.

几个大学生建议，下星期全班去听音乐会。

c) Ai m'u afrua dhe më pyeti se kush ishte ai shoku me xhaketë të bardhë.

他凑近我，问我那个穿白色夹克上衣的同志是谁。

c) Drejtori i shkollës më tha se do të më gjente mua një punë të kënaqshme.

校长对我说，他将为我找一个满意的工作。

三、直接引语变为间接引语 (Kthimi i ligjëratës së drejtë në të zhdrejtë)

直接引语可以变为间接引语，反之亦然。将直接引语变为间接引语时，要注意下列各种变化：

(一) 将作者的话和直接引语一起变为复合句，即将作者的话变为主句，直接引语变为宾语从句或主语从句，同时去掉冒号和引号，加上从属连接词 që 或 se。

例句：

a) “Jeta ime i përket atdheut.” —tha Qemali me zë të lartë.

捷马里大声地说：“我的生命是属于祖国的。”

Qemali tha me zë të lartë se jeta e tij i përkiste atdheut.

捷马里大声地说，他的生命是属于祖国的。

b) Komandanti dha urdhër: “E gjithë kompania zhven-

doset pa humbur kohë në një fshat malor.”

指挥员命令全连立即转移到一个山村去。

Komandanti dha urdhër që e gjithë kompania të zhvendosej
pa humbur kohë në një fshat malor.

指挥员命令全连立即转移到一个山村去。

(二) 直接引语中的人称代词、物主形容词和动词的人称须作相应的变化。

例句：

a) Ai u foli: “Nesër ju do të vini këtu.”

他对他们说：“你们明天到这里来。”

Ai u foli se nesër ata do të vinin aty.

他对他们说，明天他们到那里去。

b) Ai më tha: “Unë do ta kryej porosinë tënde.”

他对我说：“我将履行你的嘱托。”

Ai më tha se do ta kryente porosinë time.

他对我说，他将履行我的嘱托。

(三) 动词时态也要作相应的变化。

1、现在时一般变为未完成过去时（或仍为现在时）。例：

“Ju faleminderoj me gjithë shpirt!” —thashë unë.

我说：“非常感谢你们！”

Unë thashë se ju (Ose: i) falenderoja (ose: falenderoj)

me gjithë shpirt.

我说非常感谢你们（他们）。

2、将来时变为条件式现在时或仍为将来时。

例句：

Unë thashë: “Do të vij brenda një ore.”

我说：“一小时内我就来。”

Unë thashë se do të vija brenda një ore.

我说，一小时内我就来。

3、未完成过去时、完成时、简单完成时变为确定完成时，但也可不变化。例：

Komandanti i batalionit u tha: “Shtabi i përgjithshëm na ka ngarkuar me një mision me shumë rëndësi.”

营长对他们说：“总司令部交给我们一项重要任务。”

Komandanti i batalioni u tha se Shtabi i përgjithshëm u kishte ngarkuar një mision me shumë rëndësi.

营长对他们说，总司令部交给他们一项重要任务。

(四) 命令式变为连接式现在时或未完成过去时。例：

a) Ti më the: “Shko e kthehu shpejt!”

你对我说：“快去快回！”

Ti më the (që) të shkoj e të kthehem shpejt.

你让我快去快回。

b) “Shko!” —më urdhëroi ai.

“去吧！”他命令我。

Ai më urdhëroi (që) të shkoja (të shkoj).

他命令我去。

(五) 呼语变为主语或宾语。例：

Ai urdhëroi: “Agron, nisu me gjithë skuadrën!”

他命令：“阿格隆，跟全班一起出发。”

Ai urdhëroi që Agroni të nisej me gjithë skuadrën.

他命令阿格隆跟全班一起出发。

(六) 将带有前缀 *kë* 的词变为带有前缀 *a* 的词。如：ky, kjo, këtu, këndeje, kështu—ai, ajo, aty, andej, ashtu etj.

例：

Shpresa tha: “Ky libër më pëlqen shumë.”

希普莱莎说：“我很喜欢这本书。”

Shpresa tha se ai libër i pëlqente shumë.

希普莱莎说，他很喜欢那本书。

(七) 在间接引语中不使用感叹词。

例：

“Oh, —më tha dikush, —në luftë ata të dy kanë qenë shokë të ngushtë...”

有人对我说：“在战争中他们两人是亲密的同志。”

Dikush më tha se në luftë ata të dy kanë qenë shokë të ngushtë.

有人对我说，在战争中他们俩是亲密的同志。